

Borgå stads läroplan för den grundläggande utbildningen

Den allmänna delen

Inför sektionsmötet 13.6.2023

Namn Borgå stads läroplan för den grundläggande utbildningen. 13.6.2023

Kommun Borgå

Träder i kraft 1.8.2023

Innehåll

1 Den lokala läroplanens betydelse och uppgörandet av den	6
1.1 Principer för uppgörandet av den lokala läroplanen	6
1.1.1 Planer och program som kompletterar läroplanen	6
1.1.2 Lokal timfördelning	8
1.1.3 Språkprogram för de svenskspråkiga skolorna	9
1.1.4 Eventuell intensifierad undervisning	9
1.1.5 Uppföljning, utvärdering och utveckling av läroplanen	10
2. Den grundläggande utbildningen som grund för allmänbildning	11
2.1 Värdegrunden för den grundläggande utbildningen	11
2.1.1 Uppföljning och utvärdering av värdegrunderna	12
2.2 Synen på lärande i den grundläggande utbildningen	13
2.2.1 Uppföljning och utvärdering	13
3. Den grundläggande utbildningens uppdrag	14
3.1 Den grundläggande utbildningens uppdrag	14
3.2 Mångsidig kompetens i den lokala läroplanen	15
4. Enhetligheten i den grundläggande utbildningen och samarbetet i övergångsskedena	18
4.1 Verksamhetskulturen i en enhetlig grundläggande utbildning	18
4.2 Lär miljöer och arbetssätt	20
4.2.1 Lär miljöer	20
4.2.2 Arbetssätt	21
4.3 Helhetsskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden	22
4.3.1 Mångvetenskapliga lärområden	22
4.4 Övergångarna	24
4.4.1 Övergången mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen	24
4.4.2 Övergången mellan årskurs 2 och 3	25
4.4.3 Övergången mellan årskurs 6 och 7	25
4.4.4 Övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium	26
4.5 Elevhandledning	27
4.5.1 Handledningsplan för elevhandledning i årkurs i 1–9	27
5. Skolarbete som främjar lärande och välbefinnande	35
5.1 Gemensamt ansvar för skoldagen och samarbete	35
5.1.1 Årsklockans teman	35
5.1.2 Engagemang i skolgemenskapen	36

5.1.3 Den gemensamma elevvården på skolan	37
5.1.4 Uppgifter och ansvar inom det förebyggande arbetet på skolan	37
5.1.5 Uppföljning av frånvaro	38
5.2 Samarbete mellan hem och skola.....	42
5.2.1 Skolans interna samarbete och samarbete med andra parter	42
5.3 Fostrande samtal och disciplinära åtgärder	44
5.3.1 Plan för fostrande samtal (fosa) och disciplinära åtgärder (Borgå)	44
5.4 Olika sätt att anordna undervisningen.....	48
5.4.1 Fjärruppkoppling i undervisningen.....	48
5.4.2 Årskursintegrerade studier	49
5.4.3 Undervisning i sammansatt klass	50
5.4.4 Flexibel grundläggande utbildning.....	51
5.4.5 Undervisning i särskilda situationer	53
5.4.6 Hemundervisning: Läropliktig som inte är inskriven i skolan	53
5.5 Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran	59
5.5.1 Morgon- och eftermiddagsverksamheten.....	59
5.5.2 Klubbverksamheten	59
5.5.3 Skolbiblioteksverksamhet.....	59
6. Bedömning av elevens lärande och kunnande	61
6.1 Bedömningskulturens lokala betoningar	61
6.1.1 Bedömning av lärande	61
6.1.2. Bedömning som en del av elevens lärprocess	61
6.1.3 Sporrande och uppmuntrande bedömning	61
6.1.4 Rättvis bedömning	61
6.2 Bedömningen under studierna.....	62
6.2.1 Samtal om lärande.....	62
6.2.2 Självvärdering och kamratrespons	63
6.2.3 Betyg.....	63
6.2.4 Uppförande	63
6.3 Slutbedömningen i den grundläggande utbildningen	65
6.3.1 Slutbedömningen som helhet.....	65
6.3.2. Avgångsbetyg	65
7. Centrala riktlinjer för hur stödet för lärande och skolgång ordnas i praktiken	66
7.1 Principer för stöd i Borgå	66
7.2 Allmänt stöd.....	69
7.3 Intensifierat stöd	70
7.4 Särskilt stöd.....	72

7.5 Stödformer som fastställs i lagen om grundläggande utbildning	76
7.5.1 Stödundervisning	76
7.5.2 Specialundervisning på deltid.....	76
7.5.3 Undervisning i smågrupp.....	77
7.5.4 Tolknings- och biträdestjänster.....	81
8. Elevvård.....	82
9. Särskilda frågor som anknyter till språk och kultur	84
10 Undervisning på två språk	85
11. Undervisning som baserar sig på en viss världsåskådning eller pedagogisk princip.....	86
12. Valfrihet	87
Övergångsskeden.....	88
Årskurs 1–2	88
Övergången mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen	88
Att utvecklas till skolelev	89
Övergången mellan årskurs 2 och 3.....	90
Mångsidig kompetens i årskurs 1–2.....	90
Mångsidiga kompetensområden	91
Årskurs 3–6	95
Övergången mellan årskurs 2 och 3.....	95
Övergången mellan årskurs 6 och 7.....	96
Mångsidig kompetens i årskurs 3–6.....	97
Mångsidiga kompetensområden	97
Årskurs 7–9	101
Övergången mellan årskurs 6 och 7.....	101
Att växa som medlem i gemenskapen.....	102
Övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium.....	102
Mångsidig kompetens i årskurs 7–9.....	103
Mångsidiga kompetensområden	103

1 Den lokala läroplanens betydelse och uppgörandet av den

[Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan

Borgå svenskspråkiga utbildningstjänster använder sig av en gemensam läroplan. Läroplanen är gjord för svenskspråkig undervisning.

Den skolspecifika jämställdhetsplanen i enlighet med lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män samt den skolspecifika planen för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling enligt diskrimineringslagen utarbetas som en del av läsårsplanen.

1.1 Principer för uppgörandet av den lokala läroplanen

1.1.1 Planer och program som kompletterar läroplanen

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Planer och program i anslutning till den lokala läroplanen i Borgå:

Samtliga bilagor hittas på Borgå stads hemsida.

Plan för småbarnspedagogik

[Förskoleundervisningens läroplan](#)

Läroplan för förberedande undervisning

Kvalitetsplanen inom svenskspråkiga utbildningstjänsterna i Borgå

Handboken för bedömning

Utvecklingsplan för kommunikation och informationsstrategier

Digistigen i Borgå för grundskolan

Skrivstigen åk 1–6

Handlingsplan för elevhandledning (se kapitel 8)

[Välfärdsplan för barn och unga](#)

Tillsammans – En skola för alla. Välmående och delaktiga elever i en inkluderande skolmiljö

Särskilt begåvade elever, handlingsplan för utveckling av undervisningen i skolorna 2019

Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (se kapitel 18)

[Plan för klubbverksamhet](#)

[Plan för morgon- och eftermiddagsverksamhet](#)

1.1.2 Lokal timfördelning

Grundskolan regleras av lagstiftningen som gäller undervisningen, av de nationella grunderna för läroplanen och av de lokala läroplanerna. Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen den 22 december 2014.

Statsrådet beslutar enligt förordning om hur undervisningstimmarna fördelas mellan de olika läroämnena. Eftersom förordningen endast fastslår det minsta antalet timmar för de gemensamma ämnena och de valfria ämnena kan timantalet i de olika läroämnena i viss mån variera mellan kommuner och skolor. Antalet undervisningstimmar definieras i timfördelningen som årsveckotimmar. En årsveckotimme omfattar 38 timmar undervisning under läsåret.

Timfördelningen årskursvis
2023–24

Ämne/Årskurs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	TOT 1–9	
Svenska och litteratur	7	8	6	5	4	4	3,33	3,67	3	44	
Finska	1	1	3	2	2	2	2	2,67	2,33	18	
Engelska A2–språk				2	2	2	2	2	2	12	
Matematik	3	3	4	4	4	4	3,67	3,67	3,67	33,01	
Omgivningslära	2	2	2	2	3	3				14	
Biologi							1	1	1,67	3,67	
Geografi							1	1	1,33	3,33	
Fysik							1		2,33	3,33	
Kemi							1	2,67		3,67	
Hälsokunskap							1	1	1	3	
Religion/LK	1	1	1	2	1	1	1	1	1	10	
Historia/Samhällslära					2	3	2	2	3	12	
Musik	1	1	1	1	1	1	1	1		8	
Bildkonst	1	1	2	1	1	1	1,33	1		9	
Slöjd	2	2	2	2	2	2	3			15	En valfri inbakad åk 4–7/läsår
Gymnastik	2	2	2	2	3	2	2	2	3	20	
Huslig ekonomi							3			3	
Elevhandledning							0,33	0,67	1	2	
Konst o färd valfria				1	1	1		2	2	7	En inbakad i slöjd åk 4–7/läsår
Valfria övriga					1	1		3	3	8	
Sammanlagt	20	21	23	24	27	27	29,67	30,33	30,33	232	

1.1.3 Språkprogram för de svenskspråkiga skolorna

De svenskspråkiga skolorna erbjuder ett enhetligt språkprogram som garanterar kontinuitet från grundskola till gymnasienivå.

A1-språk

Alla elever studerar finska som A1-språk från årskurs 1. I årskurs 1–2 har eleverna en (1) veckotimme, i årskurs 3 har de 3 årsveckotimmar och i årskurserna 4–6 två (2) årsveckotimmar och i årskurs 7–9 sju (7) veckotimmar fördelat på de tre läsåren enligt timfördelningen.

De svenskspråkiga skolorna i Borgå erbjuder både A-lärokurs i finska för elever som inte har finska som hemspråk och modersmålsinriktad A-lärokurs finska (mofi) för elever som har finska som ett hemspråk. Eleverna fortsätter i regel även i högstadiet och gymnasiet med samma lärokurs de börjat med i de lägre klasserna.

Eftersom en veckotimme har flyttats från årskurs 8 till årskurs 2 enligt den nya timfördelningen som trädde i kraft hösten 2016, sätts en extra veckotimme in i årskurs 7 under en övergångsperiod 2017–2021. Detta görs för att alla elever ska få likvärdigt antal minimiveckotimmar som statsrådet fastställt, dvs. sammanlagt 16 årsveckotimmar finska under grundskolan.

A2-språk

Alla elever studerar engelska från årskurs 4. De har engelska två (2) årsveckotimmar i årskurserna 4–9, sammanlagt 12 veckotimmar.

B2-språk

Eleverna kan studera två (2) årsveckotimmar franska eller tyska i årskurserna 8 och 9, sammanlagt fyra (4) årsveckotimmar. Dessa B2-språk garanteras fortsättning på gymnasienivå i Borgå. Grundskolorna **kan** även erbjuda andra B2-språk, såsom spanska och ryska, men dessa språk garanteras inte fortsättningsvis i gymnasiet.

Dessutom erbjuder gymnasiet B3-lärokurser i franska, tyska och ryska. Gymnasiet kan erbjuda B3-lärokurser även i andra språk.

1.1.4 Eventuell intensifierad undervisning

De svenska utbildningstjänsterna i Borgå erbjuder en årsveckotimme intensifierad undervisning inom ämnet slöjd för årskurserna 4–7. Årsveckotimmen har anvisats för valfria ämnen, och uppmärksammas i den lokala timfördelningen (kapitel 3).

1.1.5 Uppföljning, utvärdering och utveckling av läroplanen

Läroplanen följs upp och utvärderas enligt [kvalitetsplanen](#).

Uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av den lokala läroplanen beskrivs i de svenska utbildningstjänsternas kvalitetsplan. Utvärderingen utgår från skolornas verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser och från utbildningstjänsternas utvecklingsgruppers verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Därutöver tillkommer andra mätare som beskrivs i kvalitetsplanen (2023). Utbildningstjänsternas verksamhet sammanställs årligen i en utvärderingsrapport. Rapporten finns till för kvalitetsarbetet i skolorna och inom utbildningstjänsterna. Resultaten visar både god praxis och områden som kan utvecklas. Den utgör sålunda ett centralt verktyg för utbildningstjänsternas kvalitetsarbete.

2. Den grundläggande utbildningen som grund för allmänbildning

Den grundläggande utbildningen ska lägga grunden för elevernas allmänbildning. Kommunen är skyldig att ordna grundläggande utbildning för de barn i läropliktsåldern som bor inom kommunens område¹. Förpliktelserna som styr den grundläggande utbildningen grundar sig på grundlagen, lagen och förordningarna om grundläggande utbildning, statsrådets förordning och grunderna för läroplanen. Också förpliktelser som grundar sig på annan lagstiftning och internationella avtal som Finland förbundet sig att följa ska beaktas då undervisningen ordnas. Den grundläggande utbildningen bygger på en gemensam värdegrund och syn på lärande.

2.1 Värdegrunden för den grundläggande utbildningen

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Värdegrunden

Utbildningstjänsterna i Borgå har tillsammans med skolornas personal, elever, vårdnadshavare och samarbetspartners valt att lokalt prioritera en god undervisning samt rättvisa och respekt för andra människor i skolornas värdegrundsarbete. (Lp 2016 och framtidens skola)

Rättvisa och respekt för andra människor

Den grundläggande utbildningen grundar sig på respekt för liv och mänskliga rättigheter och på att man försvarar dessa. I takt med att eleverna lär sig formar de sin identitet, människosyn, världsbild och världsåskådning samt sin plats i världen.

Verksamhetskulturen i skolorna ska främja elevens lärande och välbefinnande; eleven skall känna sig hörd, sedd och delaktig. I undervisningen kombineras kunskaper, färdigheter, värderingar, attityder och vilja genom de mångsidiga kompetenserna (K1–7).

Fungerande elev- och klassråd samt vänelevsverksamhet stöder arbetet för rättvisa, respekt och delaktighet i skolorna. Även skolornas ordningsregler, mobbningsförebyggande planer samt planen för jämställdhet och likabehandling stöder skolorna i detta arbete.

---

¹ Lag om grundläggande utbildning 4 § 1 mom.

Skolorna kan delta i, eller själva ordna olika kampanjer för att främja principen om alla människors lika värde (t.ex. Skolfreden, Hungerdagen, Unicef-rundan m.fl.)

Det fostrande arbetet sker i tätt samarbete med hemmen.

God undervisning

Varje elev har rätt till god undervisning och att lyckas i skolarbetet. En god undervisning kännetecknas av mångsidighet både ifråga om—arbetssätt och lärmiljöer. Positiva känslor, glädje att lära och nyskapande verksamhet främjar lärprocessen. Centralt är också samarbete och växelverkan mellan elever, lärare och olika grupper, en trygg atmosfär och närvaro. Skolans verksamhetskultur skall främja samarbete och delaktighet, välbefinnande, trygghet och jämlikhet. Alla skall få en chans att lyckas, lära av varandra, få hitta och använda sina styrkor samt få handledning och stöd för sin utveckling och sitt lärande.

[Verksamhetskulturens principer](#)

[Lärmiljöer och arbetssätt](#)

[Bedömningens syften och bedömningskultur som stödjer lärande](#)

2.1.1 Uppföljning och utvärdering av värdegrunderna

I skolan följer man upp att det fostrande arbetet förverkligas enligt [Utbildningstjänsternas kvalitetsplan](#). Även skolornas verksamhetsberättelser, välmåendeprofil, skolhälsoenkäten och vårdnadshavarenkäter är regelbundet återkommande utvärderingar av skolornas arbete. Varje skola utvärderar läsåret med personalen samt planerar för kommande läsår utgående från detta.

2.2 Synen på lärande i den grundläggande utbildningen

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Synen på lärande

Utbildningstjänsterna i Borgå har tillsammans med skolornas personal, elever, vårdnadshavare och samarbetspartners valt tre lokala prioriteringar för synen på lärande (LP 2016 och [framtidens skola](#)). Hela processen kring synen om lärande bygger på elevens bästa och vår gemensamma vision om en välmående elev.²

- Kreativitet och glädje i att lära sig: Positiva känslor, glädje över att lära och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar eleven att utveckla sin kompetens.
- Positiva erfarenheter och känslor: Uppmuntrande respons under läroprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en viktig del i en kommunikation som både stödjer lärandet och uppmuntrar till nya intressen.
- Att hitta egna sätt att lära sig: att utveckla färdigheter att lära sig är grunden för målinriktat och livslångt lärande. Därför ska eleven uppmuntras att reflektera över sina sätt att lära sig och använda denna kunskap till att främja sitt lärande.

Skolorna utgår från dessa prioriteringar i utvecklandet av den egna verksamhetskulturen. Val av arbetssätt, lärmiljö och skolans bedömningskultur bygger alla på dessa.

2.2.1 Uppföljning och utvärdering

Synen på lärande följs upp och utvärderas genom bl.a. personalens utvecklingssamtal, genom utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare samt i skolornas verksamhetsberättelser. Även skolhälsoenkäten, välmåendeprofilen och skolans läsårsplan och –berättelse tar fasta på detta.

Personalen erbjuds vid behov fortbildning som stöder synen på lärandet inom all verksamhet i skolan.

---

² L om grundläggande utbildning 3a § 163/2022

3. Den grundläggande utbildningens uppdrag

3.1 Den grundläggande utbildningens uppdrag

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Eleverna är en del av skolgemenskapen och har ett medansvar för skolarbetet. Skolarbetet ska upplevas som meningsfullt och nyttigt. Utbildningen ska ge eleverna en positiv identitet som människor, lärande individer och medlemmar av samhället. Skolarbetet ska hjälpa eleverna att hitta sina styrkor och främja delaktighet. De flexibla och nya lösningar som den allmänna läroplanen förutsätter blir möjliga i en öppen, uppmuntrande och inspirerande studiemiljö.

Eleven ges möjlighet att bekanta sig med sin närmiljö för att kunna bygga upp sin egen identitet som invånare i Borgå. Den lokala identiteten stärks också genom samarbete och växelverkan med andra skolor. Eleven ska förstå sin närmiljö som en del av en större helhet. En trivsamt och trygg omgivning är en god lärmiljö. Skoleleverna i Borgå kan känna sig stolta över sin identitet som Borgåbor.

3.2 Mångsidig kompetens i den lokala läroplanen

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

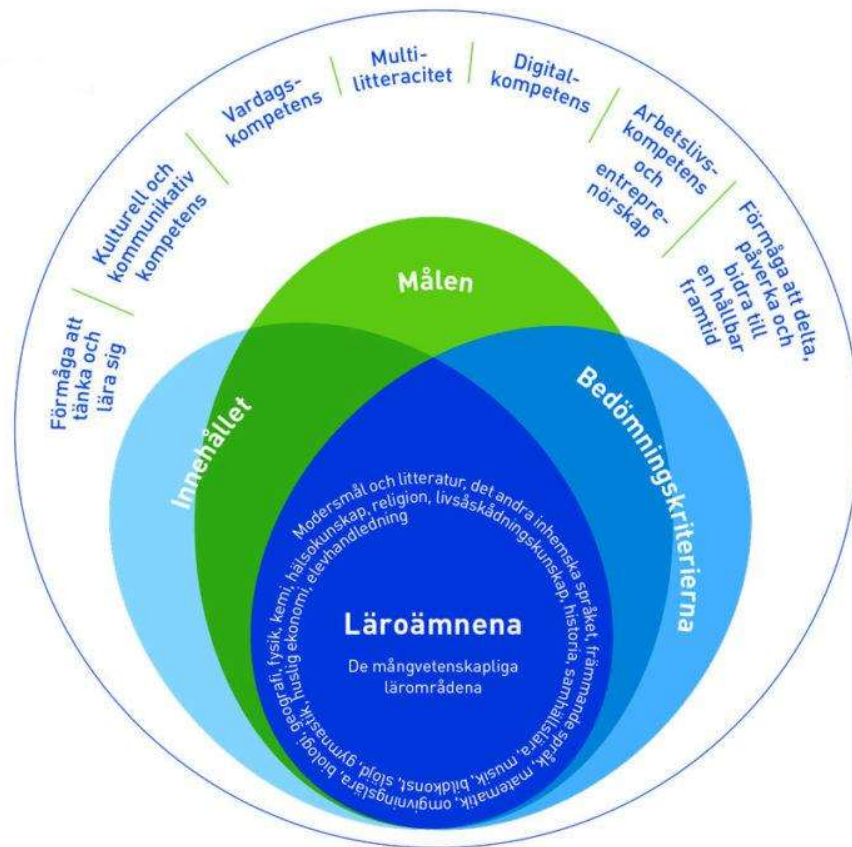
Att uppfylla målen för de mångsidiga kompetenserna

För att nå målen för den mångsidiga kompetensen uppmuntras

- skolans personal och lärare att känna till innehållet i läroplanen. Utbildningsanordnaren bör se till att det ordnas fortbildning och diskussionstillfällen för de anställda.
- skolan att samarbeta med kultur- och fritidstjänsterna, församlingarna och eventuella övriga tjänsteansordnare. (länk till bricka/utbud på tjänster)
- skolan att samarbeta med förskola och andra stadiets utbildningar särskilt i övergångsskeden. (länk till planerna/övergångarna)
- både lärare och elever att planera skolarbetet tillsammans
- att söka samarbete med andra skolor, också över språkgränsen
- att utnyttja skolans närmiljö

Uppföljningen av att målen för de mångsidiga kompetenserna uppfylls

- skrivs in i skolornas läsårsplan och –berättelse
  - själv- och kamratrespons för skolan, lärare och elever
  - samtal om lärande med eleven
- utvecklingssamtal med läraren

Stödmaterial som främjar den mångsidiga kompetensen

Inom de svenskspråkiga utbildningstjänsterna har det utvecklats stödmaterial i form av bilagor som kompletterar den lokala läroplanen. Avsikten är att stöda lärare i sitt pedagogiska arbete bland annat inom mångsidiga kompetenser och lärområden. Stödmaterial som presenteras nedan innefattar bl.a. den digitala kompetensen, multilitteraciteten, den kulturella och kommunikativa kompetensen. Anmärkningsvärt är att innehållet i dessa planer även tangerar och andra kompetensområden i de mångsidiga kompetenserna. Planerna är därmed inte bundna till vissa läroämnen utan stöder ett ämnesöverskridande arbetssätt.

[Digistigen](#) i Borgå innefattar tre delområden: digital kompetens, programmeringskunskaper och mediäläskunnighet. Digistigen är en gradvis avancerande lärtig för elever i åk 1–9 inom den digitala färdigheter. Digistigen är ett stödmaterial för den digitala kompetensen samt multilitteracitet, men innehållet främjar även övriga kompetensområden.

[Skrivstigen](#) är ett stödmaterial om hur man kan främja elever skrivkompetens i årskurserna 1–6. Skrivfärdigheter är en väsentlig del av lärande och främjar delaktigheten i samhället på flera kompetensområden.

[Kultis](#) är ett program som främjar kulturförståelse i den pedagogiska vardagen på skolorna. Programmet stöder och underlättar lärarens arbete samt främjar en målinriktad och jämlik förståelse kring kultur, konst

och motion i barnets och elevens skoldag. Programmet tangerar den kulturella och kommunikativa kompetensen, men innehållet främjar även i andra kompetensområden.

[Kultis för åk 1–6](#)

[Kultis för åk 7–9](#)

4. Enhetligheten i den grundläggande utbildningen och samarbetet i övergångsskedena

4.1 Verksamhetskulturen i en enhetlig grundläggande utbildning

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Skolans verksamhetskultur ska främja lärande, delaktighet, välbefinnande och en hållbar livsstil. Vardagen ska vara trygg och alla ska bemötas jämlikt och med respekt.

Verksamhetskulturen ska konstant utvärderas samt utvecklas planenligt och regelbundet tillsammans med flera målgrupper (elever, vårdnadshavare, personal, ledning, samarbetspartners). Med hjälp av Undervisnings- och kulturministeriets kvalitetskriterier kan man utvärdera verksamheten just nu och rikta utvecklingsarbetet enligt lokala behov. Stöd för arbetet får man också t.ex. genom Skolans välmåendeprofil, som koncentrerar sig på att utveckla hälsa och välmående. Vid behov kan skolan också anlita utomstående utvärdering. Målet är att verksamhetskulturen ständigt förändras och att skolan hittar sätt att forma levande och fungerande rutiner.

Utbildningstjänsterna i Borgå har tillsammans med skolans personal, elever, vårdnadshavare och samarbetspartner valt fyra lokala tyngdpunktsområden (LP 2016 och framtidens skola):

- fungerande växelverkan och en sporrande atmosfär
- välmående och en trygg vardag
- att göra, planera, lära, och utveckla tillsammans
- motion i skolan

Fungerande växelverkan och en sporrande atmosfär

- äkta, öppen verksamhetskultur, där man lyssnar till varandra och respekterar varandra
- information planeras i tydliga rutiner så att den fungerar på alla nivåer; bl.a. mellan hem och skola, inom skolgemenskapen, mellan ledningen och skolan och med samarbetspartners
- idéer och tankar ska ha utrymme och tid att frodas i kollegiet och i klasserna
- att ge positiv respons är på allas ansvar, att få positiv respons är allas rättighet

Välmående och en trygg vardag

- alla har rätt att synas och höras dagligen
- alla i skolan tar ansvar för sig själv och för varandra
- det finns gemensamma trivselregler och –rutiner, som alla tar del i
- skolan ingriper tidigt i olika problemsituationer
- skolan uppmuntrar till hälsosamma levnadsvanor
- eleverna handleds att använda informationsteknik tryggt och med respekt för andra
- skolan stöder välmående genom olika program, planer och temadagar, t.ex. [KiVa skola](#), välmåendeprofilen.

Att göra, planera, lära och utveckla tillsammans

- gemensam planering en viktig del av vardagen
- att dela med sig av sitt kunnande och att lära sig av andra är viktigt
- skolan betonar betydelsen av klass/elevrådsverksamhet
- skolan har olika verksamhetsmodeller som stärker gemenskapskänslan, t.ex. vänelevsverksamhet, kompiselever, temadagar, fester
- skolan arbetar på att stärka samarbetet inom skolan, med andra skolor och med andra samarbetsparter

Motion i skolan

- eleven får röra sig minst en timme per dag under lektioner och raster
- motion ska främja välmående och trivsel i skolan samt stöda lärande
- eleven uppmuntras också till idrottsaktiviteter utanför skolan
- motionsverksamheten planeras tillsammans med eleverna och skolans personal
- [motionsstigen](#)

4.2 Lärmiljöer och arbetssätt

4.2.1 Lärmiljöer

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Lärmiljöer

Synen på lärande styr valet av lärmiljöer och hur de används och utvecklas. Borgå har många möjligheter att erbjuda i fråga om lärmiljöer. T.ex. har Nationalstadsparken i Borgå många betydelsefulla natur- och kulturhistoriska element. Den levande tvåspråkigheten i staden ger oss möjligheter att utnyttja lärmiljöer över språkgränserna. Samarbete över enheter och verksamhetsområden utvecklas så att olika miljöer, utrymmen, apparater mm. kan utnyttjas möjligast effektivt och flexibelt. Det är viktigt att lärmiljöerna utvecklas så att eleverna också kan dela med sig av sin kunskap och lära sig av varandra. Utbildningstjänsterna i Borgå har tillsammans med skolans personal, elever, vårdnadshavare och samarbetspartner valt tre lokala tyngdpunktsområden ([LP 2016](#) och [framtidens skola](#)):

- arbetsro, trivsel och en vänlig och lugn atmosfär
- flexibla utrymmen och verktyg som lämpar sig för undervisning och samarbete
- en god kvalitet på inomhusluften

Arbetsro och en vänlig och lugn atmosfär

- vuxna och elever kommer överens om gemensamma mål
- skolan har gemensamma regler
- de vuxna har tid att lyssna på eleverna
- skolan stöder gruppandan; efter behov med hjälp av kurator, ungdomstjänster, olika program mm.

Flexibla utrymmen och verktyg som lämpar sig för undervisning och samarbete

- skolans nuvarande utrymmen används kreativt
- skolan utnyttjar också utrymmen utanför skolan

Trivsel i skolan

- alla ansvarar tillsammans för trivseln i gemensamma utrymmen

Skolorna specificerar sina mål, gemensamma verksamhetsprinciper samt övriga praktiska arrangemang i sin läsårsplan.

4.2.2 Arbetssätt

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Borgå utbildningstjänster har tillsammans med skolans personal, elever, vårdnadshavare och samarbetspartner valt följande lokala tyngdpunktsområde (LP 2016 och framtidens skola):

- Arbetsmetoder som främjar interaktion, inläring, tillväxt och samarbete

Skolorna specificerar sina mål och gemensamma verksamhetsprinciper ifråga om att utveckla arbetssätten i sin läsårsplan.

Arbetsmetoder som främjar interaktion, inläring, tillväxt och samarbete

- [synen på lärande](#) styr hur skolan jobbar och hur olika arbetssätt tillämpas och utvecklas
- skolan betonar arbetssätt som främjar kommunikation, delaktighet och kollaborativt kunskapsbyggande
- skolgemenskapen uppmuntrar till att pröva på nya arbetssätt
- eleverna tar ett medansvar för lärprocessen.

4.3 Helhetsskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Helhetsskapande undervisning

Alla grundskolor förverkligar helhetsskapande undervisning genom mångvetenskapliga lärområden. Varje elev har minst en sådan helhet varje läsår. Skolan och personalen ska uppmuntras att också i övrigt ha helhetsskapande undervisning under läsåret. Skolan ska reservera arbetstid för lärarna för att planera och ge helhetsskapande undervisning. Skolan ska också aktivt arbeta med de arrangemang som krävs för att kunna ge helhetsskapande undervisning.

4.3.1 Mångvetenskapliga lärområden

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Mångvetenskapliga lärområden

Förverkligande

- lärområdet omfattar ungefär en (1) arbetsvecka enligt elevernas veckotimmar och förverkligas under en vecka eller under en längre period
- det mångvetenskapliga lärområdet planeras på hösten och förverkligas under läsåret
- det mångvetenskapliga lärområden som förverkligats antecknas i skolans läsårsberättelse

Bedömning

- de mångvetenskapliga lärområdena utvärderas framför allt som en process, där elevens självutvärdering och kamratrespons betonas
- eleven måste i början av helheten ha en klar uppfattning om vad som bedöms och hur bedömningen görs
- utöver kunskap bör man också kunna bedöma elevens sätt att arbeta, hans förmåga att tänka och arbeta i växelverkan med andra

-
- i planeringsskedet antecknas hur bedömningen ges och vilka färdigheter som utvärderas
  - det är önskvärt att datateknik och teknologi används för att dokumentera lärprocessen

4.4 Övergångarna

4.4.1 Övergången mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

Syftet med samarbetet mellan förskole- och nybörjarundervisningen är att utveckla en gemensam verksamhetskultur och sänka tröskeln i övergången. På så sätt stärker man kontinuiteten i barnets lärtig och stödet för uppväxten och utvecklingen. Förskoleenheten och närskolan samarbetar under läsåret. Förskoleundervisningen och närskolan upprättar årligen en samarbetsplan för barnens verksamhet utgör en del av förskoleundervisningens verksamhetsplan och skolans verksamhetsplan. Rektorn och daghemsföreståndarna ansvarar tillsammans med sin personal för planeringen av samarbetet och dess genomförande. Skolmiljön blir bekant för barnen under förskoleåret och övergången till grundskolan underlättas. Gemensam verksamhet inom förskole- och nybörjarundervisningen ordnas minst tre gånger under läsåret. På våren har barnet minst en gång möjlighet att bekanta sig med sin kommande skola. På våren ordnas dessutom en tillställning eller träff för de nya skolelevernas vårdnadshavare.

För ordnandet av undervisningen och verksamheten är det viktigt att de som arbetar med barnet har väsentlig information om barnet. När barnet går över från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen ordnas ett möte och barnets plan för småbarnspedagogik jämte bilagor flyttas med vårdnadshavarnas samtycke till förskoleundervisningen.

I april-maj ordnas informationsöverföringsmöten mellan förskoleundervisningen och den kommande skolan om de barn som ska börja skolan. Det kan hållas två sådana möten. Specialläraren inom småbarnspedagogiken avtalar ett separat möte om barn i behov av särskilt stöd i samarbete med närskolan. Tidpunkten för överlåtelsemötena bestäms inom februari i samarbete med personalen i förskolan och skolan. På mötet deltar förskoleundervisningens lärare, den småbarnspedagogiska specialläraren, den kommande klassläraren, specialläraren rektor och skolans elevvårdspersonal. Vid behov kallas den kommande ansvarsledaren för eftermiddagsverksamheten till mötet för att behandla ett enskilt barns ärende. För detta behövs vårdnadshavarnas samtycke. Informationsöverföringsmöten för andra barn som börjar skolan avtalas av förskolepersonalen och närskolan. Om antalet elever är litet, går alla blivande elever igenom under mötet.

På informationsöverföringsmötet finns med vårdnadshavarnas samtycke om dataöverföringsdelen av inlärningsplanen för barnets förskoleundervisning och en sammanfattning av LukiMat-bedömningen för alla barn. Barnets kunskaper i svenska (Hitta språket kartläggning) beskrivs i barnets plan. I fråga om barn med främmande språk flyttas också SpråkPeda del 3/barnets färdighetsnivå blanketten till skolan. Inlärningsplanen för ett barn som fått intensifierat stöd överförs i sin helhet till den kommande skolan. Specialläraren inom småbarnspedagogiken överför IP planen för ett barn som fått särskilt stöd. Också barnet bör ges möjlighet att berätta om sig själv vid övergångarna.

I samarbete med vårdnadshavarna kommer man överens om skolan för barnet som behöver stöd och resursfördelningen för ordnandet av undervisningen. Ansökan till småklasser sker före slutet av mars. Speciallärare inom småbarnspedagogiken gör en pedagogisk utredning och skickar den till småbarnspedagogikens servicechefen inom stöd för barnet för undertecknande. Områdesrektorn för elevstöd och välmående fattar beslut om plats i en småklass.

Närmare om behovet av stöd i övergångarna kan man läsa om i förskolans läroplan.

4.4.2 Övergången mellan årskurs 2 och 3

Etappmålen

Praxis för bedömning och respons vid övergången från årskurs 2 till årskurs 3 och från årskurs 6 till årskurs 7:

Samtal vid övergången hålls i slutet av åk 2 och 6 mellan elev och lärare, (eventuellt ämneslärare) samt vid behov vårdnadshavare. Ifall vårdnadshavaren inte är närvarande vid samtalet, ska hen alltid informeras om samtalets innehåll.

Årskurs 2

- Målet är att lyfta fram elevens styrkor och stärka självkänslan och motivationen att lära sig.
- Som underlag för samtalet kan användas [stadens gemensamma blankett](#)
- Klassläraren, ämnesläraren och specialläraren kontrollerar under vårterminen att de pedagogiska dokumenten i Wilma är uppdaterade.

Årskurs 6

- Som underlag för samtalet kan användas [stadens gemensamma blankett](#).
- Klassläraren, ämnesläraren och specialläraren kontrollerar under vårterminen att de pedagogiska dokumenten i Wilma är uppdaterade.

Skolans praxis angående samtalen om lärande ska preciseras i läsårsplanen.

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

- Klassläraren ansvarar för att den information som är nödvändig överförs till följande lärare
- Eleverna bekantar sig under skoldagen med sin nya klass, sin blivande lärare och sina klasskamrater.

4.4.3 Övergången mellan årskurs 6 och 7

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

Denna övergångsfas utförs enligt den skolvisa verksamhetsplanen men övergångsfasen ska åtminstone innehålla följande:

- Avtal om tidtabeller mellan skolorna
- Möten mellan lärarna, rektorer/utbildningsdirektör och elevvårdspersonalen från den sändande och mottagande skolan – informationsförmedling
- Informationsförmedling om intensifierat och särskilt stöd, planen för elevens lärande och IP (inom den grundläggande utbildningen behövs inte vårdnadshavarens tillstånd för förmedling av dessa uppgifter. Se sekretess- och arkiveringsbestämmelser)
- Elevernas besök i den nya skolan
- Besök av kurator, speciallärare och rektor från åk 7
- Föräldramöten
- Klassindelningar och val

Dessutom ordnas följande:

- Vid behov ordnas ett möte, där elevens förutsättningar att lära sig och eventuella stödåtgärder granskas vid övergången till högstadiet. I mötet deltar lärare, elev, vårdnadshavare samt vid behov kurator och/eller psykolog.
- Om eleven har intensifierat stöd i övergångarna, ska tillräckliga pedagogiska stödåtgärder garanteras också i fortsättningen.
- Klassföreståndaren ansvarar för att alla ämneslärare och skolgångshandledare får information om elevens stödbehov
- Elevregistret ska uppdateras så att rätt information överförs med eleven.

4.4.4 Övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

- Elevhandledarna inleder i god tid diskussioner med eleverna angående valen på andra stadiet och den gemensamma ansökan.
- Ett intensivt samarbete med elevvården är viktigt.
- Skolorna på andra stadiet arrangerar olika presentationstillfällen för elever och vårdnadshavare.
- Elevhandledaren handleder eleverna i att välja fortsatta studier och yrke.
- Elevhandledaren handleder elever som har blivit utan studieplats på andra stadiet fram till det nationellt förutbestämda datumet i augusti. De som fortfarande saknar studieplats då överförs till kommunen i Valpas-systemet.
- Handledningsansvaret förflyttas till andra stadiets studiehandedare när eleven inleder sina studier på andra stadiet.

4.5 Elevhandledning

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texterna till den nationella läroplanstexten hittar du under länkarna nedan.

4.5.1Handledningsplan för elevhandledning i årkurs i 1–9

*I handledningsplanen för Borgå har man utnyttjat Utbildningsstyrelsens kriterier för god handledning. I kriterierna bestäms teman för god handledning genom grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Med **gemensamma** teman framhävs betydelsen av fortsatt handledning för eleven och den studerande. Det är viktigt att garantera en jämn kvalitet av handledning för varje elev oberoende av skola.*

Enligt grunderna i läroplanen beskriver handledningsplanen strukturerna för anordnande av elevhandledningen, verksamhetssätt, arbets- och ansvarsfördelning samt arbete i branschöverskridande nätverk, samarbete mellan hem och skola. Handledningsplanen utvärderas och uppdateras regelbundet.

Mål och verksamhetssätt för handledningen

Målet med elevhandledningen är att stödja elevens övergripande välmående och förebygga utbildningsmässig och social marginalisering. Således hör handledningen till varje person som tillhör handlednings- och undervisningspersonalen. Handledningen är högklassig när eleven har möjlighet till tillräckligt mångsidig och kontinuerlig handledning enligt sina behov under hela studietiden.

Handledningsverksamheten kan indelas i tre delar:

1. Målet med handledningen är att stärka elevens självkänsla genom att stöda hens **psykosociala** växande och utveckling. Man stöder eleven att både socialt och psykiskt fungera i skolan.
2. Med handledningen stöder man att studierna framskrider och lyckas samt **inläring och utveckling av studiefärdigheter**. Med handledningen möjliggör man en individuell studieväg för eleven.
3. Med handledningen stöder man den ungas **utbildnings- och yrkesvalsprocess** i grundläggande utbildningens olika skeden och när man söker till fortsatta studier. Med handledningen försöker man hjälpa de unga att bli medvetna om sina personliga styrkor och yrken de är intresserade av samt ge nödvändig beredskap för att göra val som berör levnadsbanan. Att bli bekant med arbetslivet och olika yrken samt mångsidig kännedom om

utbildningssystemet är centrala saker som hänför sig till uppgiften. Grundskoleelevens prao, alltså arbetslivsorientering, är en betydande faktor i processen då eleven ska göra egna val.

Handledningens arbets- och ansvarsfördelning

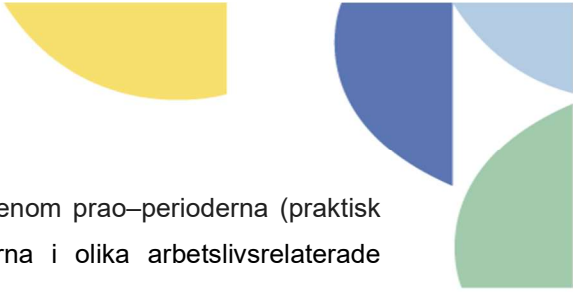
Enligt alla handleder-principen beskrivs ansvarsfördelningen i detta avsnitt kring handledningen i åk 7–9.

- **Klassföreståndaren** gör eleven förtrogen med skolans praxis och svarar för sin del att socialiseringsprocessen startar. Klassföreståndaren följer upp studierna för de elever hen ansvarar för, påbörjande av eventuella åtgärder för pedagogiskt stöd och/eller elevvård samt om samarbetet mellan hem och skola.
- **Ämnesläraren** handleder elevens inlärningsprocess och genomför ämnesspecifika stödåtgärder. Hen beaktar i undervisningen och bedömningen att elever är olika. Hen följer upp hur eleven framskrider i läroämnet och handleder eleven personligt vid behov. Ämnesläraren har även en roll i den intensifierade elevhandledningen.
- **Rektorn** ansvarar för handledningsverksamheten som genomförs i skolan. Rektorn skapar förutsättningar för lyckad handledning genom att ordna tillräckliga och riktade resurser.
- **Elevhandledaren** har huvudansvaret för planeringen och genomförandet av elevhandledningen. Elevhandledaren håller handledning i klass enligt innehållet i läroplanen. Individuell handledning med sikte på fortsatta studier och yrkesval erbjuds minst en gång per läsår till alla åttonde- och niondeklassare. Elevhandledaren ger vid behov intensifierad personlig handledning till elever i årskurs 8 och 9. Elevhandledaren följer upp att eleverna söker till och påbörjar studier efter grundutbildningen.
- **Deltidsspeciallärare** stöder och handleder eleverna samt för sin del genomför och samordnar planerade stödåtgärder för eleverna.
- **Specialklassläraren** stöder och handleder elever i sin undervisningsgrupp. Specialläraren ansvarar för ansvarar för den intensifierade handledningen. Specialklassläraren ansvarar för intensifierad personlig handledning för sina elever i samarbete med elevhandledaren.
- **Skolgångshandledaren** stöder eleverna planerligt och på det sätt som överenskommits med läraren.

Samarbete mellan hemmet och skolan

Hemmet informeras om handledningsprocessen och delges allmän information om ansökningsprocessen till fortsatta studier. Då det gäller enskilda elevers ärenden har vårdnadshavarna möjlighet att kontakta skolan och delta i möten.

Samarbete mellan skolan och arbetslivet

Samarbetet mellan skolan och arbetslivet förverkligas i huvudsak genom prao-perioderna (praktisk arbetslivsorientering). Dessutom deltar elever i de högre klasserna i olika arbetslivsrelaterade evenemang som ordnas i närregionen.

Sektoröverskridande nätverk

Skolorna samarbetar bland annat med andra stadets läroinrättningar, fria bildningen, ungdomstjänster, kultur- och fritidstjänster, elevvårdstjänster, Hem och skola samt informations- och rådgivningskontoret Navigatorn.

Handledning för de lägre klasserna

Elevhandledningen för årskurserna 1–6 i grundläggande utbildningen genomförs huvudsakligen i samband med undervisningen i olika läroämnen och i skolans övriga verksamhet. Handledningen måste ordnas så att den erbjuder eleverna både handledning i klass och personlig handledning som fördjupar sig i individuella frågor.

På de lägre klasserna hänför sig handledningens ämnen till inläring, studiefärdigheter, växande, utveckling, stöd för att välja och olika frågor om vardagslivet. Om man lyckas skapa en stark grund för studier och självkänsla på studievägens första klasser, så bär det frukt under hela studietiden.

En väsentlig del av elevhandledningen är även att känna igen olika inlärningssvårigheter och att ordna stödåtgärder i rätt tid. I elevhandledningsmetoderna framhävs positiv respons, att känna igen styrkorna och en lösningscentrerad synvinkel.

I första hand är det klassläraren som svarar för handledningen i samarbete med den övriga personalen. Handledningen omfattar samarbete mellan hemmet och skolan. Även andra elever kan handleda t.ex. i samband med skolmedling eller fadderelevverksamhet.

Kontroll av elevens övergripande kunskap görs i årliga utvärderingsdiskussioner. Diskussionerna hålls mellan eleven, läraren och möjligen vårdnadshavaren, och de innehåller bland annat följande synvinklar:

- att lära sig att lära
- interaktionsförmåga
- livshanteringsfärdigheter och välbefinnande
- läroämnen
- arbete
- beteende

Handledningens tyngdpunkter på årskurserna 1–2

Målet med handledningen är att stödja eleven att växa till en ansvarsfull medlem i skolan. Med handledningsmetoderna stöder man inläringen och utvecklingen av studiefärdigheterna i olika grupper, inläringssituationer och lärmiljöer. Med hjälp av mångsidiga arbetsmetoder försöker man göra det möjligt att känna att man lyckats och hjälpa eleven att hitta de egna styrkorna. Man tar itu med inlärningsutmaningar i ett tidigt skede och stödåtgärder planeras och verkställs i samarbete med vårdnadshavarna.

Eleverna på årskurserna 1–2 bekantar sig med skolans värden, praxis och regler samt den egna klassens verksamhetsmodeller. I skolan stöder man utveckling av interaktionsfärdigheterna och handleder till att förhålla sig ansvarsfullt till skolarbetet och uppgifterna. Eleverna kan även hänvisas till fritidsverksamhet och klubbar i skolan.

Övergångsskedet mellan årskurserna 2–3

Efter andra klassen är målet att eleven

- kan fungera som medlem i skolan
- kan fungera på lektionerna
- har rutiner för att göra läxor

I slutet av andra årskursen får eleven förutom ett läsårsbetyg även annan handledande respons, där målet är att framhäva elevens styrkor som lärande samt stärka självkänslan och studiemotivationen.

Handledningens tyngdpunkter på årskurserna 3–6

På årskurserna 3–6 fördjupar man sig i målen som beskrevs för årskurserna 1–2. Målet är också att handleda eleven till större självständighet än tidigare och ansvarsfullhet i skolarbetet och att göra uppgifterna.

Övergångsskedet mellan årskurserna 6 och 7

Under sjätte årskursen får eleven förutom ett mellan- och läsårsbetyg även annan handledande respons, där målet är att framhäva elevens styrkor som lärande samt stärka självkänslan och studiemotivationen. Målet är också att fästa uppmärksamhet vid elevens arbets- och inlärningsfärdigheter när hen förbereder sig för övergången till de högre klasserna. Elevhandledarna/speciallärarna för de högre klasserna eller rektorn besöker de lägre klasserna på vårterminen och håller en klasstimme om ärenden i anslutning till övergången. Samtidigt håller speciallärarna/elevhandledarna eller rektorn möten om dataöverföring med klasslärarna på årskurs 1–6 och speciallärarna. Målet med dataöverföringsmötena är att överföra pedagogisk information från årskurs 1–6 till årskurs 7–9 för ordnande av elevernas undervisning.

Handledning i årskurs 7–9

Alla som hör till handlednings- och undervisningspersonalen deltar i handledningen. Handledningen stöder elevens växande och utveckling och främjar utvecklingen av elevens studiefärdigheter och att

studierna framskrider. Kontroll av elevens övergripande kunskap görs i årliga utvärderingsdiskussioner. Diskussionerna hålls mellan eleven, klassföreståndaren och vårdnadshavaren.

Handledningens tyngdpunkter på årskurserna 7–9

I årskurs 7–9 ligger handledningens tyngdpunkt på elevhandledningen. Elevhandledaren ansvarar för denna handledning. På årskurserna 7–9 i den grundläggande utbildningen utformas elevhandledningen av handledning i klass, personlig handledning som fördjupar sig i individuella frågor. I handledning i klass behandlar man för alla gemensamma handledningsteman enligt läroplanen. I den personliga handledningen har eleven möjlighet att diskutera sina studier, utbildning och yrkesval samt frågor i anslutning till sin livssituation.

Intensifierad personlig elevhandledning

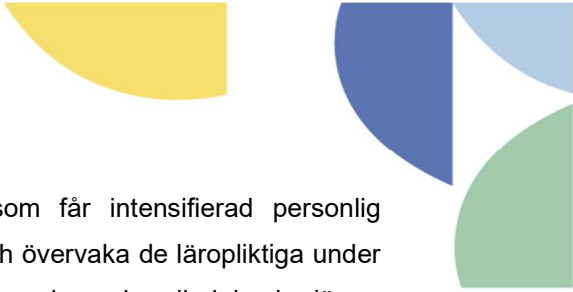
Stadga om den **intensifierade personliga elevhandledning** i lagen för grundläggande utbildning trädde i kraft 1.8.2021. Detta innebär att en elev som avlägger årskurs 8–9 inom den grundläggande utbildningen och som behöver stöd för att söka sig till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har rätt att få intensifierad personlig elevhandledning utöver läroplanens elevhandledning.

Den intensifierade elevhandledningen är avsedd för studerande som behöver stöd i ansökan till fortsatta studier. Elevens stödnivå fastställer inte enbart behovet av stöd, utan motiveringen är studerandens behov av att få intensifierad handledning för att fatta beslut, för att trygga fortsättningen på utbildningsvägen och för att studierna ska framskrida på grundnivån.

Den intensifierade elevhandledningen syns i årskurserna 8 och 9 genom att elevhandledaren börjar hänvisa eleverna till fortsatta studier i åk 8 (vid behov åk 9) för de studerande som uppskattas vara i risk för utbildningsmässig utslagning antingen med tanke på hur deras studier framskrider eller på grund av deras svårigheter att fatta beslut. Även studerandens sociala och hälsomässiga situation kan inverka i bakgrunden.

Den intensifierade personliga handledningen kan genomföras som personlig handledning, handledning i smågrupper, som planering av stödet för studeranden i multiprofessionella nätverk, samarbete mellan hemmet och skolan, genom att göra studiebesök till utbildningar. I den personliga planen för fortsatta studier antecknas studerandens styrkor och mål för övergången till studier efter den grundläggande utbildningen.

Den intensifierade personliga elevhandledningen är individuell elevhandledning och stöd för studierna som elevhandledaren, ämnesläraren och specialläraren kan erbjuda utifrån iakttaget behov till exempel för att motivera till skolgång, erbjuda stöd för fortsatta studier eller karriärplaner eller utifrån något annat uppskattat behov.

En personlig plan för fortsatta studier görs upp för en elev som får intensifierad personlig elevhandledning. Utbildningsanordnaren ansvarar för att handleda och övervaka de läropliktiga under den grundläggande utbildningen och gemensam ansökan. Som en del av denna handledning bedömer utbildningsanordnaren tillsammans med den läropliktige och hans vårdnadshavare vilken utbildning som är lämpligast för den studerande genom att beakta behovet av särskilt stöd.

Arrangemang för arbetslivssamarbete och att bekanta sig med arbetslivet.

Eleven får bekanta sig med yrken, arbetslivet och företagsamhet. Undervisningsväsendet i Borgå medverkar i Företagsbyn som handhas av Ekonomiska informationsbyrån (TAT). I fortsättningen får alla elever i årskurserna 6 och 9 bekanta sig med företagsamhet genom Företagsbyn.

När den grundläggande utbildningen slutar och samarbete i övergångsskedet

Det ordnas möjlighet för eleven att bekanta sig med studier i andra stadiets läroinrättningar. Man försöker trygga elevens övergång till studier på andra stadiet genom samarbete med elevhandledarna och handledningspersonalen i andra stadiets läroinrättningar. Man blir bekant med andra stadiets utbildningsutbud lokalt. Elever i årskurs 9 deltar i Borgås gemensamma utbildnings- och arbetslivsmässor, såsom rekryteringsmässan Donfabriken.

Dataöverföring i övergångsskedet

Nödvändig information i anslutning till ordnande av undervisningen ges på begäran till andra stadiet. I Borgå hålls dataöverföringsmöten för den grundläggande utbildningen och andra stadiet där man kan ge för undervisningen nödvändig information till andra stadiet.

Arbetsuppgifter	Rektor	Klassföreståndare + R-klassens KF + Flex-klassens KF + Mixens KF	Ämneslärare	Specialklasslärare	Deltids-speciallärare	Elevhandledare	Skolgångshandledare	Skolcoach
individuella samtal om skolgången åk 7–8 (9)		•		•	•			
individuella samtal om fortsatta studier åk 8–9		Mixen				•		
stöd i ett läroämne		•	•	•	•		•	
studieteknik		R, Flex	•	•	•	•	•	
motivationsbrist, underpresterare	•	• Flex	•	•	•	•	•	•
inlärnings-svårigheter	•	•	•	•	•		•	•
skolfrånvaro		•	•	•	•		•	•
kontakt till elevvården	•	•	•	•	•	•	•	•
Intensifierad personlig handledning		• Mixen		•	•	•		•
intensifierat samtal i grupp inom smågruppsundervisningen		R, Flex, Mixen		•		•		•
individuella besök till skolor åk 8–9		Mixen		•		•		•
besök till skolor åk 9		R, Flex, Mixen				•		
prao åk 8–9		R, Flex, Mixen		•		•		
samarbete med tredje sektorn, ungdomstjänster, arbetslivet		•				•		•
antagning enligt prövning, åk 9		R, Flex		•	•	•		
överföring av information till andra stadiet, folkhögskola		Mixen		•	•	•		
vårdnadshavarinfo åk 6–8	•	•		•	•			
infokväll GeA åk 9						•		

Länkar:

Utbildningsstyrelsens Kriterier för god handledning 14.1.2020:

- https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/158658_kriterier_for_god_handledning.pdf
- https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/158658_kriterier_for_god_handledning.pdf
- <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/elevhandledning-i-den-grundlaggande-utbildningen#476cf778>

5. Skolarbete som främjar lärande och välbefinnande

5.1 Gemensamt ansvar för skoldagen och samarbete

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Det gemensamma ansvaret för skoldagen bygger i Borgå på följande punkter:

- respekt för alla
- Eleven har även ett eget ansvar som medlemmar i skolgemenskapen. En elev ska låta bli att mobba eller diskriminera samt handla på ett sätt som inte äventyrar andra elevers, skolgemenskapen eller studiemiljöns hälsa eller säkerhet³
- skolans verksamhetskultur stöder lärande och välbefinnande
- lärmiljöerna är ändamålsenliga och anpassade för respektive åldersklass
- elevens skoldag ses som en helhet som förutom elevens skolarbete och skolväg också kan omfatta klubb- och eftermiddagsverksamhet
- skolan har ett tätt samarbete med olika samarbetsparter och fördelar ansvaret för olika funktioner mellan dem
- skolan använder sig av olika program och verksamhetsmodeller som stöder en god och trygg skoldag (t.ex. Kiva skola, tutorer, vänelevsverksamhet)

5.1.1 Årsklockans teman

- Gemenskap, delaktighet och gruppbyggnad: Elevens anknytning till gruppen och känsla av att vara en viktig del av skolgemenskapen stöder elevens skolengagemang och närvaro.
- Vardagsfärdigheter: Förmågan att hantera vardagen har stor betydelse för elevens välbefinnande. I vardagsfärdigheterna ingår bland annat förebyggande av missbruk, vila, motion, kost, avslappning och koncentration.
- Känslofärdigheter: Känslofärdigheter innebär förmåga att uppfatta, yttrycka och reglera sina egna känslor. Självreglering, självkänedom, avslappning, empati och medkänsla är grunden till god psykisk hälsa.
- Kompisfärdigheter och konfliktlösning: Kompisfärdigheter innebär förmåga att sätta sig in i andras situation, att kunna förhandla och lösa konflikter. Dessa är viktiga förmågor även i arbetslivet som vuxen.

---

³ L om grundläggande utbildning 35 § 2 mom. (163/2022)

- Mediefostran: Med stöd av handledning av vuxna ökar elevens mediekunskap och eleven lär sig hantera media på ett säkert och tryggt sätt, vilket främjar inläringen.
- Säkerhets- och överlevnadskunskap, skydds nätverk: Eleven lär sig känna igen gränserna för sin integritet och får kännedom om till vem hen kan vända sig i svåra situationer.

5.1.2 Engagemang i skolgemenskapen

Skolengagemang handlar om relationen mellan eleven och skolan. Skolans uppgift är att skapa förutsättningar för engagemang och närvaro i skolan. Det är viktigt att eleverna känner att de tillhör skolgemenskapen. Positiva relationer till skolkamraterna och till vuxna på skolan ökar känslan av delaktighet och gemenskap. Trygg verksamhetsmiljö, lugn och uppmuntrande atmosfär som präglas av omtänksamhet, positiva gemensamma upplevelser och möjlighet att bli hörd ger barnet och den unga stärkande upplevelser och främjar elevens engagemang i skolgemenskapen. Genom att skapa en positiv verksamhetskultur på skolan förebyggs frånvaro.

Skolengagemangets tre dimensioner

- Emotionell: känslomässiga upplevelser relaterade till skolan
  - Positiv och uppmuntrande växelverkan, stärka det positiva och se det goda
  - Regelbunden satsning på gruppbildning och på att skapa en trygg atmosfär i klassen i samarbete med elevvårdspersonalen eller någon utomstående aktör
  - Träning av känslö- och interaktionsfärdigheter som en del av undervisningen
  - Verksamhet som förebygger mobbning, trakasserier och diskriminering, bland annat KiVa-skola
  - Rättvist och jämlikt bemötande
  - Satsning på verksamhetsmiljöns trivsel, hälsa och trygghet.
- Funktionell: faktorer relaterade till aktiv delaktighet
  - Lyssna och bemöta eleverna på ett uppskattande och respektfullt sätt (inte anklagande)
  - Främja inkludering, delaktighet och likvärdighet
  - Utveckla elevernas självständighet och beakta elevernas förmågor.
- Kognitiv: faktorer relaterade till lärandet
  - Utreda eventuella inläringssvårigheter
  - Utnyttja trestegsstödet, se till att eleverna får handledning och stöd för sin inläring
  - Differentiera utgående från elevens förutsättningar, både neråt och uppåt
  - Tillämpa flexibla undervisningsarrangemang för att minska belastningen, till exempel mångsidiga möjligheter att visa kunnandet

Verksamhetsmodell för att stöda skolnärvaron

För att stöda elevernas skolengagemang och närvaro tas hösten 2023 i bruk en gemensam verksamhetsmodell ” Borgås modell för att främja skolnärvaro”. Syftet med denna är att förebygga, systematiskt följa upp och ingripa i frånvaro samt att klargöra lärarnas och elevvårdspersonalens ansvarsuppgifter gällande frånvaro. Det förebyggande arbetet sker både på skol- och elevnivå. Diskussion med vårdnadshavarna om närvarons betydelse samt information om kutymerna för uppföljning av och ingripande i frånvaro stöder elevens närvaro.

Den sektorsövergripande elevvårdsgruppens arbete

Elevvårdens primära uppgift är den gemensamma elevvården som främjar välbefinnandet i skolgemenskapen. De skolvisa elevvårdsgrupperna som leds av rektor och där lärare, elevvårdspersonal, vårdnadshavare och elever är representerade, har ansvar för den gemensamma elevvården på skolan. Till elevvårdsgruppens uppgifter hör bland annat att se till att elevdelaktigheten förverkligas samt att planera, följa upp och utveckla kutymerna för samarbetet inom skolan, mellan hem och skola och med utomstående aktörer. De skolvisa lösningarna och praxis beskrivs i skolornas läsårsplaner och utvärderas i läsårsberättelserna. Borgå stads sektorsövergripande styrgrupp för elevvården ansvarar för den allmänna planeringen, utvecklingen, handledningen och utvärderingen.

5.1.3 Den gemensamma elevvården på skolan

Elevernas engagemang i skolan och skolnärvaro stöds både på skolnivå och på den enskilda elevens nivå. Utgångspunkten är gemensamt ansvar för en fungerande och trygg skoldag. Alla vuxna på skolan har ansvar för att bygga upp en positiv verksamhetskultur på skolan som främjar inläring, delaktighet, gemenskap och välbefinnande.

Skolorna har som uppgift att med stöd av temana i Borgå stads årsklocka planera och förverkliga det förebyggande arbetet på skolan, enligt en egen modell eller genom att välja någon av de befintliga modellerna som har utvecklats på annat håll, exempelvis Mieli ry:s material och Rovaniemis årsklocka för välmående. Temana i Borgå stads årsklocka är gemensamma för alla, men sättet att förverkliga arbetet kan variera. Arbetet med de gemensamma temana främjar elevernas psykiska, fysiska och sociala välbefinnande under hela läsåret.

5.1.4 Uppgifter och ansvar inom det förebyggande arbetet på skolan

Skolans personal	Klassläraren och klassföreståndaren	elevvårdspersonalen	Vårdnadshavarna	Rektor
Främjar elevernas engagemang i skolan	Följer upp skolfrånvaron regelbundet och	Deltar i det gemensamma elevvårdsarbetet	Ansvarar för att barnet kommer till skolan	Leder skolans gemensamma elevvårdsarbete

emotionellt, funktionellt och kognitivt	reder ut eventuell oupplärd frånvaro	Arbetet för välbefinnandet stöder elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet och växelverkan	Meddelar om plötslig frånvaro genast samma dag via Wilma	Informerar om betydelsen av närvaro och om kutymerna angående uppföljningen av frånvaro och rutiner för att ingripa i frånvaro
Elevens lärare antecknar alltid frånvaron i Wilma	Samarbetar med vårdnadshavarna	Skolhälsovårdens årliga hälsogranskningar, hälsorådgivning	Anhåller vid planerad frånvaro på förhand om ledighet via Wilma	

5.1.5 Uppföljning av frånvaro

Lektionsanteckningar i Wilma som klassificeras som frånvaro

Frånvaro på grund av hälsoskäl	Eleven är fysiskt frånvarande: sjukdom, fysiskt eller psykiskt hälsorelaterade orsaker terapier, tandläkarbesök och operation. Hälsorelaterade uppgifter skall inte antecknas i Wilma.
På förhand anhållen ledighet	Vårdnadshavaren har på förhand anhållit om ledighet, av läraren om frånvaron gäller högst tre skoldagar och av rektor om frånvaron är längre än tre dagar. Läraren eller rektorn gör anteckningen utgående från uppgifter som vårdnadshavaren meddelat/som framgår ur anhållan.
Annan upplärd frånvaro	Används endast om frånvaron inte ingår i någon annan kategori. Läraren eller vårdnadshavaren gör anteckningen.
Olovlig frånvaro	Olovlig frånvaro, skolk eller försening längre än en lektion, som har utretts av läraren eller vårdnadshavaren.
Oupplärd frånvaro	Skolan har inga uppgifter om varför eleven är frånvarande. Orsaken till frånvaron kan redas ut av läraren eller vårdnadshavaren och ändas till en annan kategori.

Automatisk meddelandefunktion i Wilma tas i bruk under höstterminen 2023. Klassläraren eller klassföreståndaren och vårdnadshavarna får meddelande om frånvaron är oroväckande.

Oron väcks

Skolans personal ska vara uppmärksam på tidiga tecken på frånvaro, för att synliggöra problematiken och för att kunna ta itu med den i ett tidigt skede. Tidigt ingripande kan hindra frånvaron från att bli långvarig.

Tidiga tecken

- Många förseningar eller upprepad frånvaro
- Svårigheter att återgå till skolan efter lediga dagar, lov eller sjukfrånvaro
- Frånvaro vid prov, föredrag eller under lektioner i vissa läroämnen
- Frånvaro lektionstid, även om eleven är i skolan

- Ökade besök hos hälsovårdaren
- Ökade psykosomatiska symptom såsom huvud- och magvärk
- Ständig kontakt med hemmet under skoldagen
- Förändringar i skolgången såsom ogjorda läxor och sänkta vitsord
- Förändringar i kamratrelationerna.

Uppgifter och ansvar när oro väcks

Skolans personal	Klassläraren och klassföreståndaren	elevvårdspersonalen	Vårdnadshavarna
Var och en inom personalen, vars oro väcks, ska reagera på frånvaro och ta upp sin oro med klassläraren eller klassföreståndaren	Tar frånvaron till tals med eleven och vårdnadshavaren Antecknar som åtgärd i Wilma att ärendet har tagits till behandling Konsulterar vid behov elevvården Sammankallar vid behov, med vårdnadshavarens samtycke, till ett mångprofessionellt expertgruppsmöte	Ger konsultationsstöd till undervisningspersonal och vårdnadshavare Kuratorstjänster: stödsamtal, gruppverksamhet Psykologtjänster: stödsamtal, utredningar Skolhälsovårdens tjänster: walk-in mottagning utan tidsbeställning Deltar i eventuella expertgruppsmöten	Meddelar utan dröjsmål då barnet är frånvarande Är i kontakt med klassläraren/klassföreståndaren eller elevvårdstjänsterna när oron väcks över barnets skolgång

Oroväckande frånvaro

Frånvaron är oroväckande om eleven återkommande är borta 10-19% av lektionerna. Om eleven har upprepad skolfrånvaro bör orsaken till frånvaron utredas, så att det är möjligt att sätta in stödåtgärder utgående från elevens behov. Där hemma kan frånvaroproblematiken ta sig uttryck som svårigheter att gå till skolan, vilket påverkar familjens vardag negativt.

Orsaker till frånvaron

- Orsaker relaterade till barnet eller den unga:
  - Inlärningssvårigheter
  - Brist på motivation
  - Rädsla för sociala situationer
  - Mental ohälsa, särskilt ångest och depression
  - Fysiskt/ somatiskt hälsotillstånd
  - Neuropsykiatriska symptom
  - Faktorer som hänger ihop med elevens sexuella identitet eller läggning.

- Orsaker relaterade till lärmiljön:
  - Strävan att undvika negativa känslor relaterade till skolan
    - Klassens / skolans atmosfär
    - Relationen till läraren
    - Otillräckligt stöd
    - Mobbning
  - Önskan om att undvika sociala situationen och/eller bedömningssituationer
  - Samarbetskutymmer.

- Orsaker relaterade till familjen:
  - Belastande händelser och situationer
  - Fysiskt eller psykiskt hälsotillstånd
  - Utmaningar i växelverkan mellan barnet/den unga och vårdnadshavaren
  - Önskan om att stanna hemma med vårdnadshavarna, separationsångest.

- Orsaker relaterade till vänkretsen:
  - Problem med skolkamraterna
  - Kamraternas påverkan, t.ex. skolkning
  - Behov av belönande situationer tillsammans med vänner utanför skolan.
  -

Uppgifter och ansvar vid oroväckande frånvaro

Skolans personal	Klassläraren/ klassföreståndaren	elevvårdspersonalen	Vårdnadshavarna
En trygg vuxen utses åt eleven som stöd för skolgången, exempelvis en skolgångshandledare eller skolcoachen	Diskuterar med eleven och vårdnadshavaren om frånvaron med mål att kartlägga orsaken till frånvaron Läraren diskuterar, med vårdnadshavarens tillstånd, med elevvårdspersonalen Gör efter varje nytt kontakttagande en stödanteckning i Wilma Sammanfattar med vårdnadshavarens samtycke en mångprofessionell expertgrupp	Utredor orsaken till frånvaron tillsammans med eleven Deltar i expertgruppens möten Stödsamtal: kurator, psykolog, psykiatrisk sjukskötare Skolhälsovårdens tjänster, walk-in mottagningar utan tidsbeställning Ber vid behov, eller om samtycke inte getts till expertgruppsmöte, om en bedömning av stödbehovet eller gör en barnskyddsanmälan	Samarbetar med skol- och elevvårdspersonalen för att tillsammans utreda orsakerna till skolfrånvaron och planera åtgärder för att främja närvaron Deltar i expertgruppens möten

Problematisk frånvaro

Frånvaron är problematisk om eleven återkommande är borta från lektionerna 20% eller mera.

Om eleven inte kommer till skolan bör återgången till undervisning i skolan planeras. Målet är att eleven återgår till den egna skolan/undervisningsgruppen. En tydlig plan för återgången ökar möjligheten att lyckas. Stödåtgärderna anpassas till elevens behov. Olika individuella och flexibla lösningar och överenskommelser behövs. Ett systematiskt sätt att behandla frånvaro, både på skol- och kommunnivå, möjliggör ett likvärdigt och likartat stöd för eleverna.

För att kunna stöda en elev med problematisk frånvaro är ett tätt samarbete i ett mångprofessionellt team nödvändigt. Familjen, hälsovården, socialtjänsterna och skolan utreder frånvaron och planerar stödåtgärder tillsammans.

Uppgifter och ansvar vid problematisk frånvaro

Klassläraren och klassföreståndaren	elevvårdspersonalen	Vårdnadshavarna	Rektor
Deltar i expertgruppens regelbundna möten och samarbetar tätt med expertgruppens medlemmar	Deltar i regelbundna expertgruppsmöten, där man tillsammans utvärderar och granskar överenskomna stödåtgärder	Vårdnadshavarna kan kontakta socialtjänsterna för barnfamiljer eller barnskyddet, även i samarbete med skol- och elevvårdspersonalen. Om familjen har klientkap från tidigare kan det finnas behov av tätare samarbete	Gör beslut om eventuella särskilda undervisningsarrangemang: förkortade skoldagar eller årskursintegrerade studier för elever inom allmänt och intensifierat stöd
Samarbetar med utomstående aktörer	Samarbetar med utomstående aktörer		
Gör i samarbete med elevvårdspersonalen begäran om bedömning av stödbehovet eller barnskyddsanmälan om frånvaron fortsätter trots stödåtgärderna	Gör i samarbete med skolans personal en begäran om bedömning av stödbehovet eller barnskyddsanmälan om frånvaron fortsätter trots stödåtgärderna Skolhälsovårdaren intervjuar eleven, konsulterar därefter skolläkaren och reserverar tid hos skolläkaren för bedömning Vid behov kan psykiatriska sjukskötaren ha stödsamtal med eleven	Deltar regelbundet i expertgruppens möten	

Uppföljning och utveckling av verksamhetsmodellen

Områdesrektorerna för elevstöd är medlemmar i Borgå stads sektorsövergripande styrgrupp för elevvården, som följer upp och samlar information från skolorna gällande skolnärvaron i allmänhet

och hur verksamhetsmodellen fungerar. Data fås bland annat från Wilma, där frånvarostatistik samlas, och via skolornas läsårsplaner och läsårsberättelser. Kutymerna för det förebyggande arbetet, uppföljningen av och ingripande i frånvaro revideras och utvecklas vid behov.

5.2 Samarbete mellan hem och skola

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan

---

Spelregler för samarbete mellan hemmet och skolan

Skolan är i kontakt med hemmen så att vårdnadshavaren kan stöda sitt barns lärande och skolgång. I detta samarbete är det bra att ta i beaktande följande:

- information om läsåret i början av höstterminen
- regelbunden kontakt under hela skolåret
- information (skolans hemsidor, Wilma-meddelanden osv.)
- vårdnadshavaren vet hur man når skolans personal
- samtal om lärande mellan läraren, eleven och eventuellt vårdnadshavaren (länk till Hem och skolas material [Att mötas i samtal](#))

Föräldrakvällar

- minst en gång per läsår samt vid behov
- nya sätt att ordna föräldrakvällar (länk till hem och skolas material [Samspelet](#))
- diskussioner i smågrupper
- diskussionsteman enligt vårdnadshavarnas önskemål
- diskussioner om skolans värdegrund (Länk till Hem och skolas [material](#))
- föräldrarna deltar i planeringen av föräldrakvällar/workshops
- särskilt kvällar med aktiviteter öppet för hela familjen
- i mån av möjlighet även i samarbete med olika aktörer, t.ex. ungdomstjänsterna

Föräldraföreningar

- viktigt med tätt samarbete mellan skola och föräldraförening
- nätverk bland föräldrarna stöder skolans verksamhet
- kan delta redan i planeringskedet (planering av läsåret, föräldrakvällar, evenemang,
- ordningsregler osv.)
- kan delta i olika övergångsskeden
- Hem och skola-dagen

Dessutom specificerar skolorna samarbetet mellan hem och skola i skolans läsårsplan.

5.2.1 Skolans interna samarbete och samarbete med andra parter

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Skolans interna samarbete och samarbete med andra parter styrs av följande principer. **Samarbetet inom skolan**

- Alla förbinder sig till gemensamt fastställda praxis.
- Uppgifter och ansvarsområden fördelas i samförstånd.
- Informationsgången är klar och tydlig i fråga om vilka kanaler används för vilken information (Wilma, e-post, intra, rektorns egen information).
- Hela personalen utvärderar och utvecklar samarbetet inom skolan

Samarbetet mellan skolorna

- Eleverna samarbetar, eleverna kan själv komma med idéer.
- Skolorna är noga med informationsöverföringen vid övergångsskeden samt när praktiska detaljer organiseras.
- Skolorna delar information och kunnande med varandra.
- Skolorna ordnar besöksdagar, träffar, samtal.
- Lärarna samarbetar
  - träffar mellan ämneslärare/lärare som undervisar samma ämnen i olika skolor: utbyte av erfarenheter och ömsesidigt stöd i arbetet
  - skolan gör det möjligt att bekanta sig med andra arbetsmiljöer; skuggning, lärarbyte
- Samarbetet kan utvidgas genom
  - att utveckla samarbete över språkgränserna
  - gemensamma lektioner
  - samarbete i fråga om valbara ämnen.

Samarbete med utomstående samarbetspartner

- Stöder arbetet med att nå läroplanens mål.
- Öppnar dörrar till samhället, annorlunda lärmiljöer.
- Gör undervisningen mångsidigare.
- Utnyttjas av skolorna efter möjlighet.

Samarbetspartner är t.ex.

- Borgå stads kultur- och fritidstjänster
  - [Kultis](#), [Kultis för åk 1–6](#), [Kultis för åk 7–9](#)
  - [Fritidstjänster](#)
- Domkyrkoförsamlingen och andra församlingar
- [Naturskolan](#)
- Lokala företag och föreningar
- Välfärdsområdet

Hur samarbetet förverkligas

- Samarbetet utvecklas tillsammans.
- Det finns utrymme för kreativitet och planering tillsammans med eleverna.
- Målet är möjligast jämlikt utbud för alla elever.
- Skolan ger tydlig information om samarbetet.
- I samarbetet delar parterna med sig av sitt kunnande.

Samarbetet utvecklas tillsammans och följs upp i skolornas läsårsberättelser.

5.3 Fostrande samtal och disciplinära åtgärder

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Den som deltar i utbildning har rätt till en trygg studiemiljö, arbetsro och ostörda studier. Skolan kan påverka arbetsron på många sätt, främst genom utveckling av verksamhetskulturen, samarbete, gemensamt ansvar och omsorg. Genom att utveckla pedagogiska lösningar och bygga upp en atmosfär som präglas av förtroende och omsorg skapas förutsättningar för en bra arbetsro. För att trygga arbetsron och ta itu med olämpligt uppförande har utbildningsanordnaren också rätt att använda fostrande samtal och olika disciplinära åtgärder. Om förfaringssätten vid fostrande samtal och disciplinära åtgärder regleras i lagen om grundläggande utbildning.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Nedan finns Borgås plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder.

5.3.1 Plan för fostrande samtal (fosa) och disciplinära åtgärder (Borgå)

Denna plan följs i alla grundskolor i Borgå. Planen grundar sig på paragraferna 29§, 35§ och 36§ i Lag om grundläggande utbildning och tar ställning i de frågor som utbildningsanordnaren enligt läroplanen bör bestämma om. (Paragraferna finns bifogade)

Elevens skyldigheter.

”En elev ska delta i den utbildning enligt denna lag som han eller hon har antagits till, om eleven inte av särskilda skäl tillfälligt har fått befrielse. ([12.12.2014/1040](#))

En elev skall utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt. En elev ska låta bli att mobba eller diskriminera samt handla så att eleven inte äventyrar andra elevers, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa. ([11.3.2022/163](#))

Bestämmelser om skyldigheten för en elev att ersätta den skada som han eller hon har orsakat finns i skadeståndslagen ([412/1974](#)). Skador ska anmälas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. (30.12.2013/1267)”

ANVISNINGAR:

Varje skola:

- Denna plan tas upp under skolans planeringsdag varje läsår så att alla i personalen känner till den och följer den.
- Varje skola beslutar själv om vilka personer i skolan som håller de fostrande samtalen och namnen antecknas i skolans årsplan.
- De personer som håller FoSa ska vara insatta i de lagar som gäller (29§, 35§ och 36§), känna till hur man dokumenterar FoSa i Wilma.
- Planen eller en länk till planen skall finnas på varje skolas hemsida.
- Klasslärarna och klassföreståndarna går årligen igenom planen med sin klass enligt elevernas ålder och mognad.
- Skolan följer upp och utvärderar planen årligen i samband med välmåendeenkäten och övriga utvärderingar som utförs i skolorna.

	BESLUTS- FATTARE	HÖRANDE AV ELEV	HÖRANDE AV VÅRDNADS- HAVARE	MEDDELANDE HEM	BESLUT	REGISTRE -RING t.ex. i Wilma
Fostrande samtal	Rektor eller lärare	nej	nej	ja	nej	ja
Kvarsittning	Lärare	Ja	nej	ja	nej	ja
Skriftlig varning	Rektor	ja	ja	ja	ja	ja
Avstängning för viss tid	Sektionen	ja	ja	ja	ja	ja
Städning (RP 66/2013)	Rektor eller lärare	nej	nej	Ibland **	nej	nej
Utförande av försummade hemuppgifter	Lärare	nej	nej	ja	nej	ja
Uppmaning att avlägsna sig från undervisningen eller annan skoltillställning	Lärare eller rektor	nej	nej	ja	nej	ja
Avhållande från undervisning	Rektor	nej	nej	ja	nej	ja
Omhändertagande av föremål eller ämne	Rektor eller lärare	nej	nej	ja	nej	Ja
Rätt att granska elevens saker	Lärare eller rektor	nej	nej	ja	nej	ja

** Om städningen sker utanför skoltid

Om maktmedel används, bör det rapporteras till utbildningsanordnaren

ÖVRIGT ATT NOTERA

- Innan en elev ges kvarsittning, ges en skriftlig varning eller avstängs för viss tid, ska den handling eller försummelse som åtgärden grundar sig på preciseras, eleven höras samt annan behövlig utredning skaffas.

- Utbildningsanordnaren ska se till att behövlig elevvård ordnas för en elev som är föremål för en disciplinär åtgärd eller som har förvägrats rätt att delta i undervisningen för resten av arbetsdagen och högst nästkommande arbetsdag.
- En elev får inte lämnas utan tillsyn efter att följande åtgärder vidtagits:
  - eleven har blivit tillsagd att lämna klassrummet eller det rum där undervisningen ges eller en skoltillställning eller
  - eleven har förvägrats rätt att delta i undervisning för resten av arbetsdagen och följande arbetsdag. I samarbete med vårdnadshavarna kommer man överens om arrangemangen, exempelvis hur eleven tar sig hem, eventuellt stöd av elevvårdspersonal och pedagogiskt stöd när eleven återgår till undervisningen. Överenskommelserna dokumenteras skriftligt i den personliga planen.
- Då eleven förvägras rätten att delta i undervisning samarbetar utbildningstjänsterna vid behov med socialvården inom välfärdsområdet.

1. Fostrande samtal

- a) Längd högst två timmar.
- b) Kan ordnas på en gång eller i etapper ifall vårdnadshavaren deltar.
- c) Sker under skoldagen eller efter skoldagens slut.

2. Kvarsittning

- a) Längd högst två timmar.
- b) Eleven utför skriftliga eller muntliga uppgifter eller sitter tyst.
- c) Får inte leda till att eleven blir utan undervisning.

3. Skriftlig varning

- a) Handlingen eller förseelsen skall preciseras.
- b) Eleven skall höras och en behövlig utredning utföras.
- c) Vårdnadshavarna bör beredas möjlighet att bli hörda.
- d) Beslutet om skriftliga varningar görs av rektorn eller utbildningsanordnaren.

4. Avstängning på viss tid

- a) Beslutet tas av den svenskspråkiga sektionen.
- b) För högst tre månader.
- c) En egen plan för hur undervisningen ordnas för eleven. Klassläraren eller klassföreståndaren ansvarar för att den personliga planen blir uppgjord och godkänd av skolans rektor. Eleven och vårdnadshavaren ska en ha en faktisk möjlighet att delta i processen.
- d) Ifall det finns risk för en annans säkerhet kan avstängningen verkställas omedelbart fast beslutet inte ännu har laga kraft. Kom ihåg att göra ZEF-anmälan vid "nära på situationer").

5. Städning

Eleven kan åläggas att städa ifall hen har stökat eller smutsat ner. Det måste dock vara klarlagt vem som är skyldig till förseelsen. Eleven som städar kan inte utebli från undervisningen och elevens ålder måste beaktas i proportion till städuppgiften.

- a) Beslutet fattas av läraren eller rektor. Vårdnadshavare meddelas via Wilma.
- b) Städning sker under rasterna, alternativt före eller efter skoldagen.
- c) Städningen skall övervakas av någon i personalen.
- d) Det får inte ta mer än två timmar att utföra städningen.

6. **Utförande av försummade uppgifter**

Om eleven inte gjort sina hemuppgifter kan läraren ålägga eleven att utföra uppgifterna efter skoltid, högst en timme åt gången. Elevens vårdnadshavare underrättas och åtgärden dokumenteras.

7. **Uppmaning att avlägsna sig från undervisningen eller annan skoltillställning**

Läraren eller rektorn kan bestämma att en elev som stör undervisningen ska avlägsna sig. Elevens vårdnadshavare underrättas och tillsägelsen dokumenteras. Eleven får inte lämnas utan tillsyn.

8. **Avhållande från undervisning**

a) Rektor kan förvägra en elev rätt att delta i undervisningen för den återstående arbetsdagen om undervisningen försvåras p.g.a. elevens störande uppförande. Eleven kan avhållas från undervisning även påföljande arbetsdag, om utbildningsanordnaren behöver tid för att planera elevens återgång till undervisningen och att erbjuda eleven tillgång till elevvårdstjänster och stödja en trygg återgång till undervisningen.

b) Under den tid som eleven förvägrats att delta i undervisning ska det ordnas möjlighet till personligt samtal med elevvårdens psykolog eller kurator.

c) Övrigt stöd som ordnas för eleven, som eleven behöver under den tid som hen förvägrats att delta i undervisningen och när hen återgår till undervisningen.

d) Därtill utarbetas en personlig plan för att stödja återgången till undervisningen. I planen redogörs för hur undervisningen ordnas, genomförs och följs upp under den tiden eleven förvägrats att delta i undervisningen. Planen innehåller ansvarsfördelningen för dokumentation, genomförande och uppföljning av planen. Eleven och vårdnadshavaren har en faktisk möjlighet att vara delaktiga i uppgörandet av en sådan.

Stödåtgärderna kan till exempel gälla praktiska undervisningsarrangemang, såsom sittarrangemang, byte av undervisningsgrupp, stöd från ett skolgångsbiträde, ordnande av fostrande samtal eller genomgång med eleven av den våldsamma eller hotfulla situation som föregår förvägrandet av undervisning. Ändringar av undervisningsarrangemangen får inte användas som straffmedel.

e) Elevens vårdnadshavare underrättas och åtgärden dokumenteras.

9. Rätt att omhänderta föremål eller ämnen

Rektorn och en lärare vid en skola har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en elev ett förbjudet föremål eller ämne enligt 29 § 2 mom. eller ett sådant föremål eller ämne som eleven stör undervisningen eller inläringen med. Föremålet/ämnet ska ges tillbaka senast efter arbetsdagens slut.

Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål eller ämnen som äventyrar elevens eller andras säkerhet och föremål eller ämnen med vilka eleven stör undervisningen eller inläringen. Om läraren eller rektorn använt sig av maktmedel ska han eller hon lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren. Omhändertagandet ska dokumenteras, och elevens vårdnadshavare ska underrättas om åtgärden så snabbt som möjligt.

10. Rätt att granska elevens saker

- a) Om det är uppenbart att eleven innehar förbjudna föremål eller ämnen
- b) Gäller de saker som en elev har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som eleven förfogar över och en yttlig granskning av elevens kläder
- c) Orsaken till granskningen skall anges för eleven före granskningen.
- d) Granskningen utförs av en person i personalen av samma kön som eleven.
- e) Närvarande: en annan myndig person som hör till skolans personal och på elevens begäran en person som hör till skolans personal och som eleven utser om denna person är tillgänglig.
- f) Åtgärden ska genomföras möjligast diskret/finkänsligt.

5.4 Olika sätt att anordna undervisningen

5.4.1 Fjärruppkoppling i undervisningen

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Borgå stads svenskspråkiga utbildningstjänster kan erbjuda möjligheten till distansundervisning i språk, religioner och valfria ämnen som studeras i liten skala. Användningen av distansundervisning och olika teknologiska verktyg gör inlärningsmiljöerna mångsidigare och stöder skolornas ekologiska hållbarhet. Vid distansundervisning garanteras säkerheten och handledningen i undervisningen på samma sätt som vid närundervisning: det bör finnas en lärare som ansvarar för undervisningsgruppens säkerhet och välbefinnande.

5.4.2 Årskursintegrerade studier

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Bilaga på hemsidan: [Särskilt begåvade elever, handlingsplan för utveckling av undervisningen i skolorna 2019](#)

Årskursintegrerade studier innebär att den studerande framskrider i sina studier i egen takt enligt ett eget studieprogram. Arrangemanget ger möjlighet till flexibilitet gällande den tid som används för en viss studiehelhet.

Årskursintegrerade studier tillämpas i Borgå för enskilda elever. Dels används arrangemanget för att stödja elever med särskild begåvning och ge dem möjlighet att framskrida snabbare i sina studier i något läroämne. Dels ger årskursintegrerade studier möjlighet för en elev att avlägga studiehelheterna i något läroämne i långsammare takt än i det årskursbundna systemet. Detta tillvägagångssätt tillämpas särskilt i situationer då eleven på grund av sjukdom eller någon annan orsak har mycket frånvaro och inte klarar av studierna i samma takt som sin årsklass. Man kan på så sätt undvika att en elev stannar kvar på klassen och går miste om sina prestationer. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på klassen endast då den allmänna skolframgången är svag.

Beslutet om att övergå till studier enligt ett eget studieprogram fattas i samarbete med eleven och dennes vårdnadshavare och detta arrangemang används i Borgå för enskilda elever med rektorns tjänsteinnehavarbeslut, eller med utbildningsdirektörens tjänsteinnehavarbeslut ifall det är fråga om en elev med särskilt stöd eller acceleration. Årskursintegrerade studier är inte kopplade till någon specifik stödnivå utan kan fungera som stöd för elever inom samtliga stödnivåer. För eleven görs upp en plan för elevens lärande, eller ifall det är fråga om en elev inom särskilt stöd, en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), där elevens studieprogram fastställs. Årsveckotimmarna följer timmarna enligt elevens åldersnivå.

En elev som studerar och följer årskursintegrerade studier är på samma sätt som övriga elever berättigad till allt stöd för lärande och skolgång.

En elev som studerar enligt ett eget studieprogram får i slutet av läsåret ett läsårsbetyg. I läsårsbetyget ska framgå enligt vilken lärokurs eleven studerat läroämnena och studier som eleven genomfört med godkänt resultat under läsåret. I läsårsbetyget ska även framgå att eleven studerar enligt ett eget studieprogram och att eleven uppflyttas till följande årskurs och fortsätter sina studier följande läsår enligt det egna studieprogrammet. En elev i årskurs nio räknas som elev i årskurs nio ända tills eleven genomfört hela den grundläggande utbildningens lärokurs med godkända prestationer. Eleven får ett avgångsbetyg först i det skede då hela den grundläggande utbildningens lärokurs är avlagd.

5.4.3 Undervisning i sammansatt klass

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

- Undervisningen i en sammansatt klass genomförs dels enligt elevernas årskurser, dels enligt principen om växelkurser, exempelvis att eleven i tredje årskurs kan studera ämnesinnehåll i vissa ämnen enligt tredje eller fjärde årskursen.
- Skolan beskriver i sin läsårsplan vilka ämnen eleverna enligt sina årskurser läser och vilka ämnen de läser enligt växelkurs.
- Åtminstone följande ämnen ska eleverna studera enligt sin egen årskurs:
  - modersmål
  - matematik
  - det andra inhemska språket
  - de främmande språken
- I elevens betyg ska antecknas ifall hen har studerat innehåll i läroämnen/kurser enligt någon annan årskurs än sin egen

Timfördelning

- Ifall den timfördelning som den svenska sektionen har godkänt har olika antal veckotimmar i ett ämne under olika årskurser, uppdelas timmarna så att de fördelas jämnt mellan årskurserna.
- I sådana fall ska skolan i sin läsårsplan beskriva i vilka ämnen skolan gör så samt vilka innehåll som för elevens del tidigare– respektive senareläggs.
- När undervisningen genomförs enligt principen om växelkurser ska varje skola se till att eleven får undervisning i alla delar av innehållet i ett läroämne. Det är viktigt att värna om kontinuitet och konsekvens i fråga om studiernas innehåll.
- Modell för fördelning av timmarna (se kapitel 4)

5.4.4 Flexibel grundläggande utbildning

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Flexibel grundläggande utbildning ordnas i R-klassen i (Lyceiparkens skola och Flexen i Srömborgska skolan (åk 9))

R-klassen

Verksamhetsidé och målsättning

Verksamheten är avsedd för elever som underpresterar. Med underpresterare avses både elever som riskerar underkända prestationer och elever vars medeltal sjunkit avsevärt sedan åk 6. Undervisningen i resursklassen och Flexen sköts till största del av en och samma lärare, vilket ger möjligheter för en person att bättre stöda och följa upp elevens skolgång. Eleverna inkluderas i den allmänna undervisningen i valfria ämnen och gymnastik.

Mål med verksamheten är att:

- Erbjuder alternativa och flexibla arbetsmetoder inom den grundläggande utbildningen.
- alla elever i gruppen får ett avgångsbetyg samt goda förutsättningar för studier efter grundskolan.
- utveckla elevens förmåga att ta ansvar för och planera sin egen skolgång.
- utveckla elevens sociala färdigheter, som t.ex. förmåga att jobba i grupp.

Verksamhetsformer

- Eleverna i resursklassen och Flexen undervisas i regel av en lärare i samtliga ämnen förutom valfria ämnen, valfria ämnen samt i konst- och färdighetsämnen, där eleverna studerar med sina årskurskamrater.
- Gruppen följer skolans årsplanering, och deltar t.ex. i temadagar och PRAO samt följer skolans lektionstider men "enlärarsystemet" ger möjlighet till flexibilitet enligt behov.
- För eleverna i gruppen görs det upp en plan för elevens lärande. En kontinuerlig kontakt och ett gott samarbete med hemmen är en av grundpelarna för verksamheten. En första träff hålls genast i början av läsåret.
- Läraren i gruppen har ansvar för att planen för elevens lärande följs och uppdateras. Detta görs genom en kontinuerlig dialog och utvärdering tillsammans med eleverna och vid behov med föräldrarna. Eleverna handleds i att ställa upp mål, planera och genomföra sina studier, att känna till sina styrkor och arbeta med sina svagheter.

Val av elever

- Eleverna ansöker om plats till resursklassen senast under våren i årskurs 8. De elever som ansökt till resursklassen intervjuas tillsammans med en vårdnadshavare av skolans rektor och en annan representant från skolan.

Ansvarspersoner

- Läraren i R-klassen/Flexen ansvarar för eleverna i gruppen på samma sätt som klassföreståndarna i parallellklasserna. Läraren samarbetar med sina ämneskolleger, vilket innebär att gruppen kan ha gemensamma prov med sina årkurskamrater. Vid behov kan skolans speciallärare konsulteras eller arbeta med elever som tillfälligt är i behov av extra stöd.

Samarbetspartner

- R-klassen och Flexen samarbetar enligt behov med olika instanser inom Borgå stad, t.ex. ungdomsväsendet.

Utvärdering

- Verksamheten utvärderas årligen av lärarna, eleverna och hemmen. Utvärderingen sker under vårterminen.

Flexibel undervisning arrangeras vid behov och enligt resursmöjligheter. Befintliga smågrupper och deras flexibla undervisningsarrangemang (kapitel 28)

5.4.5 Undervisning i särskilda situationer

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

- Samarbetet och stödet till eleven ska planeras individuellt när det är frågan om undervisning i särskilda situationer.
- Skolan samarbetar med hemmet och eventuell vårdande instans samt med andra möjliga parter.
- När eleven byter skola, ordnas ett möte som efter mån av möjlighet eleven, vårdnadshavaren, skolans rektor, elevens lärare, representant för vårdinrättningen samt andra eventuella sakkunniga deltar i. Under mötet besluts om praktiska arrangemang i anslutning till skolbytet.

[Handlingsplan vid oroväckande frånvaro \(uppdateras på nationell nivå 2022, vartefter en lokal bilaga uppdateras\)](#)

5.4.6 Hemundervisning: Läropliktig som inte är inskriven i skolan

Läroplikt – inte skolplikt

Enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) är barn som är varaktigt bosatta i Finland läropliktiga. Läroplikten kan fullgöras antingen genom att delta i grundläggande utbildning eller genom att på annat sätt förvärva kunskaper som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs. Den möjlighet som ges i lagen till att förvärva kunskaperna på annat sätt innebär att det inte finns skolplikt i Finland, utan det är möjligt att fullgöra sin läroplikt exempelvis hemma. Det krävs inte myndighetstillstånd för att fullgöra läroplikten på annat sätt. Beslutet fattas av vårdnadshavaren, som därefter ansvarar för arrangemangen kring den läropliktigas studier. Kommunen har inte skyldighet att ordna undervisning för en läropliktig som enligt vårdnadshavarens beslut studerar annanstans än i skolan. Vårdnadshavaren ansvarar också för att läroplikten fullgörs. Om vårdnadshavaren försummar sin skyldighet att se till att läroplikten fullgörs, kan vårdnadshavaren dömas till böter för försummad tillsyn över läropliktig.

Hemkommunen har övervakningsskyldighet

Enligt 26 § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning ska den kommun där den läropliktiga är bosatt övervaka den läropliktigas framsteg om han eller hon inte deltar i utbildningen. Lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om praktiska arrangemang för övervakningen utan kommunerna beslutar om dem.

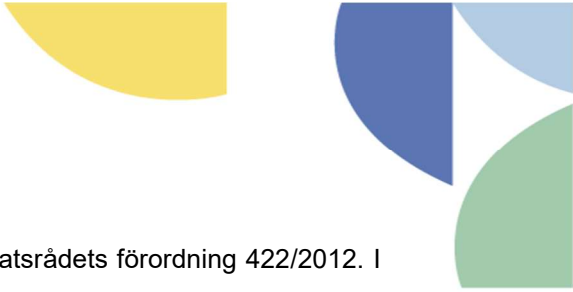

Strömborgska skolas rektor utser en övervakande lärare, som har som uppgift att kartlägga och bedöma den läropliktigas framsteg. Den övervakande läraren diskuterar också med vårdnadshavarna och informerar dem om övervakningsprinciper och praktiska arrangemang. Den läropliktigas framsteg granskas och följs upp i relation till målen för läroämnena som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs. Lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om hur ofta granskningarna ska utföras. Det vanliga är att de utförs en eller två gånger per år. Framstegen kontrolleras bland annat genom samtal, skriftliga och muntliga prov samt praktiska prov. Praktiska prov kommer särskilt i fråga när man utreder den läropliktigas framsteg i konst- och färdighetsämnen. Proven kan till exempel innebära att eleven påvisar sina färdigheter genom olika prestationer i samband med granskningen eller med portfolion som beskriver studierna och studieresultaten. Färdigheterna kan också påvisas i autentisk miljö, exempelvis i naturen, ett laboratorium eller på en idrottsplats, så att den övervakande läraren kan utreda och bedöma den läropliktigas framsteg och kunnande inom läroämnenas olika delområden.

Läropliktens innehåll

Eftersom läropliktiga ska tillägna sig de kunskaper och färdigheter som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs, är studiernas mål och innehåll i den meningen knutna till läroplanen för den grundläggande utbildningen också i det fall att eleven studerar hemma. Enligt 11 § i lagen om grundläggande utbildning ingår följande läroämnen i den grundläggande utbildningens lärokurs:

- modersmål och litteratur
- det andra inhemska språket
- främmande språk
- omgivningslära (miljö- och naturkunskap)
- hälsokunskap
- religion eller livsåskådningskunskap
- historia
- samhällslära
- matematik
- fysik
- kemi
- biologi
- geografi
- gymnastik
- musik
- bildkonst
- slöjd
- huslig ekonomi

De allmänna målen för den grundläggande utbildningen fastställs i statsrådets förordning 422/2012. I de riksomfattande grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som fastställts av Utbildningsstyrelsen (Utbildningsstyrelsens föreskrift 104/011/2014) anges principer för genomförandet av undervisningen, stöd för studierna och elevbedömning samt mål och innehåll för olika läroämnen och temaområden.

Hur man ordnar studierna för läropliktiga som studerar hemma bestäms främst av de allmänna målen i lagen om grundläggande utbildning och i statsrådets förordning, och av det som föreskrivs i grunderna för läroplanen då det gäller målen och innehållen i olika ämnen och temaområden som ingår i dem samt elevbedömning och betyg.

Kommunen och den övervakande läraren kan diskutera med vårdnadshavaren om hur den läropliktiga ska framskrida i sina studier. Det finns inga bestämmelser om att hemundervisningen måste följa läroplanen i den kommun där den läropliktiga är bosatt eller läroplanen i den övervakande lärarens skola. I princip kan vårdnadshavaren utgående från riksomfattande bestämmelser göra upp en egen läroplan för den läropliktiga, vilken ger kunskaper och färdigheter som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs. Om man gör upp en egen läroplan, bör man skicka den också till den övervakande läraren. I allmänhet följer man i hemundervisningen ändå läroplanen i kommunen eller den övervakande lärarens skola, varvid också bedömningen av eleven baserar sig på den läroplanen.

Det är viktigt att observera att de möjligheter till flexibla studiearrangemang som lagstiftningen erbjuder endast berör elever som är inskrivna i en skola. Därför kan elever som enligt vårdnadshavarens beslut studerar hemma inte till exempel befrias från studier i något gemensamt ämne som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs. Det är inte heller möjligt att individualisera lärokurserna, eftersom beslut om särskilt stöd kan fattas endast för elever som är inskrivna i en skola. Det här innebär att för elever i hemundervisning är studierna, och bedömningen av dem, strängare bundna till de lärokurser som fastställs i författningarna än för elever som går i skola.

Betyg

Efter granskningen sammanställer den övervakande läraren en skriftlig rapport om den läropliktigas framsteg. Rapporten skickas till utbildningsdirektören. Vårdnadshavaren får ett exemplar av rapporten. Rapporten är inte ett betyg.

Om vårdnadshavaren önskar att den läropliktiga får ett betyg som motsvarar ett betyg från den grundläggande utbildningen, vilket visar vilka studier som utförts samt bedömning eller siffervitsord, måste den läropliktiga delta i särskild examen enligt 38 § i lagen om grundläggande utbildning. I den särskilda examen bedöms kunskapsnivån i relation till de mål som fastställts i läroplanen. Vid bedömningen tillämpar den övervakande läraren profilerna för goda kunskaper och kriterierna vid slutbedömningen som ingår i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.

Följande betyg kan ges för studier som avlagts genom särskild examen:

- Betyg över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen (avläggande av lärokursen i ett visst läroämne)
- Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen (till exempel avläggande av lärokursen i en viss årskurs)
- Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen (motsvarar avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen).

Noggrannare anvisningar ingår i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, kapitel 6.7 Särskild examen och betyg över studier som slutförts genom särskild examen.

Rättigheter och förmåner för en läropliktig som studerar hemma

Om den läropliktiga inte deltar i den grundläggande utbildningen som ordnas av kommunen registreras han eller hon inte som elev i någon av kommunens skolor. Kommunen är då inte heller skyldig att ordna sådana tjänster eller förmåner åt eleven som skolans elever har rätt till enligt lagstiftningen om grundläggande utbildning. Rättigheter som hör till skolans elever är rätt till undervisning och rätt till stöd- eller specialundervisning vid behov. På samma sätt hör rätten till avgiftsfria läroböcker, läromedel och arbetsredskap samt kostnadsfri skolbespisning, skolhälsovård, skolskjuts och andra tjänster inom elevvården, till sådana förmåner som skolelever har rätt till men som kommunen inte behöver ordna för en läropliktig som studerar hemma.

Det finns däremot inte bestämmelser som hindrar kommunen att ge gratis skolböcker eller andra tjänster åt en läropliktig som inte deltar i skolundervisning.

Då en vårdnadshavare meddelar kommunen att en läropliktig kommer att ha hemundervisning, bör vårdnadshavarna informeras både om praktiska arrangemang då det gäller övervakningen och om principiella frågor. Det är också skäl att informera vårdnadshavaren om vilka rättigheter och förmåner man avstår från då man fattar beslut om hemundervisning. På det sättet är båda parter medvetna om vilka rättigheter och skyldigheter respektive part har då det gäller fullgörandet av läroplikten.

Plan för ordnandet av hemundervisning inom svenska utbildningstjänsterna i Borgå

Kommunens uppgift

Bildningsnämndens svenska utbildningssektion ansvarar för övervakningen av hur studierna framskrider för elever som har hemundervisning (= den läropliktiga inte inskriven i skolan). För att få ett officiellt avgångsbetyg bör eleven bevisa att han eller hon behärskar lärokursen inom den grundläggande utbildningen. För att fullgöra den grundläggande utbildningens hela lärokurs ska den läropliktiga delta i särskild examen i alla de ämnen som nämns i 11 § 1 mom. i lagen om grundläggande

utbildning, dvs. även i konst- och färdighetsämnen. Man kommer överens med den övervakande läraren om prov och prestationer för att få avgångsbetyget. Bedömningen för att få avgångsbetyg kan också ordnas av någon annan instans som har tillstånd att ge grundläggande utbildning.

Familjens uppgift

Vårdnadshavarna meddelar utbildningsdirektören om den läropliktiga inte kommer att gå i skolan, utan fullgör sin läroplikt på annat sätt. Av praktiska skäl är det bra att meddela i god tid om man återgår till att fullfölja sin läroplikt i skolan.

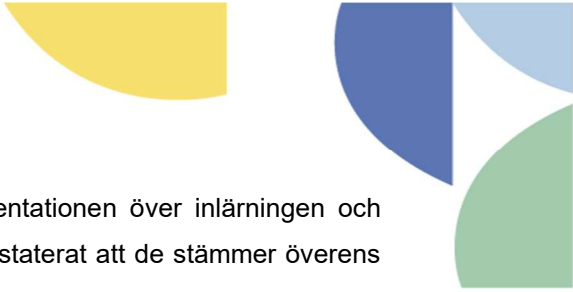
Vårdnadshavarna kommer överens med den övervakande läraren om ett möte i början av läsåret. För den övervakande läraren visar vårdnadshavarna elevens studieplan, studiedagbok, portfolio och annat material, på basis av vilket man kan övervaka elevens framsteg. Man bör upprätta elevens studieplan på basis av grunderna för läroplanen samt de specifika läroämnesmålsättningarna och –innehållen i endera kommunens läroplan eller en egen uppgjord specifikare läroplan än de nationella grunderna. Eleven kan då framskrida i studierna enligt sin egen läroplan. Vårdnadshavarna förstår att de bär ansvaret för barnets inläring och för dokumenteringen av den.

Vårdnadshavarna har en skyldighet att uppvisa en studieplan till den övervakande läraren, som undertecknar den efter att ha bekantat sig med den och godkänt den.

Vårdnadshavarna kommer överens med den övervakande läraren om nästa möte i slutet av läsåret. På det mötet ska de kunna uppvisa hur inläringen framskridit, t.ex. via en portfolio där man dokumenterar inläringen. I dokumentationen ska finnas ett sammandrag över årskursen, dvs. en bedömning. Bedömningen görs av vårdnadshavarna tillsammans med barnet. Bedömningen skrivs tillräckligt detaljerat för den övervakande läraren. I bedömningen ska ingå både det som har lyckats bra och det som inte har lyckats så bra. Vårdnadshavaren för själv bok över det studieinnehåll som man enligt studieplanen ska gå igenom. Den övervakande läraren undertecknar portfolion, dokumentationen och bedömningen, om de stämmer överens med planen.

Den övervakande lärarens uppgift

Den övervakande läraren träffar barnet, vårdnadshavarna och/eller den lärare som undervisar barnet åtminstone två gånger per termin. I början av terminen går man igenom barnets studieplan, studiedagbok, portfolio och annat material, på basis av vilket man kan övervaka elevens framsteg. Studieplanen har vårdnadshavarna gjort på förhand på basis av grunderna för läroplanen samt de specifika läroämnesmålsättningarna och –innehållen i kommunens läroplan. Eleven kan framskrida i studierna enligt sin egen studieplan. I slutet av terminen går övervakande läraren igenom dokumentationen över inläringen och den bedömning av läsåret som vårdnadshavarna har gjort tillsammans med barnet.

Den övervakande läraren undertecknar både studieplanen, dokumentationen över inläringen och föräldrarnas bedömning efter att ha bekantat sig med dessa och konstaterat att de stämmer överens med anvisningarna.

Den övervakande läraren ordnar inte tenter för eleven, bedömer inte elevens prestationer och ger inte betyg t.ex. för uppflyttning från klassen. Den övervakande läraren följer med att fullgörandet av läroplikten framskrider och att föräldrarna har ett ansvarsfullt grepp då det gäller studierna. Vid behov ordnar den övervakande läraren möjlighet till särskild examen som behövs för att få avgångsbetyg.

5.5 Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan

---

5.5.1 Morgon- och eftermiddagsverksamheten

- Morgon- och eftermiddagsverksamheten koordineras av de svenskspråkiga utbildningstjänsterna samt olika organisationer, som ordnar verksamheten.
- Eftermiddagsverksamheten är en fortsättning av elevens skoldag och bygger på samma värdegrund som den grundläggande utbildningen och stödjer skolans fostrande arbete.
- Ett tätt samarbete mellan skolan och de som ansvarar för eftermiddagsverksamheten skapar trygga ramar för övergången mellan dem.
- Skolan ansvarar för samarbetet i samråd med ansvarspersonen för eftermiddagsverksamheten.
- Målet är att komma överens om gemensamma spelregler i vardagen. Skolans personal konsulterar eftisledarna vid behov.

5.5.2 Klubbverksamheten

- Klubbverksamheten i skolorna koordineras av de svenskspråkiga utbildningstjänsterna i Borgå. Med flexibla lösningar stöder man elevens helhetsdag.
- Skolorna ansvarar för verksamheten. Klubbar kan ordnas före skoldagen, under skoldagen och efter skoldagen.
- I verksamheten utnyttjas även vårdnadshavarnas och de utomstående aktörernas kunskaper.
- [Principer för klubbverksamhet i den grundläggande utbildningen.](#)

5.5.3 Skolbiblioteksverksamhet

- Skolbiblioteket och andra bibliotek erbjuder aktiverande och stimulerande lärmiljöer och mångsidiga arbetssätt.
- En mångsidig läsförmåga är värdefull och ska bevaras även i det allt mera tekniska samhället.

6. Bedömning av elevens lärande och kunnande

6.1 Bedömningskulturens lokala betoningar

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

6.1.1 Bedömning av lärande

Målet är att utveckla bedömningen under läsåret så att den främjar lärandet på bästa möjliga sätt. Utbildningstjänsterna i Borgå har tillsammans med skolornas personal, elever och vårdnadshavare valt tre lokala tyngdpunkter. Utgående från dessa utvecklas stadens gemensamma samt skolornas bedömningskulturer.

- Elevernas inlärningsprocess syns i bedömningen
- Sporrande och uppmuntrande bedömning
- Rättvis bedömning

[Handboken för bedömning](#) är en sammanfattning om bedömningen som helhet.

6.1.2. Bedömning som en del av elevens lärprocess

- Fortgående, konstruktiv respons åt eleven.
- Eleven har klar uppfattning om målen under arbetets olika skeden.
- Elevens egna målsättningar under lärprocessen uppmärksammas.
- Mångsidiga metoder för kamratrespons och självvärdering.

6.1.3 Sporrande och uppmuntrande bedömning

- Fortgående dialog där man betonar elevens styrkor.
- Fortgående dialog som stödjer och handleder eleven i sina studier.
- Tydliga mål gör det lättare för eleven att utvärdera sitt eget lärande.

6.1.4 Rättvis bedömning

- Användning av mångsidiga bedömningssätt.

- Hela lärprocessen, både kunskapsnivån, studieframgången och elevens sätt att arbeta beaktas i bedömningen.
- Bedömningen granskas i relation till de uppställda målen.
- Målen ska vara tydliga för alla (elev, lärare, vårdnadshavare) så att också bedömningen är öppen för alla.
- Individuell respons och bedömning ges under studiernas gång.

6.2 Bedömningen under studierna

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Syftet med bedömningen är att handleda och uppmuntra eleverna i studierna och stödja lärandet. Responsen som ges eleven styrs av stadens gemensamma lokala tyngdpunktsområden:

- Elevernas lärprocess syns i bedömningen.
- Sporrande och uppmuntrande bedömning.
- Rättvis bedömning.

Målen för bedömningen under studierna:

- Eleven känner till målen för lärandet.
- Eleven bildar sig en realistisk uppfattning om sig själv och hen kan ställa konkreta mål för sitt lärande både med hjälp av de vuxna och självständigt.
- Bedömningen är till stor del ett samspel och på så sätt är både lärare, elev och vårdnadshavare medvetna om framstegen i elevens lärande, arbete och uppförande.
- Mångsidiga arbetssätt, lärmiljöer och sätt att bedöma och ge respons stöder rättvis bedömning och det att elevens arbetssätt utvecklas mångsidigt.
- Kamratrespons och självvärdering utvecklas kontinuerligt inom alla läroämnen.

Respons

6.2.1 Samtal om lärande

- Klassläraren/klassföreståndaren samtalar minst en gång per år med eleven samt vid behov med vårdnadshavaren. Under samtalet behandlas elevens lärande på mångsidigt sätt:
  - att lära sig att lära

- växelverkan
- vardagskompetens och välbefinnande
- läroämnen
- uppförande
- Skolans praxis angående samtal om lärande ska preciseras i läsårsplanen

6.2.2 Självvärdering och kamratrespons

- Responsen ska vara positiv och uppmuntrande till sin karaktär. I de högre årskurserna kan responsen vara mera analytisk och uppbyggande.
- Viktigt är att uppmärksamma också den nonverbala responsens (miner, gester osv.) möjligheter till stöd i samtalet.
- Självvärdering och kamratrespons används mångsidigt genom hela läsåret i alla läroämnen.

6.2.3 Betyg

- I Borgå används en enhetlig bedömning
- Under läsåret ges ett läsårsbetyg i årskurserna 1–8 och ett avgångsbetyg i årskurs 9 samt i årskurserna 5–9 även ett mellanbetyg.
  - [Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)
  - I årskurs 1–3 används verbalt omdöme i alla ämnen.
  - i årskurs 4–9 används siffervitsord i alla ämnen.
- Under läsåret ges ett läsårsbetyg och i årskurserna 5–9 även ett mellanbetyg.
  - [Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)
  - I årskurs 1–3 används verbal bedömning i alla ämnen
  - i årskurs 4–9 används sifferbedömning i alla ämnen

6.2.4 Uppförande

- Borgå har gemensamma mål och bedömningsgrunder för bedömning av uppförande enligt årskurshelheterna årskurs 1–3, 4–6, 7–9
  - Kriterier för årskurs 1–3
  - Kriterier för årskurs 4–6
  - Kriterier för årskurs 7–9
- [Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Principer och praxis om studiegången och om uppflyttning och kvarstanning

- Eleven kan uppflyttas till följande årskurs, även om elevens prestationer skulle vara underkända i ett eller några läroämnen. Då bereds en möjlighet för eleven att utan att delta i undervisningen i ett särskilt prov visa att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet. Särskilda prov kan ordnas en gång under läsåret och en gång efter läsåret.
- Ifall en elev i den grundläggande utbildningen inte verkar klara av sina studier och det föreligger fara att hen stannar på klassen, kan hen förflyttas till ett eget studieprogram och studera över årskursgränserna i stället för enligt en i årskurser indelad lärokurs. Beslutet tas av rektor. Övergången till årskursintegrerat studieprogram ska föregås av tillräckliga möjligheter för eleven att visa sina kunskaper (mångsidig bedömning). Eleven erbjuds stöd i god tid, beslut om tillvägagångssätten ska göras i början av vårterminen.

6.3 Slutbedömningen i den grundläggande utbildningen

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan

---

6.3.1 Slutbedömningen som helhet

- Kriterierna för slutbedömningen och principerna för bildandet av slutvitsord enligt grunderna för läroplanen
- Slutbedömningen infaller i årskurs 9, förutom
  - kemi, musik, historia och bildkonst i årskurs 8
  - slöjd och huslig ekonomi i årskurs 7

Övergången till årskurslöst studieprogram

- besluts av rektor i samråd med rektor för elevstöd och välmående
- ska föregås av tillräckliga möjligheter för eleven att visa sina kunskaper (mångsidig bedömning)
- Lärandet ska stödjas i god tid, i början av vårterminen ska beslut göras om tillvägagångssätten

Bedömning av de valfria ämnena i slutbedömningen

- enligt anvisningarna i grunderna för läroplanen

6.3.2. Avgångsbetyg

- [Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)
- Enhetligt betygsbotten
- Bilagor till avgångsbetyget
  - överföringsblankett
  - elevens studieprogram och IP (individuell plan) för de elever som har fått intensifierat eller särskilt stöd i årskurs 9
  - Övriga bilagor på begäran

7. Centrala riktlinjer för hur stödet för lärande och skolgång ordnas i praktiken

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

I Borgå följs närskoleprincipen, vilket innebär att vi i första hand strävar efter att eleven kan gå i sin närskola och där få det stöd hen behöver för sin skolgång och sitt lärande.

Lärandet skall vara en aktiv och målinriktad verksamhet där läraren genom att beakta elevens sätt att lära sig gör undervisningen och inläringen motiverande.

Inläringen är situationsbunden och därför skall man fästa speciell vikt vid att skapa en mångsidig pedagogisk miljö för att stöda elevens inlärningsmotivation. Arbetsmetodernas uppgift är att utveckla förmågan till lärande, tänkande och problemlösning.

Alla inom skolans personal har ansvar för förebyggande arbete och tidigt ingripande för att undvika att svårigheterna ökar och blir långvariga. I första hand ansvarar lärarna som undervisar eleven för uppföljningen av elevens lärande och bedömningen av stödbehovet. Undervisningen differentieras vid behov med beaktande av skillnader i elevernas utveckling och deras olika sätt att lära sig. Speciallärarna följer upp elevens lärande i svenska och litteratur samt matematik enligt svenska utbildningstjänsternas årsklocka.

Stödet för lärande och skolgång är indelat i tre nivåer: allmänt, intensifierat och särskilt stöd. Eleven kan få stöd på en av nivåerna åt gången. Stödåtgärder såsom specialundervisning, skolgångshandledartjänster, stödundervisning och olika former av hjälpmedel kan förekomma på alla stödnivåer. Nivån av stöd bedöms utgående från hur intensivt, mångsidigt och långvarigt elevens stödbehov är.

Oberoende av elevens stödnivå är samarbetet med eleven och vårdnadshavaren viktigt när elevens stödbehov utreds och stödåtgärder planeras.

7.1 Principer för stöd i Borgå

Lärandet skall vara en aktiv och målinriktad verksamhet där läraren genom att beakta elevens sätt att lära sig gör undervisningen och inläringen motiverande. Inläringen är situationsbunden och därför skall man fästa speciell vikt vid att skapa en mångsidig pedagogisk miljö för att stöda elevens

inlärningsmotivation. Arbetsmetodernas uppgift är att utveckla förmågan till lärande, tänkande och problemlösning.

I Borgå har gemensamma handlingsplaner utarbetats för att stöda elevernas skolengagemang samt förebygga, följa upp och ingripa i skolfrånvaro och mobbning. Alla inom skolans personal har ansvar för förebyggande arbete och tidigt ingripande för att undvika att svårigheterna ökar och blir långvariga. Hur det förebyggande arbetet genomförs och stödet organiseras i praktiken beskrivs i skolornas läsårsplaner.

I Borgå följs närskoleprincipen, vilket innebär att vi i första strävar till att eleven kan gå i sin närskola och där få det stöd hen behöver för sin skolgång och sitt lärande. Stödet för lärande och skolgång är indelat i tre nivåer: allmänt, intensifierat och särskilt stöd. Eleven kan få stöd på en av nivåerna åt gången. Stödåtgärder såsom differentiering, specialundervisning, skolgångshandledartjänster, stödundervisning och olika former av hjälpmedel kan förekomma på alla stödnivåer. Nivån av stöd bedöms utgående för hur intensivt, omfattande, mångsidigt och kontinuerligt elevens stödbehov är.

Oberoende av elevens stödnivå är samarbetet med eleven och vårdnadshavaren viktigt när elevens stödbehov utreds och stödåtgärder planeras.

Rutiner och samarbete vid övergångar

Övergången från förskoleundervisningen till den grundläggande undervisningen

De praktiska arrangemangen kring övergången mellan förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen, övergångarna mellan årskurserna 2 och 3 samt 6 och 7 inom den grundläggande utbildningen samt övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium beskrivs i kapitel 6 i Borgå stads läroplan för den grundläggande undervisningen.

Övergången från den grundläggande utbildningen till andra stadiet

Samarbetet vid övergången mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiet beskrivs även i **Planen för elevhandledning i kapitel 8 ?** i Borgå stads läroplan för den grundläggande undervisningen. Speciell vikt läggs vid överlåtelse av information till andra stadiet om elevers pedagogiska stödbehov.

Uppföljning av elevens lärande och bedömning av stödbehovet

I första hand ansvarar lärarna som undervisar eleven för uppföljningen av elevens lärande och bedömningen av stödbehovet. I Borgå följs elevernas pedagogiska stödbehov upp systematisk med hjälp av olika test från förskoleundervisningen till årskurs 9. Lärarna kartlägger elevernas läsförmåga, läsförståelse och matematiska grundläggande färdigheter enligt testårsklockan och bedömer elevernas stödbehov utgående från resultaten.

Testårsklockan

	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Ma j
förskola	Lukimat och Hitta språket			Lukimat			Lukimat	(Hitta språket)		
Åk 1	ILS 1 (Lukimat 1)					Lukimat 1			ILS 1 (Lukimat 1)	
Åk 2	(ILS 1) (Lukimat 2)	Läskollen				Lukimat 2		Läskollen	ILS 2 (Lukimat 2)	
Åk 3	(ILS 2)								ILS 3	
Åk 4	(ILS 3)									
Åk 5									ILS 5	
Åk 6	(ILS 5)								MAOL*)	
Åk 7		Läskollen					Läskollen			
Åk 8										
Åk 9									MAOL*)	

Test innanför parentes är inte obligatoriska utan kan användas som uppföljning/ vid behov.

*) MAOL är nationella prov i matematik.

Testen ILS 7, ILS 8 och ILS 9 är under arbete och tas i bruk när de är färdiga.

Samarbetet med elevvården och andra experter kring pedagogiskt stöd

Skolans elevvårdsgrupp ansvarar för planeringen av kutymerna för och de praktiska arrangemangen kring pedagogiska stödåtgärder och stöd för välbefinnandet i skolgemenskapen. Till gruppen som leds av rektor hör lärarrepresentanter och elevvårdspersonalen (kurator, psykolog och hälsovårdare).

Vid inledande av intensifierat stöd för en enskild elev eller då eleven återgår från intensifierat stöd till allmänt stöd görs en pedagogisk bedömning som behandlas genom sektorsövergripande samarbete med yrkespersoner inom elevvårdstjänsterna. Det samma gäller när en elev överförs till eller från särskilt stöd. Då görs utredning i sektorsövergripande samarbete av det intensifierade eller särskilda stöd som eleven erhållit och av elevens helhetssituation gällande skolgången. Vid behov kallas utomstående experter till den pedagogiska gruppens möten.

Samarbetet mellan skolan och hemmet

Öppen och uppmuntrande kommunikation mellan skola och hem stärker samarbetet och stöder på så sätt elevens skolgång. Varje lärare ansvarar för det förebyggande arbetet och för att stöda elevens inläring och skolgång genom pedagogiska lösningar och handledning samt genom samarbete med vårdnadshavarna. Samarbetet med vårdnadshavarna inleds i ett tidigt skede. Det är viktigt att vårdnadshavarna får information om elevens stödbehov och att stödet ordnas och utvärderas i nära samarbete med vårdnadshavarna, så att de har möjlighet att följa med och främja sitt barns skolgång. Lärarna ska se till att dokumentera givna stödåtgärder i Wilma där dokumentationen är tillgänglig för alla lärare som undervisar eleven och även för vårdnadshavarna.

7.2 Allmänt stöd

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Eleven har rätt att få undervisning i enlighet med läroplanen samt tillräckligt med stöd för inläringen och skolgången genast då stödbehovet uppkommer. Allmänt stöd innebär vanligtvis enskilda lösningar, handledning och stödåtgärder för att ingripa i ett tidigt skede. Inga undersökningar eller beslut krävs. Stödåtgärder som eleven har tillgång till antecknas i Wilma under fliken Stödåtgärder. Vid behov kan en plan för elevens lärande upprättas.

Exempel på sätt att stöda elever inom allmänt stöd är:

- Strukturering
- Differentiering
- Stödundervisning
- Läxläsningshjälp
- Elevhandledning
- Specialundervisning på deltid
- Hjälpmedel
- Handledartjänster
- Stöd av elevvården
- Årskursintegrerade studier

7.3 Intensifierat stöd

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Om det allmänna stödet inte är tillräckligt, vilket innebär att eleven behöver flera olika former av stöd och stödbehovet är mera regelbundet och individuellt, behöver eleven intensifierat stöd. Eleven studerar alla läroämnen enligt allmän lärokurs. Vid behov kan eleven koncentrera sig på väsentliga delar inom ett eller flera läroämnen, så kallade särskilt prioriterade områden.

Exempel på sätt att stöda elever inom intensifierat stöd:

- Strukturering
- Differentiering
- Stödundervisning
- Läxläsningshjälp
- Elevhandledning
- Specialundervisning på deltid
- Hjälpmedel
- Handledartjänster

- Stöd av elevvården
- Särskilda undervisningsarrangemang
- Årskursintegrerade studier
- Studier enligt särskilt prioriterade områden

Före det intensifierade stödet inleds görs en pedagogisk bedömning. En pedagogisk bedömning görs även om elevens stödbehov minskar och eleven återgår från intensifierat stöd till allmänt stöd. Bedömningen behandlas i samarbete med yrkespersoner inom elevvårdstjänsterna. En plan för lärande görs upp för eleven i Wilma. Planen uppdateras vid behov under läsåret och utvärderas minst en gång per läsår, i slutet av vårterminen.

Tillvägagångssätt vid pedagogisk bedömning och utarbetande av elevens plan för lärande

Pedagogisk bedömning

Klasslärare/klassföreståndare	Undervisande lärare	speciallärare	rektor
Öppnar i Wilma en pedagogisk bedömning och ansvarar för att den blir gjord. Fyller i den pedagogiska bedömningen gällande ämnen hen undervisar i. Deltar i behandlingen i den sektorsövergripande gruppen.	Fyller i den pedagogiska bedömningen gällande ämnen hen undervisar i.	Konsulterar och handleder lärarna gällande den pedagogiska bedömningen. Deltar i behandlingen i den sektorsövergripande gruppen.	Fattar beslut i Primus gällande överföringar av elever från allmänt stöd till intensifierat och från intensifierat stöd till allmänt stöd.

Plan för elevens lärande

Klasslärare/klassföreståndare	Undervisande lärare	speciallärare	rektor
Öppnar planen för lärande i Wilma i början av läsåret, ansvarar för att den blir ifylld, att den uppdateras vid behov och att den utvärderas i slutet av läsåret.	Fyller i planen för lärande gällande ämnen hen undervisar i, uppdaterar planen vid behov och utvärderar den i slutet av läsåret.	Konsulterar och handleder lärarna samt samarbetar vid planeringen och utvärderingen av elevens stödåtgärder.	Fattar beslut i Primus om godkännande av elevens plan under höstterminen och om granskning av planen på vårterminen.

Eleven och vårdnadshavaren samarbetar kring uppgörandet och utvärderingen av elevens plan för lärande. Dokumentationen av det intensifierade stödet som eleven får är tillgängligt för vårdnadshavarna i Wilma.

7.4 Särskilt stöd

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Särskilt stöd behövs om det intensifierade stödet inte är tillräckligt på grund av att eleven behöver ett mångsidigt, intensivt, långsiktigt, individuellt och kontinuerligt stöd. För att eleven ska överföras till särskilt stöd krävs ett förvaltningsbeslut som föregås av en pedagogisk utredning. I den ingår en utredning av det intensifierade eller särskilda stöd som eleven erhållit och elevens helhetsituation gällande skolgången som görs i sektorsövergripande samarbete med elevvårdspersonal. En individuell plan för hur undervisningen ska ordnas görs upp för eleven.

Inom särskilt stöd kan eleven studera ett eller flera läroämnen enligt individualiserad lärokurs. Innan läroämnen individualiseras ska eleven ha provat på att studera ämnet som särskilt prioriterat område. En ny pedagogisk utredning görs varje gång ett eller flera läroämnen behöver individualiseras. Bedömningen i de individualiserade ämnena baserar sig på de mål som ställts upp och finns beskrivna i elevens IP. De individualiserade ämnena bedöms utgående från de individuella målen och markeras på betyget med en asterisk.

Elevens individuella plan görs upp i början av höstterminen, uppdateras vid behov under läsåret och utvärderas minst en gång per läsår, i slutet av vårterminen. En pedagogisk utredning görs även om elevens stödbehov minskar och eleven återgår från särskilt stöd till intensifierat stöd. I Borgå granskas beslut om särskilt stöd i årskurserna 2 och 6.

Exempel på sätt att stöda elever inom särskilt stöd:

- Strukturering
- Differentiering
- Stödundervisning
- Läxläsningshjälp
- Hjälpmedel
- Skolgånghandedartjänster
- Elevhandledning
- Stöd av elevvården
- Specialundervisning på deltid
- **Specialundervisning på heltid**

- Studier enligt särskilt prioriterade områden
- Särskilda undervisningsarrangemang
- Årskursintegrerade studier
- **Studier enligt individualiserad lärokurs**

Stödformerna med svärtad stil kan endast ges inom särskilt stöd.

Tillvägagångssätt vid pedagogisk utredning och utarbetande av elevens individuella plan

Pedagogisk utredning

Klasslärare/ klassföreståndare	Undervisande lärare	speciallärare	rektor	områdesrektor för elevstöd
Fyller i utredningen gällande ämnen hen undervisar i.	Fyller i utredningen gällande ämnen hen undervisar i.	Öppnar den pedagogiska utredningen och ansvarar för att den blir gjord. Ser till att blanketten <i>Hörande av vårdnadshavare och elev</i> fylls i och bifogas till utredningen.	Undertecknar hörandeblanketten, förmedlar den och den pedagogiska utredningen till områdesrektorn för elevstöd för beslut.	Fattar ett förvaltningsbeslut i Primus utgående från den pedagogiska utredningen och eventuella expertutlåtanden, vid inledandet, granskning och avslutande av särskilt stöd.

Individuell plan

Klasslärare/ klassföreståndare	Undervisande lärare	speciallärare	rektor
Öppnar elevens individuella plan i Wilma i början av läsåret och ansvarar, i samarbete med specialläraren, för att den blir ifylld,	Fyller i, uppdaterar vid behov och utvärderar den individuella planen gällande ämnen hen undervisar i.	Konsulterar och handleder lärarna gällande elevens stödåtgärder och individuella mål. Samarbetar med klassläraren/klassföreståndaren när den individuella planen fylls i, uppdateras och utvärderas.	Fattar beslut i Primus om godkännande av elevens IP under höstterminen och om granskning av IP:n på vårterminen.

uppdateras vid behov och utvärderas.			
--------------------------------------	--	--	--

Före beslut om särskilt stöd fattas ska vårdnadshavarna höras och de ska vara delaktiga vid uppgörandet och utvärderingen av elevens individuella plan (IP).

Arrangemang vid förlängd läroplikt

Före beslut om förlängd läroplikt fattas sker ett tätt sektorsövergripande samarbete med personal från småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen.

Områdesrektorn för elevstöd kallas till ett gemensamt möte genast i början av processen för att tillsammans med personal från småbarnspedagogiken och vårdnadshavarna planera hur den förlängda läroplikten förverkligas. Det finns tre möjligheter att förverkliga förlängd läroplikt:

- Barnet börjar i förskolan i en enhet för småbarnspedagogik det år hen fyller 5 år, fortsätter sedan med ett tilläggsår i förskolan eller i smågruppen Mixen i Strömborgska skolan och påbörjar därefter den grundläggande utbildningen.
- Barnet deltar i förskoleundervisning ett år i förskolan eller i smågruppen Mixen i Strömborgska skolan det år hen fyller 6 år och påbörjar därefter den grundläggande utbildningen.
- Barnet börjar i förskolan eller i smågruppen Mixen i Strömborgska det år hen fyller 6 år och deltar i förskoleundervisningen i två års tid. Barnet påbörjar den grundläggande utbildningen det år hen fyller 8 år.

Områdesrektorn för elevstöd gör vanligtvis beslut om förlängd läroplikt före läroplikten inleds och i samband med det även beslut om särskilt stöd. Före barnet överförs till särskilt stöd uppgörs en pedagogisk utredning som innehåller en bedömning av barnets helhetssituation, stöd som barnet har erhållit, inlärningsförutsättningar och utmaningar. Specialläraren inom småbarnspedagogiken ansvarar för uppgörandet av den pedagogiska utredningen som görs i sektorsövergripande samarbete och vårdnadshavarna hörs under processen.

Hur undervisningen ordnas i praktiken för elever med förlängd läroplikt

Elevens behov av stöd avgör om eleven inom den grundläggande utbildningen studerar i en klass inom den allmänna undervisningen eller i en smågrupp. En elev med förlängd läroplikt påverkar gruppstorleken både inom allmän- och smågruppsundervisningen.

- Då en elev som omfattas av förlängd läroplikt deltar i lektioner inom allmänundervisningen får gruppstorleken inte vara större än 20 elever per lärare
- En smågrupp med färre än fyra elever med förlängd läroplikt får bestå av högst 10 elever per lärare

- Om fyra eller flera av eleverna har förlängd läroplikt får smågruppen bestå av högst åtta elever per lärare
- Om smågruppen består av tre eller flera elever med grav funktionsnedsättning får elevantalet i gruppen vara högst sex elever per lärare.

Studier enligt läroämnena eller enligt verksamhetsområden

Elever med förlängd läroplikt kan studera läroämnesindelad, läroämneshelheter eller enligt verksamhetsområden.

Om en elev studerar läroämneshelheter skall det i elevens individuella plan dokumenteras vilka läroämnena som ingår i helheterna. I undervisningen bör man se till att läroämnenas omfattning motsvarar timfördelningen. Varje läroämne bedöms enskilt.

Undervisning enligt verksamhetsområde är avsedd för elever med förlängd läroplikt, grav funktionsnedsättning eller en svår sjukdom. Undervisningen ordnas i smågruppen Mixen i Strömborgska skolan. Om det är till fördel för eleven utses en samarbetsklass inom den allmänna undervisningen på skolan.

Undervisning enligt verksamhetsområde kan vara befogat om elevens inläring trots individualiserade lärokurser och befrielse från flera läroämnena inte gör framsteg. Övning av dagliga färdigheter kan då vara till större nytta för eleven. Målen är att eleven ska få kunskaper och färdigheter som eleven behöver för ett möjligast självständigt liv. Om eleven som undervisas enligt verksamhetsområden har styrkor eller intresseområden i något läroämne kan ämnesvisa mål infogas i något av de fem verksamhetsområdena. De fem verksamhetsområdena är:

- Motoriska färdigheter
- Kognitiva färdigheter
- Sociala färdigheter
- Färdigheter i dagliga rutiner
- Språk och kommunikation

En elev som studerar enligt verksamhetsområde har lika många lektioner per vecka som en elev som studerar läroämnena. För elever som studerar inom verksamhetsområde är mål, innehåll och metoder individuellt utformade. Utgångspunkten för undervisningen är elevens styrkor. Med undervisningen stöder man elevens helhetsmässiga utveckling samt upprätthåller och främjar elevens funktionsförmåga. Elevens skoldag är en helhet där exempelvis sociala sammanhang och förflyttningar också är inläringssituationer. Lärmiljön sträcker sig även utanför skolan där inläring sker i naturliga sammanhang och i praktiska situationer såsom i butiker och på bibliotek.

7.5 Stödformer som fastställs i lagen om grundläggande utbildning

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Borgå svenskspråkiga utbildningstjänster har inte lokala preciseringar till detta kapitel. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

7.5.1 Stödundervisning

Elever som tillfälligt blivit efter i sina studier eller av andra orsaker behöver kortvarigt stöd, har rätt till stödundervisning. Den kan även sättas in för att förebygga svårigheter, öva studieteknik eller sociala färdigheter. Målet med stödundervisning är att stöda elevens lärande så att hen gör framsteg i studierna.

Stödundervisning kan ges på initiativ av elev, vårdnadshavare eller lärare. I första hand ges stödundervisning av den undervisande läraren, men kan vid behov ges av andra lärare. Den ordnas i regel utanför elevens skoltid, före skoldagen börjar eller efter skoldagens slut. Stödundervisning som givits, och även stödundervisning som erbjudits men som eleven inte tagit emot, dokumenteras i Wilma under fliken Stödåtgärder för elever inom allmänt stöd, i elevens plan för lärande för elever inom intensifierat stöd eller i elevens individuella plan för elever inom särskilt stöd.

Överenskommelser kring de praktiska arrangemangen kring stödundervisning sker skolvist i samråd mellan rektorn och lärarna.

7.5.2 Specialundervisning på deltid

Elever som har svårigheter med inläring eller skolgång till exempel språkliga eller matematiska svårigheter, svårigheter i enskilda läroämnen eller svårigheter gällande studiefärdigheter, har rätt att få specialundervisning på deltid vid sidan av den övriga undervisningen. Målet är att stärka elevens förutsättningar att lära sig och förebygga svårigheter i lärande och skolgång.

Specialundervisning på deltid ges till elever inom allmänt, intensifierat och särskilt stöd. Beroende på elevens stödnivå sker dokumentationen i Wilma på blanketten Stödåtgärder, i elevens plan för lärande eller i elevens individuella plan.

Specialundervisning på deltid förutsätter samarbete mellan klasslärare/ämneslärare och speciallärare och den ordnas i samförstånd med eleven och vårdnadshavaren. Specialundervisning på deltid ges i

regel under elevens skoldag genom flexibla arrangemang i form av samundervisning, i smågrupp eller individuellt.

7.5.3 Undervisning i smågrupp

Smågruppsundervisning i åk 1–6 i Kvarnbackens skola

Verksamhetsidé

Alla elever i Kvarnbackens skola hör till en klass inom den allmänna undervisningen.

Smågruppsundervisningen är i första hand för elever, med konstaterade inlärningssvårigheter, som behöver arbeta i en mindre grupp i något läroämne, främst i svenska och litteratur samt i matematik.

Målsättningar med verksamheten

I en mindre grupp finns det möjlighet att stöda eleverna på bästa möjliga sätt utgående från elevernas individuella behov. Eleven är inkluderad i allmän undervisning men får resurs i smågruppen vid behov. Den sociala inläringen i basgruppen betonas som viktig.

Elevbedömning

Eleverna bedöms enligt målen i allmänna lärokurser förutom i läroämnen där eleven följer individuell lärokurs. Läroämnen där eleven följer individuella lärokurser bedöms enligt målen i den individuella planen. Elevens framsteg beaktas i bedömningen.

Praxis gällande IP och Plan för elevens lärande

Den individuella planen upprättas om möjligt inom september och uppdateras minst en gång under läsåret. Eleven är om möjligt själv med om möjligt på möten då den individuella planen eller Planen för elevens lärande diskuteras, utvärderas och uppdateras.

Samarbete mellan hem och skola

Information och samarbete mellan hem och skola är viktigt.

Handledning

- Specialklassläraren handleder eleven i skolarbetet och vid behov klasslärare och skolgångshandledare.

Val av elever

• Samarbetet mellan personalen i förskolan och skolan är värdefullt redan innan barnet börjar sin skolgång. Vid överlåtelsemöten får klasslärarna och elevvårdspersonalen, om vårdnadshavaren har gett tillstånd, kunskap om de blivande eleverna. Målsättningen är att eleven inleder skolgången i allmänundervisningen i den anvisade närskolan.

• Om eleven, senare under sin skolgång, är i behov av smågruppsundervisning i ett eller flera läroämnen hålls ett möte med vårdnadshavare och med berörda lärare innan beslut om stödformen fattas.

Smågruppsundervisning i åk 7–9 i Lyceiparkens skola

Verksamhetsidé och målsättning

• att ge elever, som är i behov av särskilt stöd, undervisning som är anpassad enligt deras individuella behov.

• att utveckla elevens förmåga att ta ansvar för och planera sin egen skolgång.

• att utveckla elevens sociala färdigheter, som t.ex. förmågan att jobba i grupp.

• att ge eleven de verktyg, inlärningsmetoder och arbetsrutiner som på bästa sätt underlättar och stöder hans inläring.

• För elever i behov av särskilt stöd görs det upp en individuell plan (IP). En kontinuerlig kontakt och ett gott samarbete med hemmen är en av grundpelarna för verksamheten.

• Specialklassläraren har ansvar för att den individuella planen följs och uppdateras. Detta görs genom en kontinuerlig dialog och utvärdering tillsammans med eleverna och vid behov med föräldrarna. Eleverna handleds i att ställa upp mål, planera och genomföra sina studier, att känna sina styrkor och arbeta med sina svagheter.

Undervisningsarrangemang

• Undervisningen sker både som smågruppsundervisning och som basklassundervisning. Smågruppsundervisning ges i matematik, svenska och litteratur, finska och engelska åt de elever som har individuella mål i dessa ämnen. Ämnesläraren ansvarar för basklassundervisningen och specialklassläraren deltar som kompanjonlärare i de övriga läsåmnena.

Specialklasser i Strömborgska skolan

Mixen

Verksamhetsidé

• Mixen erbjuder individualiserad och strukturerad undervisning åt elever, från förskola till årskurs 9 (10), med utvecklingsstörning och/ eller autismspektrumstörningar av olika art och grad. I regel har

eleverna förlängd läroplikt. Tanken är att samtliga elever skall få en undervisning och skolmiljö som i bästa möjliga grad motsvarar deras behov och förutsättningar, med inklusion/integrering enligt egna förutsättningar.

Målsättningar med verksamheten

- Undervisningens långsiktiga mål för samtliga elever är en så stor mån av självständighet som möjligt, men samtidigt så stora färdigheter i kommunikation och socialt samspel som möjligt.

Verksamhetsformer

Undervisningsgruppen består av högst 8 elever och undervisningen sker till en stor del individuellt. Viktiga principer i undervisningen är struktur, konkretisering, visualisering och individualisering. Alla elever följer en individuell läroplan.

Elevbedömning

Elever som studerar enligt individualiserad lärokurs bedöms i alla läroämnen, medan elever som studerar enligt verksamhetsområde bedöms verbalt.

Samarbete mellan hemmet och skolan

- Skolan och vårdnadshavarna träffas för uppföljning av elevens individuella plan minst en gång per läsår, samt vid möte under höstterminen. Däremellan hålls kontakt vid behov i kontakthäfte, via telefon och på Wilma

Praxis för PRAO

- Eleverna har PRAO-perioder, –dagar eller –lektioner enligt förmåga på årskurs 9. Samarbete sker främst med Borgå stad och Kårkullas arbetscentral (Södis service-enhet) eller Utterbäck arbetscentral.

Uppföljning efter åk 9

- Möjlighet finns vid behov till ett tionde år. Främst fortsätter eleverna till Optimas yrkesförberedande linje i Borgå eller yrkesträningsskolan i Nykarleby.

Samarbetspartners

En del av Mixens elever är klienter hos specialsjukvården, Kårkulla eller Folkhälsan. Gemensamma möten ordnas vid behov. Mixens personal får regelbunden pedagogisk handledning från Kårkulla gällande elever i Mixen.

A-klassen

Verksamhetsidé

Smågruppsundervisning med flexibla undervisningsmetoder skall trygga inläringen för barn, med mångfacetterade socioemotionella problem.

Målsättningar med verksamheten

Målet är att skapa en trygg lärmiljö med flexibla undervisningsmetoder för elever i behov av stöd i sociala och/eller emotionella situationer och därmed skapa goda förutsättningar för inläring. Samarbetet med hemmet stärks och målet är att effektivisera det nätverk som finns kring eleven. Lösningen behöver inte vara permanent och stödet i form av A-klass utvärderas efter varje läsår. Om eleven utvecklas i en positiv riktning och integrering i allmän klass fungerar väl kan eleven återgå till allmän klass, dock tidigast följande läsår.

Vem är verksamheten avsedd för och hur sker antagningen?

Verksamheten är avsedd för elever i behov av stöd i sociala och/eller emotionella situationer. Eleverna i A-klassen har särskilt stöd och en individuell plan för undervisningen.

Antagning till A-klassen föregås av en pedagogisk utredning, där A-klass rekommenderas. Strömborgska skolans elevvårdsteam bedömer om det finns möjligheter att ta emot eleven och om gruppen är lämplig för eleven. En flytt till A-klassen görs i samråd med vårdnadshavarna. Utbildningsdirektören fattar beslut om att en elev antas till A-klassen.

Målsättningen är att eleven flyttas tillbaka till en klass inom den allmänna undervisningen om behovet av stödet minskar.

Förflyttning till A-klassen kan ske under läsåret, i regel vid skolstarten i augusti (beslut senast i mars) eller efter jullovet (beslut senast i oktober) och skall ses som en tillfällig lösning, för resten av läsåret. Vid behov (prövning) kan förflyttning även ske vid annan tidpunkt. En förflyttning tillbaka till allmän undervisning kan ske vid nästa läsårs inledning, om man bedömer att eleven har gjort sådana framsteg att det finns en chans att det lyckas.

Verksamhetsformer

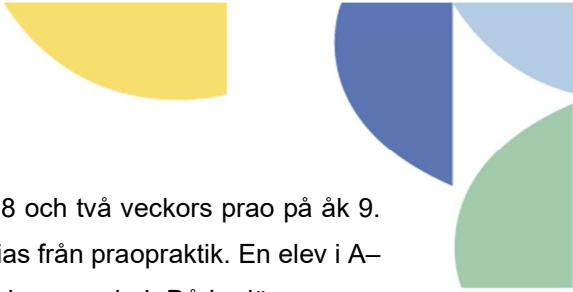
Undervisningsgruppen består av högst 6 elever. Eleverna ska ha möjlighet att arbeta tillsammans, men också enskilt vid behov. I undervisningen kan elever från olika årskurser arbeta med gemensamma teman. Om möjligt integreras eleverna i ett eller flera läroämnen inom den allmänna undervisningen.

Elevhandledning åk 7–9

Självkännedom och ett gott förhållningssätt till studierna stöds under handledning av specialklassläraren, som ansvarar för den kontinuerliga elevhandledningen under studiernas gång, i samarbete med skolans elevhandledare. Elevhandledaren ger enskild och klasshandledning inför prao och fortsatta studier i andra stadiets utbildning.

Praxis för prao

Eleverna följer skolans prao-system med en endagsprao på årskurs 8 och två veckors prao på åk 9. Eleverna handleds individuellt inför praon. Vid behov kan en elev befrias från praopraktik. En elev i A-klassen kan välja prao som ett valbart ämne och därmed få en utökad praoperiod. Då bedöms praon som ett valbart ämne och en presentation av arrangemangen beskrivs i elevens IP. *Samarbetspartner (mer omfattande mångprofessionellt samarbetsnätverk)*

Ett tätt samarbete mellan eleven, vårdnadshavare och skolans personal; lärare, skolgångshandledare och elevvårdspersonal, är viktigt för att man tillsammans skall kunna sträva mot gemensamma mål. Nätverkssamarbete med elevens stödnätverk såsom social- och hälsovården, specialistsjukvården, och familjerådgivningen är även av största vikt.

7.5.4 Tolknings- och biträdestjänster

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

En elev i behov av stöd har rätt att avgiftsfritt få sådana lagenliga *tolknings- och biträdestjänster samt särskilda hjälpmedel* som är en förutsättning för att hen ska kunna delta i undervisningen. Behovet av tjänster bedöms i sektorsövergripande samarbete med stöd av utlåtande från utomstående experter. För en elev inom särskilt stöd bedöms behovet av tjänster i en pedagogisk utredning. Rektor för elevstöd fattar därefter beslut om tolknings- och biträdestjänster och eventuella särskilda hjälpmedel i samband med beslutet om särskilt stöd. Användningen av tjänster och hjälpmedel beskrivs närmare i elevens plan för lärande eller i elevens individuella plan (IP).

I Borgå är skolgångshandledare anställda vid skolorna för att hjälpa elever att utföra skoluppgifter och stöda elever i dagliga situationer. Målet är att eleverna så småningom blir självständigare och själva tar allt större ansvar för sitt lärande. Skolgångshandledarens stöd kan rikta sig till hela gruppen eller till en enskild elev. Personliga skolgångshandledartjänster beviljas endast till elever som är i behov av skolgångshandledarstöd konstant och i alla situationer under skoldagen.

8. Elevvård

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Med elev- och studerandevård avses främjande och upprätthållande av elevens och den studerandes lärande, fysiska och psykiska hälsa och sociala välbefinnande samt en sådan verksamhetskultur i skolsamfundet och läroanstalten som ökar förutsättningarna för lärande, hälsa och välbefinnande. Barnets bästa i främsta rummet och främjandet av barnets välbefinnande styr elev- och studerandevårdsarbetet.

Elev- och studerandevård innebär gemensamt arbete i skolsamfundet och individuellt stöd.

- Eleven och den studerande har rätt att avgiftsfritt få sådan elev- och studerandevård som deltagande i undervisningen förutsätter.
- Elev- och studerandevården ska i första hand bestå av förebyggande gemensamt elev- och studerandevårdsarbete i skolsamfundet som stöder hela skolsamfundet.
- Eleven och den studerande har därtill rätt till individuell elev- och studerandevård och elev- och studerandevårdstjänster.

Till elevvården hör skolhälsovården samt kurator- och psykologtjänster. Eleven kan hänvisas till dessa tjänster på eget initiativ eller på initiativ av en förälder eller vårdnadshavare, en lärare, en expert inom elevvård eller en samarbetspartner, såsom ungdomstjänsterna. Elevvårdspersonalen stöder eleverna och deras familjer genom att träffa eleverna, ge råd och vägledning till familjerna, konsultera skolans personal och delta i elevvårdsarbetet för att främja välbefinnandet i klasserna och i skolgemenskapen som helhet. Elevvårdspersonalen samarbetar med social- och hälsovårdstjänsterna och hänvisar vid behov eleverna till ytterligare stöd.

I Borgå syftar elevvårdsarbetet till att

- främja elevernas inläring, psykiska och fysiska hälsa samt sociala välbefinnande
- främja delaktighet och inkludering av eleverna
- förebygga uppkomsten av problem och utslagning

-
- främja välbefinnande, hälsa och säkerhet i skolan och inlärningsmiljön, gemensamhet och samarbete mellan hem och skola
  - möjliggöra tidigt stöd med låg tröskel
  - stödja individen via gemensam elevvård
  - stödja lärares och annan pedagogisk personals arbete

Elevstödsplanen, som utarbetas av utbildningsanordnaren, ersätter de mer detaljerade elevstödsavsnitten i läroplanerna för förskolan och grundskolan.

9. Särskilda frågor som anknyter till språk och kultur

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Borgå stads svenskspråkiga utbildningstjänster har utfärdat en läroplan för den förberedande undervisningen, där även frågor som anknyter språk och kultur behandlas.

10 Undervisning på två språk

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Borgå stad svenskspråkiga utbildningstjänster ordnar inte undervisning på två språk.

11. Undervisning som baserar sig på en viss världsåskådning eller pedagogisk princip

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

Borgå stad svenskspråkiga utbildningstjänster ordnar inte undervisning som baserar sig på en viss världsåskådning eller pedagogisk princip.

12. Valfrihet

[Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#)

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen. Texten till den nationella läroplanstexten hittar du under länken ovan.

- De valfria språken erbjuds enligt svenska utbildningstjänsternas språkprogram (hittas i kapitel 4).
- De övriga valfria ämnena planeras skolvis.
- Utbudet på de valfria ämnena skrivs in i skolans läsårsplan.

Övergångsskeden

Årskurs 1–2

Övergången mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen

Barnets övergång från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen förutsätter systematiskt samarbete mellan personalen i förskolan och personalen i nybörjarundervisningen. Man behöver känna till varandras lärmiljöer, verksamhetssätt och styrdokument. Det är viktigt att samarbeta med hemmen och att bygga upp ett ömsesidigt förtroende. Varje barns situation, förutsättningar för lärande och behov ska beaktas. Barns eventuella behov av stöd för lärande och skolgång ska tryggas vid skolstarten och man ska också utreda behov och möjligheter för barnen att delta i morgon- och eftermiddagsverksamhet och klubbverksamhet. Barnen ska uppmuntras att vara stolta över de färdigheter de fått under tiden i förskolan. De ska spöras att ansluta sig till den nya gruppen och att samverka med de vuxna som de möter i den nya miljön.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen.

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

Syftet med samarbetet mellan förskole- och nybörjarundervisningen är att utveckla en gemensam verksamhetskultur och sänka tröskeln i övergången. På så sätt stärker man kontinuiteten i barnets lärtig och stödet för uppväxten och utvecklingen. Förskoleenheten och närskolan samarbetar under läsåret. Förskoleundervisningen och närskolan upprättar årligen en samarbetsplan för barnens verksamhet som bifogas till förskoleundervisningens verksamhetsplan. Rektorn och daghemsföreståndarna ansvarar tillsammans med sin personal för planeringen av samarbetet och dess genomförande. Skolmiljön blir bekant för barnen under förskoleåret och övergången till grundskolan underlättas. Gemensam verksamhet inom förskole- och nybörjarundervisningen ordnas minst tre gånger under terminen, bland annat i genomförandet av ett tema med anknytning till inlärningshelheter inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen i Borgå. På våren har barnet minst en gång möjlighet att bekanta sig med sin kommande skola. Om arrangemangen kring besöket avtalas med förskoleundervisningen och vårdnadshavarna. På våren ordnas dessutom en tillställning eller träff för de nya skolelevernas vårdnadshavare.

För ordnandet av undervisningen och verksamheten är det viktigt att de som arbetar med barnet har väsentlig information om barnet. När barnet går över från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen ordnas ett möte och barnets plan för småbarnspedagogik jämte bilagor flyttas med vårdnadshavarnas samtycke till förskoleundervisningen.

I april–maj ordnas informationsöverföringsmöten mellan förskoleundervisningen och den kommande skolan om de barn som ska börja skolan. Det kan hållas två sådana möten. Ambulerande

specialbarntädgårdsläraren avtalar ett separat möte om barn i behov av särskilt stöd i samarbete med närskolan. Tidsplanen informeras till förskolepersonalen under februari. På mötet deltar förskoleundervisningens barntädgårdslärare, den ambulerande specialbarntädgårdsläraren, den kommande klassläraren, specialläraren samt rektor och vid behov skolans elevvårdspersonal. Vid behov kallas den kommande ansvarsledaren för eftermiddagsverksamheten till mötet för att behandla ett enskilt barns ärende. För detta behövs vårdnadshavarnas samtycke. Informationsöverföringsmöten för andra barn som börjar skolan avtalas av förskolepersonalen och närskolan. Om antalet elever är litet, går alla blivande elever igenom under mötet.

På informationsöverföringsmötet finns med vårdnadshavarnas samtycke informationsöverföringsblanketten som utgör bilaga till inlärningsplanen för barnets förskoleundervisning och en sammanfattning av LukiMat-bedömningen och Trullekartläggningarna för alla barn. Inlärningsplanen för ett barn som fått intensifierat stöd överförs i sin helhet till den kommande skolan. Också barnet bör ges möjlighet att berätta om sig själv vid övergångarna.

I samarbete med vårdnadshavarna kommer man överens om skolan för barnet som behöver stöd och resursfördelningen för ordnandet av undervisningen. Ansökan till småklasser sker före slutet av mars. Den ambulerande specialbarntädgårdsläraren gör en pedagogisk utredning och skickar den till chefen för specialdagvården för undertecknande. Utbildningsdirektören fattar beslut om plats i en småklass.

Närmare om behovet av stöd i övergångarna kan man läsa om i förskolans läroplan.

[Förskolans läroplan](#)

Att utvecklas till skolelev

Utöver de gemensamma uppdragen har varje årskurshelhet i den grundläggande utbildningen sitt särskilda uppdrag. Uppdraget förutsätter att elevernas ålder och utvecklingsnivå beaktas och att undervisningen planeras så att övergångarna löper smidigt och tryggt.

Undervisningen i årskurserna 1–2 ska ta hänsyn till de färdigheter som eleverna tillägnat sig i förskoleundervisningen och tidigare inom småbarnspedagogiken. Det särskilda uppdraget i årskurserna 1–2 är att ge eleverna förutsättningar att utveckla en positiv bild av sig själva som lärande individer och skolelever samt färdigheter för fortsatt arbete och lärande. I början av den grundläggande utbildningen är det särskilt viktigt att man följer med varje elevs lärande så att man kan garantera att eleven har förutsättningar att göra framsteg i sina studier.

Det är viktigt att varje elev får uppmuntrande respons och möjlighet att känna glädje över att lära sig och av att lyckas. Eleverna ska uppmuntras att föra fram sina intressen och att bli intresserade av nya fenomen. Undervisningen ska vara tillräckligt utmanande med tanke på varje elevs behov. Mobbning och diskriminerande beteende ska inte tillåtas i skolan. Eleverna ska uppmuntras att arbeta tillsammans, att ta egna initiativ och att ta ansvar för sina skoluppgifter. Särskild vikt ska fästas vid att utveckla elevernas språkliga, sociala och motoriska färdigheter och varje elevs individuella utveckling och minnesförmåga. Målet är att upptäcka svårigheter gällande utvecklingen och lärandet i ett tidigt

skede och att ge stöd i rätt tid. Arbetssätten ska vara åskådliga och konkreta och präglas av lek och spel, fantasi och berättelser. Tillsammans med hemmen ska man stödja eleverna vid skolstarten och i att utvecklas till skolelever.

I årskurserna 1–2 blir förskoleundervisningens lärområden till läroämnena men undervisningen kan fortsättningsvis i huvudsak vara helhetsskapande. Elevernas initiativförmåga, förmåga att arbeta tillsammans och förstå samband mellan olika företeelser stärks genom att man förverkligar olika mångvetenskapliga lärområden. Då uppstår också fler tillfällen till samarbete såväl med förskoleundervisningen som med de högre årskurserna.

Övergången mellan årskurs 2 och 3

Vid övergången är det viktigt att försäkra sig om att eleven behärskar de grundfärdigheter som förutsätts i studierna och att stärka varje elevs självförtroende som skolelev. I synnerhet ska elevernas läs- och skrivfärdigheter, matematiska färdigheter och studiefärdigheter stödjas. Det blir allt viktigare att utveckla förmågan att arbeta självständigt och i grupp och att ta ansvar för sitt lärande. Skolan ska tillsammans med hemmen stödja eleverna att lyckas i skolarbetet. Eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om skolans språkprogram och om hur studierna ordnas, om de nya läroämnena som inleds i årskurs 3 och eventuella valfria eller frivilliga studier. Tillsammans ska man fundera över de krav som studierna ställer och över hur det känns att eventuellt ansluta sig till en ny grupp.

Ett beslut om särskilt stöd ska i enlighet med vad som förutsätts i lagen granskas före årskurs tre.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen.

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

- Klassläraren ansvarar för att den information som är nödvändig överförs till följande lärare.
- Eleven och hans vårdnadshavare får bekanta sig med arrangemangen gällande övergången till årskurs 3 under en träff eller en tillställning under våren.
- Eleverna bekantar sig under skoldagen med sin nya klass, sin lärare och sina klasskamrater.

Mångsidig kompetens i årskurs 1–2

Grunden för en mångsidig kompetens läggs under småbarnsperioden, i förskoleundervisningen och under de första åren i den grundläggande utbildningen. Målet är att eleven genom att utveckla olika kompetenser ska förbättra förutsättningarna för att lära känna och uppskatta sig själv, forma sin identitet och utveckla en hållbar livsstil. Det är viktigt att skolan redan från början erbjuder varje elev en interaktiv och uppmuntrande gemenskap, där eleven kan känna att hen blir hörd, sedd och uppskattad. Fostran till en hållbar livsstil sker främst genom att skolan föregår med gott exempel. För att främja en hållbar livsstil ska man speciellt bemöda sig om att elevernas sociala färdigheter får möjlighet att utvecklas, att eleverna får lära sig observera kulturell mångfald i närmiljön och att de får vara ute i naturen och stärka sitt förhållande till naturen.

Mångsidiga kompetensområden

K1 Förmåga att tänka och lära sig

Arbetet ska utgå från elevernas egna erfarenheter, iakttagelser och frågor. Det ska finnas utrymme för att undra, komma till insikt, hitta och uppfinna, fantisera och känna glädje i lärandet. Eleverna ska uppmuntras att fråga och lyssna, göra noggranna iakttagelser, söka information samt att producera och utveckla idéer tillsammans med andra och presentera resultatet av arbetet. Med hjälp av för åldern lämpliga problemlösnings- och forskningsuppgifter väcks elevernas nyfikenhet och intresse för den omgivande världen och deras förmåga att strukturera, benämna och beskriva omgivningen stärks. Eleverna ska också uppmuntras att ifrågasätta sina iakttagelser och lägga märke till att information ibland kan vara motstridig och otydlig.

Eleverna ska få öva att planera och ställa upp mål för sitt eget och det gemensamma arbetet och att utvärdera arbetet. Tillsammans ska man fundera över när man lyckats i arbetet och hur man vet när man lyckats. Eleverna ska handledas i att se sina framsteg, bli varse sina styrkor som lärande individer och att känna glädje när de lyckas. Läraren ska tillsammans med eleverna fundera över eventuella val i samband med studierna och hjälpa dem att förstå betydelsen av olika alternativ.

Mångsidig motion och motoriska övningar bidrar till att utveckla tänkandet och lärandet. Utvecklingen av minnet, fantasin samt etiskt och estetiskt tänkande ska stödjas med hjälp av sagor och berättelser, spel, ramsor, sånger och lekar, olika konstformer och mångsidig kommunikation.

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Eleverna ska sporras och handledas till positiv växelverkan och samarbete. Lektioner, fester, lek, spel, måltider och samarbete i och utanför skolan erbjuder tillfällen där man kan öva sig att fungera tillsammans med många olika slags människor. Eleverna ska bemötas med respekt och man ska lära dem goda vanor och att visa vänlighet.

Eleverna ska handledas att värdesätta sin familjs och släkts traditioner och andras vanor och traditioner. I skolarbetet ska man bekanta sig med den närmaste kulturmiljön och dess kulturella mångfald. Eleverna ska också få möjlighet att bekanta sig med kulturarvet och med konst och annat kulturutbud. Eleverna ska också få erfarenheter av internationalism. Det är viktigt att fundera över hur man kan påverka sin egen miljö och dess kultur. Eleverna ska få bekanta sig med grundprinciperna i FN:s konvention om barnets rättigheter och fundera över vad dessa principer betyder i deras liv och i deras sätt att agera.

I skolarbetet ska eleverna ges möjlighet att ge uttryck för sådant som är betydelsefullt för dem själva genom att använda mångsidiga framställningsätt. Eleverna ska sporras att njuta av att deras fingerfärdighet och andra fysiska färdigheter utvecklas och att öva sig i att uppträda på olika sätt. Fantasin, uppfinningsrikedomen och uttrycksförmågan utvecklas genom bland annat lek, äventyr, musik, drama, berättande, mediepresentationer och visuella uttryck samt genom handens arbete.

K3 Vardagskompetens

Skolstarten förutsätter en ny slags förmåga att ta hand om sig själv och bli mera självständig. Till skolarbetet hör att eleverna i klassen och i skolan ska sköta ansvarsuppgifter som lämpar sig för deras ålder. Betydelsen av gemensamma spelregler, goda vanor och uppmuntrande respons ökar. Eleverna ska lära sig att uppfatta tids- och rumsbegrepp och deras betydelse i praktiken. De ska öva sig att identifiera och uttrycka sina känslor och att utveckla emotionell kompetens till exempel med hjälp av lek och drama.

I skolan ska eleverna få lära sig grundläggande fakta om vad som främjar det egna och det gemensamma välbefinnandet, tryggheten och en god vardag. Det är viktigt att eleverna lär sig att röra sig självständigt och tryggt i närmiljön, att de använder säkerhets- och skyddsutrustning och förkovrar sina kunskaper och färdigheter som fotgängare och cyklister. De ska också få öva sig i hur man ska agera i olika riskfyllda situationer och hur man ska söka hjälp. Läraren ska tillsammans med eleverna undersöka teknik i vardagen och hur den används i olika situationer samt lära sig använda teknisk utrustning på ett tryggt sätt. Elevernas konsumtionsvanor ska diskuteras och de ska lära sig att förhålla sig kritiskt till reklam och medier. Eleverna ska också ges möjlighet att fundera över hur de kan påverka sin egen användning av pengar. Eleverna ska vägledas till kritiska konsumtionsvanor och till att fundera över vad sparsamhet, måttlighet och miljötänkande innebär för konsumentens val och vad de betyder för deras eget agerande.

K4 Multilitteracitet

Eleverna ska handledas att nå kompetens i multilitteracitet, det vill säga att kunna tolka, producera och kritiskt granska texter av många olika slag som är lämpliga för deras ålder. Med texter avses här olika slag av information som kommer till uttryck genom verbala, visuella, auditiva, numeriska eller kinestetiska symbolsystem eller genom kombinationer av dessa. Genom en multisensorisk, helhetsinriktad och fenomenbaserad undervisning ska elevernas kompetens i multilitteracitet utvecklas. Eleverna ska uppmuntras att använda och producera olika slag av texter och språk, dra nytta av dem och att uttrycka sig med hjälp av dem. Elevernas grundläggande läsoch skrivfärdighet ska utvecklas och bli allt mer flytande. Också förmågan att hantera numerisk information i texter som anknyter till vardagen ska utvecklas, till exempel att se skillnader mellan antal. Eleverna ska spurras att utveckla förmågan att läsa och tolka bilder genom att pröva på olika visuella uttryckssätt och genom att granska olika visuella sätt att påverka i närmiljön.

Eleverna ska lära sig att söka information i olika källor och att förmedla information till andra. De ska handledas att fundera över skillnaden mellan den fiktiva och den verkliga världen och att inse att varje text har en upphovsman och ett syfte. På detta sätt ger undervisningen eleverna möjlighet att utveckla förmåga till kritiskt läsande (Critical literacy). För att utveckla multilitteracitet behöver eleverna såväl en rik textmiljö som ett tryggt stöd i användningen av medier. Texter som lämpar sig för åldern, exempelvis tidningar, böcker, spel, filmer och musik samt iakttagelser i omgivningen och texter som eleverna själva producerat eller valt ska användas i undervisningen. Förmågan att producera ska utvecklas vid sidan av förmågan att tolka och värdera. Eleverna ska ges gott om tillfällen att fråga, undra, berätta historier,

uttrycka sina tankar och åsikter och dela med sig av sina erfarenheter genom olika uttryckssätt och med olika redskap.

K5 Digital kompetens

Undervisningen ska utnyttja den digitala kompetens som eleverna inhämtat i förskoleundervisningen. Ett lekinriktat arbetssätt är fortfarande centralt. Eleverna ska få öva Årskurs 1–2 63 Årskurs 1–2 grundläggande färdigheter i informations- och kommunikationsteknik och lära sig att använda den som verktyg i studierna. Samtidigt ska eleverna få lära sig grundläggande terminologi inom informations- och kommunikationstekniken. Eleverna ska också få reflektera över användningen av digitala verktyg i närmiljön och dess betydelse i vardagen.

Praktiska färdigheter och egen produktion: I skolarbetet ska eleverna få öva sig att använda utrustning, program och tjänster och de mest centrala principerna för hur de används och fungerar. De ska få lära sig använda tangentbord och andra grundläggande färdigheter som behövs för att producera och bearbeta texter. Eleverna ska få och dela med sig av erfarenheter av att arbeta med digital media och av att programmera på ett för åldern lämpligt sätt. Spelifiering ska användas för att främja lärandet. Ansvarsfulla och trygga arbetssätt: Man ska tillsammans med eleverna diskutera och utarbeta trygga och goda arbetssätt och god nätetikett för användningen av digitala verktyg. Man ska fästa uppmärksamhet vid att hälsosamma arbetsställningar och lämpligt långa arbetspass inverkar på välbefinnandet. Informationshantering samt undersökande och kreativa arbetssätt: Eleverna ska handledas att använda centrala söktjänster, att pröva olika verktyg och att utföra mindre informationssökningar inom olika områden och om sådant som intresserar dem. De ska uppmuntras att med hjälp av digitala verktyg förverkliga sina idéer självständigt och tillsammans med andra. Kommunikation och nätverksbildning: Eleverna ska få erfarenheter av sociala medietjänster som stödjer lärandet och öva sig att använda digitala verktyg i olika kommunikationssituationer.

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Skolarbetet ska ge eleverna mångsidiga möjligheter att lära sig arbeta självständigt och tillsammans med andra. De ska få öva sig att medverka i grupp och att samarbeta, att anpassa sina egna idéer till andras och att ta ansvar enligt sin ålder. Eleverna ska uppmuntras att undersöka nya fenomen och fundera över vad de själva är särskilt bra på och vad de kunde göra till förmån för andra i skolan och hemma. De ska uppmuntras att lita på sig själva då de handlar i nya situationer. Eleverna ska få bekanta sig med olika yrken i och utanför skolan och lära sig förstå vad dessa yrken och arbeten överlag betyder för samhället, i synnerhet med tanke på familjernas vardag och uppehälle. Skolarbetet berikas av samarbete med vårdnadshavarna och aktörer utanför skolan.

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Eleverna ska från första klass få vara med och diskutera och planera mål för sitt eget arbete och sin grupps arbete. De ska också få planera hur skolans arbetsutrymmen ska inredas och göras trivsamma samt få delta i planering som gäller måltider, raster, fester, utfärder och andra evenemang i skolan. Tillsammans med eleverna ska man diskutera vad rättvisa, jämlikhet och ömsesidighet betyder.

Eleverna ska genom egna erfarenheter bekanta sig med demokratiska principer och demokrati i praktiken. Alla elever hör till elevkåren och kan enligt sin ålder och sina förutsättningar vara med och besluta om saker som gäller dem själva. Man ska tillsammans med eleverna fundera på vad en rättvis och hållbar framtid betyder i vårt land och i världen och hur de själva kan bidra till en sådan.

Årskurs 3–6

Övergången mellan årskurs 2 och 3

Vid övergången är det viktigt att försäkra sig om att eleven behärskar de grundfärdigheter som förutsätts i studierna och att stärka varje elevs självförtroende som skolelev. I synnerhet ska elevernas läs- och skrivfärdigheter, matematiska färdigheter och studiefärdigheter stödjas. Det blir allt viktigare att utveckla förmågan att arbeta självständigt och i grupp och att ta ansvar för sitt lärande. Skolan ska tillsammans med hemmen stödja eleverna att lyckas i skolarbetet. Eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om skolans språkprogram och om hur studierna ordnas, om de nya läroämnena som inleds i årskurs 3 och eventuella valfria eller frivilliga studier. Tillsammans ska man fundera över de krav som studierna ställer och över hur det känns att eventuellt ansluta sig till en ny grupp.

Ett beslut om särskilt stöd ska i enlighet med vad som förutsätts i lagen granskas före årskurs tre.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen.

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

- Klassläraren ansvarar för att den information som är nödvändig överförs till följande lärare.
- Eleven och hans vårdnadshavare får bekanta sig med arrangemangen gällande övergången till årskurs 3 under en träff eller en tillställning under våren.
- Eleverna bekantar sig under skoldagen med sin nya klass, sin lärare och sina klasskamrater.

31.2 Att utvecklas som elev

Utöver de gemensamma uppdragen har varje årskurshelhet i den grundläggande utbildningen sitt särskilda uppdrag. Uppdraget förutsätter att elevernas ålder och utvecklingsnivå beaktas och att undervisningen planeras så att övergångarna löper smidigt och tryggt. Det särskilda uppdraget i årskurs 3–6 är att utveckla färdigheten att lära sig och att identifiera och utveckla sin studieteknik och sina studiefärdigheter. Eleverna ska uppmuntras att acceptera sig själva, att uppfatta sina gränser och rättigheter och vid behov försvara dem samt att värna om sin egen trygghet och säkerhet. De ska handledas att förstå sina skyldigheter och sitt ansvar. De ska också uppmuntras att på ett konstruktivt sätt uttrycka sina åsikter och att utveckla sina kommunikativa färdigheter. Mobbning och diskriminerande beteende ska inte tillåtas. Elevernas intresse för frågor om etik och moral ska utnyttjas genom att skapa tillfällen att diskutera och reflektera och öva sig att delta och ta ansvar. Eleverna ska uppmuntras att göra val utifrån sina förutsättningar och undvika könsbundna val. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid elevernas behov av handledning och stöd. I årskurserna 3–6 ska undervisningen stärka och komplettera de grundläggande färdigheter som eleverna tillägnat sig i de lägre årskurserna och ge dem nya kunskaper. Antalet läroämnena ökar och man strävar efter att hitta naturliga situationer för helhetsskapande undervisning. De mångvetenskapliga lärområdena stärker samarbetet mellan läroämnena och erbjuder eleverna möjligheter till för åldern viktiga upplevelser. Med hjälp av mångvetenskapliga lärområden kan sättet att arbeta bli alltmer funktionellt och

förutsättningarna för praktiskt och undersökande lärande i olika lärmiljöer ökar. Elevernas delaktighet i planeringen ökar. De mångvetenskapliga lärområdena ger eleverna möjlighet att arbeta tillsammans, att uttrycka sig och att delta i för gruppen meningsfull verksamhet.

Övergången mellan årskurs 6 och 7

Övergången från årskurs sex till årskurs sju förutsätter systematiskt samarbete mellan skolans eller skolornas personal, att nödvändig information om undervisningen överförs samt att man känner till lärmiljöer, verksamhetssätt och styrdokument. Kommunikation mellan hem och skola betonas vid övergången. Övergången innebär ofta att eleverna måste anpassa sig till en ny grupp, nya lärare och en ny miljö. Det är skolans uppgift att se till att arbetsätten och bedömningsmetoderna även i dessa årskurser är anpassade till elevernas ålder och förutsättningar. Det är viktigt att både hemma och i skolan se till att eleverna också känner sig trygga och samtidigt uppmuntra dem att möta nya utmaningar. Många val gällande framtiden blir aktuella för eleverna. Det är viktigt att lyssna till och respektera eleverna och låta dem vara med och påverka beslut som gäller dem själva.

Ett beslut om särskilt stöd ska i enlighet med vad som förutsätts i lagen granskas före eleven börjar i årskurs sju.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen.

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

Denna övergångsfas utförs enligt den skolvisa verksamhetsplanen men övergångsfasen ska åtminstone innehålla följande:

- Avtal om tidtabeller mellan skolorna
- Möten mellan lärarna, rektorer/utbildningsdirektör och elevvårdspersonalen från den sändande och mottagande skolan – informationsförmedling
- Informationsförmedling om intensifierat och särskilt stöd, planen för elevens lärande och IP (inom den grundläggande utbildningen behövs inte vårdnadshavarens tillstånd för förmedling av dessa uppgifter. Se sekretess- och arkiveringsbestämmelser)
- Elevernas besök i den nya skolan
- Besök av kurator, speciallärare och rektor från åk 7
- Föräldramöten
- Klassindelningar och val

Dessutom ordnas följande:

- Vid behov ordnas ett möte, där elevens förutsättningar att lära sig och eventuella stödåtgärder granskas vid övergången till högstadiet. I mötet deltar lärare, elev, vårdnadshavare samt vid behov kurator och/eller psykolog.
- Om eleven varit inom intensifierat stöd i lågstadiet, ska tillräckliga pedagogiska stödåtgärder garanteras också i fortsättningen.

- Klassföreståndaren ansvarar för att alla ämneslärare och skolgångshandledare får information om elevens inlärningssvårigheter.
- Elevregistret ska uppdateras så att rätt information överförs med eleven.

Mångsidig kompetens i årskurs 3–6

Utvecklingen av mångsidig kompetens ska systematiskt fortsätta. Målet är att eleven genom att utveckla olika kompetenser ska förbättra förutsättningarna för att lära känna och uppskatta sig själv och forma sin identitet. Den egna identiteten utvecklas i samspel med andra människor och omgivningen. Att ha vänner och känna sig accepterad är mycket viktigt. I den här åldern är eleverna särskilt mottagliga för att tillägna sig en hållbar livsstil och reflektera över betydelsen av hållbar utveckling.

Mångsidiga kompetensområden

K1 Förmåga att tänka och lära sig

Undervisningen ska stärka förmågan att ställa frågor och söka svar självständigt och tillsammans med andra genom att iaktta och använda olika informationskällor och hjälpmedel. Samtidigt stärks elevernas förmåga att se saker ur olika perspektiv, komma på nya idéer och småningom lära sig granska information kritiskt. Eleverna ska handledas att lägga märke till växelverkan och samband mellan olika fenomen. De ska spurras att lyssna på andras åsikter och samtidigt reflektera över sin egen kunskap. Man gör eleverna uppmärksamma på att de kan tillägna sig kunskap på många olika sätt till exempel genom att dra medvetna slutsatser eller intuitivt utgående från egna erfarenheter. Kollaborativt lärande, med andra ord arbete parvis och i grupp, och kommunikation som stödjer lärande, ska mångsidigt användas och förmågan att arbeta tillsammans med andra ska stödjas. Tankeförmågan ska tränas med hjälp av problemlösnings- och slutledningsuppgifter och med arbetssätt som utnyttjar och främjar elevernas nyfikenhet, fantasi, uppfinningsrikedom och aktivitet. Eleverna ska spurras att använda sin fantasi till kreativa lösningar och till att tänka utanför befintliga gränser.

Färdigheten att lära sig ska stärkas i alla undervisningssituationer. Eleverna ska lära sig uppfatta på vilka sätt de naturligtast lär sig och att fästa uppmärksamhet vid sina studiesätt. Eleverna ska fortsättningsvis öva sig att planera och ställa upp mål för arbetet och att utvärdera arbetet och framstegen. De ska handledas att förstå hur studieframgången påverkas när man regelbundet gör sina hemuppgifter samt att identifiera sina styrkor och utvecklingsbehov. Eleverna ska få hjälp med att uppfatta mål och val som anknyter till deras studier och uppmuntras att tala om dem med sina vårdnadshavare.

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Eleverna ska handledas att lära känna och värdesätta sina sociala, kulturella, religiösa, konfessionella och språkliga rötter samt att fundera/reflektera över sin bakgrund och roll i generationskedjan. I skolarbetet bekantar man sig med skol- och hembygdskulturen förr och i dag och med kulturmiljöns förändring och mångfald. Eleverna ska handledas att identifiera och värdesätta kulturarvet och att vara med och skapa ny kultur. De ska ges möjligheter att uppleva och tolka konst och kultur. Att analysera

mediekulturen samt iaktta och reflektera över mediernas påverkan är viktigt i de här årskurserna. I skolarbetet ska eleverna få kunskap om vad konventionerna om mänskliga rättigheter betyder i samhället och i världen och i synnerhet fördjupa sig i Konventionen om barnets rättigheter. Eleverna ska handledas att högakta och försvara de mänskliga rättigheterna.

Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sig på olika sätt och att njuta av glädjen att skapa och uttrycka sig. De ska ges möjligheter till internationellt samarbete och att jämföra olika traditioner och kulturer. Undervisningen ska stödja eleverna att växa till skickliga språkbrukare som använder både sitt modersmål och andra språk på ett mångsidigt sätt. Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt även med ringa språkkunskaper. Kommunikation, samarbete och gott uppförande tränas mångsidigt och eleverna ska lära sig att sätta sig in i andras situation och granska frågor ur olika perspektiv. Skolarbetet ska ge eleverna tillfälle att träna sina sociala och praktiska färdigheter, sin uppfinningsrikedom och sin planerings- och uttrycksförmåga. Eleverna ska uppmuntras att uppskatta och kontrollera sin kropp och att använda den för att uttrycka känslor, åsikter, tankar och idéer.

K3 Vardagskompetens

Eleverna ska ges tillfälle att träna tidshantering, gott uppförande och handlingssätt som påverkar det egna och det gemensamma välbefinnandet och egen och andras trygghet och säkerhet. Eleverna ska lära sig ta ansvar både för att lärmiljön är snygg och trivsamt och för att atmosfären i gruppen är god samt vara med och utarbeta gemensamma regler och utveckla arbetssätten i skolan. Genom att arbeta tillsammans kan eleverna utveckla sina emotionella och sociala färdigheter. I samband med spel, lekar och gemensamma uppgifter ska eleverna lära sig förstå betydelsen av regler, avtal och förtroende och få öva sig att fatta beslut. Eleverna ska stödjas att röra sig självständigt i en allt större omgivning och i kollektivtrafik. Det är särskilt viktigt att koncentrera sig på cykelvätt och hur man värnar om sin egen och andras säkerhet i trafiken. Eleverna handleds att använda ändamålsenlig säkerhets- och skyddsutrustning och lära känna de centrala säkerhetssymbolerna. Tillsammans ska man diskutera betydelsen av att skydda sitt privatliv och sin personliga integritet och lära sig hur man gör detta i praktiken. I skolan övar man sig i att agera i olika riskfyllda situationer.

I undervisningen granskas teknikens mångfald och betydelse. Eleverna söker information om den tekniska utvecklingen och hur den påverkat olika livsområden och miljöer. Eleverna ska handledas att använda teknik på ett ansvarsfullt och säkert sätt och undersöka etiska frågor som anknyter till användningen av teknik. Eleverna ska också få kunskap om hållbar konsumtion och reflekterar över vad måttfullhet, sparsamhet, ekonomisk planering och att dela med sig innebär i praktiken och få öva dessa principer i skolarbetet. De ska få handledning i att fungera som konsumenter och i att förhålla sig kritiskt till reklam och medier. Eleverna ska handledas att reflektera över sina val ur ett hållbarhetsperspektiv.

K4 Multilitteracitet

Eleverna ska lära sig tolka, producera och kritiskt granska allt mer varierande texter i olika sammanhang och miljöer. Med texter avses här olika slag av information som kommer till uttryck genom verbala, visuella, auditiva, numeriska eller kinestetiska symbolsystem eller genom kombinationer av dessa.

Basfärdigheterna och –teknikerna ska fördjupas såväl när det gäller att förstå och tolka som att producera dessa olika slag av texter. Eleverna ska lära sig skilja mellan fiktion och fakta, likaså mellan åsikt och fakta. Eleverna ska göras uppmärksamma på att texter har olika syften som i sin tur bestämmer vilka medel som används i texterna. Texter som innehåller siffror kan till exempel förmedla information, locka till köp eller påverka attityder.

Bild- och mediekunskapen utvecklas genom att undersöka olika slag av information och texter ur upphovsmannens och betraktarens perspektiv och utifrån sammanhanget och situationen. Eleverna ska uppmuntras att använda olika typer av källor, till exempel muntliga, audiovisuella, tryckta och elektroniska källor, söktjänster och bibliotekstjänster och samtidigt bedöma om informationen de hittat lämpar sig för ändamålet. Eleverna ska få handledning i att arbeta självständigt med olika medier för att lära sig uppfatta vilka betydelser och vilken verklighet medierna förmedlar. Förmågan att läsa kritiskt ska utvecklas i kulturella sammanhang som är relevanta för eleverna. Att berätta, avbilda, jämföra, referera och att använda audiovisuella hjälpmedel är lämpliga sätt att presentera information. Att aktivt läsa och producera olika slags texter både i skolan och på fritiden och att njuta av texterna, såväl i egenskap av den som tolkar som den som producerar texten, är viktigt för att utveckla multilitteracitet.

K5 Digital kompetens

Digitala verktyg ska mångsidigt användas i olika läroämnen och i det övriga skolarbetet och det kollaborativa lärandet ska stärkas. Samtidigt ska eleverna ges möjligheter att söka, pröva och använda sådana arbetssätt och –redskap som bäst lämpar sig för deras lärande och arbete. Man ska tillsammans fundera över hur tekniken påverkar den egna vardagen och ta reda på hur tekniken kan användas på ett hållbart sätt.

Praktiska färdigheter och egen produktion: Eleverna ska lära sig att använda olika apparater, program och tjänster och att förstå enligt vilken logik de används och fungerar. De ska öva sig att producera flytande text och att behandla den med olika verktyg samt att skapa bild, ljud, videor och animationer. Eleverna ska uppmuntras att med hjälp av digitala verktyg förverkliga sina idéer självständigt och tillsammans med andra. I undervisningen ska eleverna få bekanta sig med programmering för att lära sig att tekniska funktioner beror på mänskliga lösningar.

Ansvarsfulla och trygga arbetssätt: Eleverna ska lära sig ansvarsfull och trygg användning av digitala verktyg, nätetikett och de grundläggande principerna om upphovsrätt. De ska öva användningen av olika meddelandesystem och de sociala medietjänster som används i undervisningen. Eleverna ska få information och erfarenhet av hur bra arbetsställningar och lämpligt långa arbetspass påverkar hälsan.

Informationshantering samt undersökande och kreativa arbetssätt: Eleverna ska öva sig att söka information i olika källor med hjälp av söktjänster. De ska lära sig att använda källorna för att producera egen kunskap och öva sig att bedöma information kritiskt. Eleverna ska uppmuntras att hitta lämpliga sätt att uttrycka sig på och att använda digitala verktyg för att dokumentera och utvärdera arbetet och sina alster.

Kommunikation och nätverksbildning: Eleverna ska lära sig att ta sin roll och redskapets karaktär i beaktande och att ta ansvar för sin kommunikation. De ska handledas att granska och bedöma hur man kan använda digitala verktyg för att påverka. Eleverna ska få erfarenheter av att använda digitala verktyg för att kommunicera med aktörer utanför skolan, även internationellt.

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Eleverna ska lära sig att arbeta metodiskt och långsiktigt och att i allt högre grad ta ansvar för sitt arbete. De ska uppmuntras att identifiera sina styrkor och att intressera sig för olika saker. Eleverna ska uppmuntras att vara uthålliga och slutföra sitt arbete samt att värdesätta resultatet av arbetet. I skolarbetet ska eleverna öva sig i att arbeta med mindre projektarbeten, att fungera i grupp och att samarbeta med aktörer utanför skolan. Gemensamt arbete ger eleverna möjlighet att lära sig ömsesidighet, att förhandla och att anstränga sig för att nå ett gemensamt mål. Eleverna ska uppmuntras att i skolarbetet utnyttja färdigheter de lärt sig på fritiden och lära dem vidare till andra elever.

Skolarbetet ska ge eleverna möjligheter att få erfarenhet av arbete, olika yrken och av att göra något till förmån för andra. Det kan till exempel vara intern arbetspraktik i skolan, samarbetsprojekt med närbelägna företag och organisationer, fadderverksamhet, kamratmedling eller vänelevsverksamhet. Eleverna ska spurras att ta initiativ och vara företagsamma och att inse betydelsen av arbete och företagsamhet i livet och i samhället.

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Undervisningen ska främja elevernas intresse för skolgemenskapen och samhällsfrågor. Man ska tillsammans med eleverna undersöka frågor och situationer som anknyter till hållbar utveckling, fred, jämlikhet, demokrati och mänskliga rättigheter, i synnerhet barnets rättigheter. Man funderar och tränar olika sätt att själv bidra till en positiv förändring. Eleverna ska handledas att se mediernas påverkan i samhället och få öva sig att använda olika medier för att påverka.

Eleverna ska ges möjligheter att samarbeta, hantera konflikter och söka lösningar och att fatta beslut som gäller såväl den egna klassen och olika undervisningssituationer som hela skolans verksamhet. Att få positiv erfarenhet av att delta och påverka ökar känslan av samhörighet i skolan. Att uppleva jämlikhet, delaktighet och samhörighet skapar i sin tur förtroende. Eleverna ska uppmuntras att delta i elevkårsverksamhet, klubbverksamhet och exempelvis miljöverksamhet eller övriga aktiviteter som erbjuds i skolan och närmiljön, där de kan lära sig att påverka och småningom lära sig att ta ansvar. De ska vägledas att förstå vilken betydelse de egna valen och handlingarna samt den egna livsstilen har för en själv, men också för den närmaste omgivningen, samhället och naturen.

Årskurs 7–9

Övergången mellan årskurs 6 och 7

Övergången från årskurs sex till årskurs sju förutsätter systematiskt samarbete mellan skolans eller skolornas personal, att nödvändig information om undervisningen överförs samt att man känner till lärmiljöer, verksamhetsätt och styrdokument. Kommunikation mellan hem och skola betonas vid övergången. Övergången innebär ofta att eleverna måste anpassa sig till en ny grupp, nya lärare och en ny miljö. Det är skolans uppgift att se till att arbetssätten och bedömningsmetoderna även i dessa årskurser är anpassade till elevernas ålder och förutsättningar. Det är viktigt att både hemma och i skolan se till att eleverna också känner sig trygga och samtidigt uppmuntra dem att möta nya utmaningar. Många val gällande framtiden blir aktuella för eleverna. Det är viktigt att lyssna till och respektera eleverna och låta dem vara med och påverka beslut som gäller dem själva.

Ett beslut om särskilt stöd ska i enlighet med vad som förutsätts i lagen granskas innan eleven börjar i årskurs sju.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen.

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

Denna övergångsfas utförs enligt den skolvisa verksamhetsplanen men övergångsfasen ska åtminstone innehålla följande:

- Avtal om tidtabeller mellan skolorna
- Möten mellan lärarna, rektorer/utbildningsdirektör och elevvårdspersonalen från den sändande och mottagande skolan – informationsförmedling
- Informationsförmedling om intensifierat och särskilt stöd, planen för elevens lärande och IP (inom den grundläggande utbildningen behövs inte vårdnadshavarens tillstånd för förmedling av dessa uppgifter. Se sekretess- och arkiveringsbestämmelser)
- Elevernas besök i den nya skolan
- Besök av kurator, speciallärare, skolhälsovårdare, skolgångshandledare och rektor från åk 7
- Föräldramöten
- Klassindelningar och val

Dessutom ordnas följande:

- Vid behov ordnas ett möte, där elevens förutsättningar att lära sig och eventuella stödåtgärder granskas vid övergången till högstadiet. I mötet deltar lärare, elev, vårdnadshavare samt vid behov rektor, speciallärare, kurator, skolhälsovårdare och/eller psykolog.
- Om eleven varit inom intensifierat stöd i lågstadiet, ska tillräckliga pedagogiska stödåtgärder garanteras också i fortsättningen.
- Klassföreståndaren ansvarar för att alla ämneslärare och skolgångshandledare får information om elevens inlärningssvårigheter.

- Elevregistret ska uppdateras så att rätt information överförs med eleven.

Att växa som medlem i gemenskapen

Utöver de gemensamma uppdragen har varje årskurshelhet i den grundläggande utbildningen sitt särskilda uppdrag. Uppdraget förutsätter att elevernas ålder och utvecklingsnivå beaktas och att undervisningen planeras så att övergångarna löper smidigt och tryggt.

Det särskilda uppdraget i årskurs 7–9 är att handleda och stödja eleverna under deras intensiva utvecklingsfas, se till att de slutför den grundläggande utbildningens lärokurs och uppmuntra alla elever att fortsätta studera. Det är särskilt viktigt att varje elev får så bra förutsättningar som möjligt för att studera efter den grundläggande utbildningen och kunna fatta realistiska och kunskapsbaserade beslut. Individuella skillnader i elevernas utveckling, också mellan pojkar och flickor, blir tydligare och inverkar på skolarbetet. Eleverna ska handledas att förstå sin utveckling och uppmuntras att acceptera och ta ansvar för sig själva och sina studier, sina kamrater och närmiljön. Eleverna ska stödjas att utveckla en gemenskap, som inte godkänner varken mobbning, sexuella trakasserier, rasism eller annan diskriminering. Studiemotivationen ska stärkas genom omsorg, individuellt bemötande samt mångsidiga arbetssätt och lärmiljöer. Praxis för bedömning och respons under studierna planeras och genomförs så att de är interaktiva och ger handledning i lärandet samt uppmuntrar eleverna att arbeta målmedvetet som individer och i grupp. Samarbetet mellan hem och skola antar nya former och får nytt innehåll men är fortfarande ett viktigt stöd för den unga. Gemensamma avtal om spelregler och uppförande med eleverna och deras vårdnadshavare skapar trygghet och främjar skolarbetet.

Under årskurs 7–9 lägger eleverna grunden för sin vuxenidentitet, stärker sina kunskaper samt inriktar sig på och förbereder sig för livet efter den grundläggande utbildningen. Undervisningen ska fördjupa, berika och bredda de kunskaper och färdigheter eleverna tillägnat sig i de lägre årskurserna. Nya gemensamma läroämnen är huslig ekonomi och elevhandledning. Undervisningen i fysik och kemi, biologi och geografi samt hälsokunskap som tidigare ingått i omgivningslära uppdelas i fem separata läroämnen. Eleverna erbjuds flera valfria läroämnen. De mångvetenskapliga lärområdena och de valfria ämnena ger eleverna möjligheter att fördjupa sina intressen och att kombinera det de lärt sig på fritiden med skolarbetet. Dessa ger eleverna tillfällen att öva sig att arbeta självständigt och ta ansvar i till exempel konstnärliga produktioner, forskningsprojekt eller samhällsprojekt.

Övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium

Vid övergången från den grundläggande utbildningen till utbildning på andra stadiet inriktar sig eleverna på fortsatta studier och fattar beslut om sin utbildning och karriär. Övergången förutsätter systematiskt och yrkesövergripande samarbete samt kommunikation med eleverna och vårdnadshavarna. Målet är att ge eleverna så goda färdigheter som möjligt att gå vidare till följande utbildningsstadium samt att trygga välbefinnandet och förutsättningarna för studier. Övergången till ett nytt skede av livet förutsätter ökad livskompetens och självständighet och mera ansvar. Skolan ska stödja eleverna i utvecklingsprocessen, vilket innebär att betydelsen av elevhandledning och elevvård ökar. Eleverna

behöver mycket information om olika utbildningsmöjligheter efter grundskolan samt mångsidig handledning både av studiehandledaren och av lärarna i olika läroämnen. Det är viktigt att reservera tid för diskussion med eleverna om deras planer, att hjälpa dem att förstå vilka krav de fortsatta studierna ställer och att göra realistiska val.

Det här är den lokala del som kompletterar läroplanen

De praktiska arrangemangen gällande övergången i Borgå

- Elevhandledarna inleder diskussioner i god tid med eleverna angående valen på andra stadiet och den gemensamma ansökan.
- Ett intensivt samarbete med elevvården är viktigt.
- Skolorna på andra stadiet arrangerar olika presentationstillfällen för elever och vårdnadshavare.
- Elevhandledaren handleder eleverna i att välja fortsatta studier och yrke.
- Elevhandledaren handleder elever som har blivit utan studieplats på andra stadiet fram till det nationellt förutbestämda datumet i augusti. De som fortfarande saknar studieplats då överförs till kommunen i Valpas-systemet.
- Handledningsansvaret förflyttas till andra stadiets studiehandledare när eleven inleder sina studier på andra stadiet.

Mångsidig kompetens i årskurs 7–9

Förutsättningarna för utveckling av mångsidig kompetens stärks i takt med att eleverna utvecklas. Å andra sidan ökar utmaningarna i fråga om samarbete mellan läroämnena och i skolvardagen. Skolan kan i bästa fall erbjuda en gemenskap som känns meningsfull för den unga som är i puberteten och där den unga får hjälp med att strukturera både sin egen utveckling och omvärlden. Det är särskilt viktigt att ge eleverna möjligheter att uppleva att de kan och lyckas för att på så sätt stärka deras självkänsla och att handleda varje elev att bli medveten om sina styrkor och att realistiskt se sina utvecklingsbehov.

Under dessa år fortsätter man att lägga grund för en hållbar livsstil och ett hållbart välbefinnande och reflekterar tillsammans med eleverna över sociala, samhällsrelaterade och ekonomiska samt kulturella och ekologiska förutsättningar för hållbar utveckling. Undervisningen ska innehålla både praktiska och teoretiska exempel på sambandet mellan de olika aspekterna av hållbar utveckling och vad en hållbar livsstil i praktiken betyder.

Varje läroämne ska stödja utvecklingen av mångsidig kompetens på ett för läroämnet naturligt sätt. Att planera och genomföra de mångvetenskapliga lärområdena i samarbete med eleverna strävar i synnerhet till att utveckla och fördjupa mångsidig kompetens.

Mångsidiga kompetensområden

K1 Förmåga att tänka och lära sig

Skolarbetet ska stärka elevernas aktiva roll i läroprocessen och ge förutsättningar för positiva upplevelser och känslor som stödjer lärandet. Eleverna ska uppmuntras att ta ansvar för att ställa upp mål för sina studier, planera arbetet och utvärdera arbetsprocessen och resultatet. De ska lära sig att identifiera sina lärstrategier och studiestrategier och medvetet utveckla dem. Eleverna behöver redskap för att behålla sin uppmärksamhet och koncentration samt handledning för att använda teknik och andra hjälpmedel i sina studier.

Eleverna ska uppmuntras att lita på sig själva och sina uppfattningar, att motivera sina åsikter och att i skolarbetet tillämpa den kunskap de tillägnat sig utanför skolan. Det är viktigt att lära sig att lyssna till sig själv och till andra, att se saker med andras ögon och att hitta alternativa och kreativa lösningar. Eleverna behöver uppmuntran att bemöta och hantera oklar och motstridig information. Olika sätt att skapa kunskap granskas tillsammans och eleverna ska uppmuntras att föra fram kunskaper som baserar sig på egna erfarenheter och reflektera kring hur de påverkar det egna sättet att tänka. Eleverna ska ges möjlighet att göra iakttagelser och träna sin observationsförmåga, att söka information på olika sätt och att kritiskt granska det innehåll som behandlas ur olika perspektiv. Eleverna ska uppmuntras att använda sin fantasi för att komma till insikt och skapa nytt, att fördomsfritt kombinera olika perspektiv samt att bygga ny kunskap och nya perspektiv. Elevernas egna idéer ska stödjas. Tankeförmågan ska dessutom utvecklas genom att skapa olika slags tillfällen för eleverna att lösa problem, både självständigt och gemensamt, att argumentera, dra slutsatser och upptäcka orsakssammanhang och samband mellan olika företeelser för att lära sig tänka systematiskt. Utvecklingen av etiskt tänkande ska stödjas med hjälp av diskussioner om rätt och fel, ett gott liv och dygder samt om etiska principer. Konst framkallar känslor och ger nya insikter och fördjupar således det etiska och estetiska tänkandet.

Experimentella, undersökande och aktiverande arbetssätt över läroämnesgränserna, för att undersöka företeelser som intresserar eleverna, utvecklar tankeförmågan och är också viktigt med tanke på motivationen att lära sig och valet av utbildning efter den grundläggande utbildningen. Under lektionerna i de olika läroämnena ska man reflektera över hur studierna och de egna tanke- och arbetssätten påverkar framtiden. Eleverna ska få hjälp med att ta reda på studie- och arbetsmöjligheter och karriärval och att göra ett motiverat val utgående från sina förutsättningar och intressen.

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Eleverna ska i skolarbetet stödjas att utveckla en kulturell identitet och en kulturellt hållbar livsstil, som grundar sig på respekt för de mänskliga rättigheterna. Eleverna ska lära sig att se kulturell mångfald som en positiv resurs. Samtidigt handleds de att ge akt på hur kulturer, religioner och åskådningar påverkar samhället och vardagen och att fundera på frågor som strider mot de mänskliga rättigheterna och därför inte kan accepteras. I skolarbetet ska man systematiskt främja respekten och förtroendet för andra människogrupper och folkslag. Eleverna undersöker de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter, vad de innebär och hur de förverkligas i världen.

Eleverna ska lära sig tyda kulturella budskap i omgivningen, lära känna och värdesätta sin livsmiljö och dess kulturarv och att identifiera värden som anknyter till det. Eleverna ska analysera mediemiljön och lära sig bedöma dess inverkan. De ska bekanta sig med kulturarvet på ett mångsidigt sätt och ta del i

att bevara och utveckla det. Eleverna får möjligheter att uppleva och tolka konst, kultur och kulturarv och lära sig att inse vilken betydelse dessa har för individens och samhällets välbefinnande. Genom att samarbeta med olika aktörer ger skolan eleverna mångsidiga möjligheter att ge uttryck för sin kulturella kompetens och påverka till exempel genom konst.

Erfarenhet av kommunikation i och utanför skolan och av internationellt samarbete vidgar elevernas världsbild och utvecklar förmågan till dialog. Eleverna ska få öva sig att framföra sin åsikt på ett konstruktivt sätt och att tillämpa sina kunskaper vid framträdanden och i olika samarbetsoch kommunikationssituationer. Eleverna ska lära sig att sätta sig in i andras situation, att bemöta andra människor med respekt och att följa god sed. Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sig på olika sätt. De ska också handledas att uppskatta och kontrollera sin kropp och använda den för att uttrycka känslor, åsikter, tankar och idéer. Skolarbetet ska erbjuda gott om möjligheter till kreativ verksamhet. Eleverna ska uppmuntras att i sitt arbete främja det estetiska och att njuta av dess olika uttrycksformer.

K3 Vardagskompetens

Elevernas självständighet ska stödjas i samarbete med hemmen. Eleverna ska handledas och uppmuntras att ta ansvar för sig själva, för andra och för vardagen. Eleverna ska ges mera möjligheter att vara med och planera och förverkliga skolarbetet och lärmiljön. Eleverna ska lära sig identifiera vilka faktorer som inverkar positivt respektive negativt på det egna och det gemensamma välbefinnandet och tillägna sig handlingssätt som främjar hälsa, välbefinnande, trygghet och säkerhet. Betydelsen av sömn och vila, en balanserad dagsrytm, motion, mångsidig kost, nykterhet och drogfrihet samt goda vanor ska ägnas särskild uppmärksamhet. Eleverna övar sina sociala färdigheter och utvecklingen av emotionella färdigheter stöds. Tillsammans går man igenom hur man bemöter och hanterar motstridiga känslor och tankar. Eleverna ska få färdigheter så att de kan skydda sitt privatliv och sin personliga integritet. De ska få lära sig att förutse och undvika farliga situationer och att handla ändamålsenligt i olycksituationer. Eleverna ska lära sig att handla på ett hållbart och ansvarfullt sätt i trafiken, i synnerhet när de rör sig med cykel eller moped. Man ska också handleda eleverna att använda skyddsutrustning och betona vikten av att man är nykter och drogfri i trafiken.

I samband med undervisningen i olika läroämnena och i det övriga skolarbetet ska eleverna lära sig förstå den teknologiska utvecklingen samt teknologins mångfald och betydelse i det egna livet, skolan och samhället. De ska också lära sig att förstå tekniska funktionsprinciper och hur kostnader för teknik uppstår samt öva sig att använda teknik på ett ansvarsfullt sätt samt att utveckla och beskriva tekniska idéer. Tillsammans med eleverna ska man reflektera över etiska frågor och framtida möjligheter när det gäller teknik. Eleverna ska uppmanas att granska sina konsumtionsvanor ur ett hållbarhetsperspektiv, att granska reklam analytiskt och att vara kritiska och ansvarsfulla konsumenter. De ska handledas att stärka sina förutsättningar för att kunna planera och ta hand om sin egen ekonomi. Under den grundläggande utbildningen ska eleverna öva sig att göra hållbara val och tillägna sig en hållbar livsstil.

K4 Multilitteracitet

Eleverna ska handledas att fördjupa sin kompetens i multilitteracitet genom ett bredare utbud av olika texter i undervisningen i alla läroämnena. Med texter avses här olika slag av information som kommer

till uttryck genom verbala, visuella, auditiva, numeriska eller kinestetiska symbolsystem eller genom kombinationer av dessa. Eleverna ska framför allt träna analytisk, kritisk och kulturell läskunnighet. Eleverna ska lära sig att mångsidigt använda sig av alla sina sinnen och alla sätt att lära sig. Eleverna ska öva sig att producera, tolka och förmedla kunskap på det sätt som är typiskt för varje läroämne och genom samarbete mellan läroämnena. Eleverna ska uppmuntras att använda sin kompetens i multilitteracitet också för att påverka och delta på olika sätt i sin livsmiljö, i medier och i samhället. Undervisningen ska ge eleverna gott om tillfällen att träna dessa färdigheter tillsammans.

Eleverna ska få möjlighet att vidareutveckla en mångsidig läskunnighet genom att mer och mer övergå till texter som används i olika situationer och i olika syften. Elevernas multilitteracitet ska fördjupas genom arbete med berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande textgenrer. Genom undervisningen ska man stärka elevernas kulturella, etiska och ekologiska läskunnighet. I undervisningen behandlas och tolkas även texter som berör arbetslivet. Konsumentkunskap och kunskaper i ekonomi utvecklas med hjälp av texter som mångsidigt behandlar ämnet och genom att eleverna blir vana att se i vilka sammanhang texterna används. Numerisk läskunnighet behövs till exempel när man bedömer hur tillförlitlig en gallup är eller hur förmånligt ett köperbudande är. Eleverna ska handledas att utveckla sin visuella läskunnighet genom att använda olika bildtolkningsmetoder och framställningssätt. Mediekunskapen fördjupas genom att eleverna medverkar i och arbetar med olika medier. Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sina åsikter med hjälp av olika kommunikations- och påverkningsmetoder.

K5 Digital kompetens

Användningen av digitala verktyg ska utgöra en naturlig del av elevens och gruppens lärande. Eleverna ska fördjupa sina färdigheter och utnyttja det de lärt sig utanför skolan. De ska få en bild av hur digitala verktyg kan utnyttjas i undervisningen i olika läroämnena, i senare studier och i arbetslivet samt för att verka och påverka i samhället. I samband med skoluppgifterna funderar man över betydelsen av informations- och kommunikationsteknik i samhället och hur informations- och kommunikationstekniken påverkar hållbar utveckling.

Praktiska färdigheter och egen produktion: Eleverna ska lära sig att på eget initiativ använda digitala verktyg i olika skoluppgifter och välja lämpliga arbetssätt och verktyg för olika uppgifter. Eleverna ska fördjupa sin uppfattning om enligt vilken logik olika apparater, program och tjänster används och fungerar. De ska öva sig att systematisera, organisera och att dela filer samt att skapa olika digitala produkter självständigt och tillsammans med andra. Eleverna ska öva sig att programmera som en del av studierna i olika läroämnena.

Ansvarsfulla och trygga arbetssätt: Eleverna ska lära sig att använda digitala verktyg på ett tryggt och etiskt hållbart sätt. De ska lära sig hur man skyddar sig mot eventuella informationssäkerhetsrisker och undviker att information försvinner. För att lära sig handla ansvarsfullt ska man reflektera över vad till exempel begreppen datasekretess och upphovsrätt betyder och vilka följderna av ansvarslöst och olagligt förfarande kan vara. Eleverna ska uppmuntras att tillägna sig hälsosamma och ergonomiska arbetssätt.

Informationssökning samt undersökande och kreativa arbetssätt: Eleverna ska lära sig att söka och producera information och att använda informationskällor på ett mångsidigt sätt som underlag för undersökande och kreativt arbete. Samtidigt ska de öva sig att vara källkritiska och lära sig att bedöma sitt eget och andras sätt att arbeta och producera information samt hur olika söktjänster och databaser fungerar och producerar information.

Kommunikation och nätverksbildning: Sociala medietjänster ska användas i undervisningen för att eleverna ska inse vad samarbete och kommunikation betyder för lärandet, för undersökande arbete och för att kunna skapa något nytt. Eleverna ska lära sig använda olika medier och kommunikationsstilar på ett ändamålsenligt sätt. Eleverna övar sig att använda digitala verktyg för internationell kommunikation och lär sig förstå dess betydelse, möjligheter och risker i en global värld.

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Undervisningen ska främja elevernas intresse och positiva attityd till arbete och arbetslivet och stärka deras kunskapsunderlag inom området. Eleverna ska lära känna näringslivet i närmiljön och dess särdrag och centrala verksamhetsområden. Det är viktigt att eleverna senast i detta skede får erfarenhet av arbetslivet och av att samarbeta med aktörer utanför skolan för att de även ska få öva att uppföra sig och samarbeta på det sätt som förutsätts i arbetslivet samt inse betydelsen av språkkunskaper och kommunikativa färdigheter. Skolarbetet ska omfatta arbetsformer som ger eleverna möjlighet att få insikt i olika yrken och branscher samt företagsverksamhet. Sådana arbetsformer är bl.a. praktisk arbetsorientering, diskussioner med personer som besöker skolan, besök på företag och i olika organisationer samt övningsföretag och volontärarbete.

I skolan ska projektarbete och nätverksbildning tränas, såväl i den egna skolan, i närmiljön och nationellt som i mån av möjlighet också internationellt. Eleverna lär sig i praktiska undervisningssituationer att planera arbetsprocesser, formulera hypoteser, testa olika alternativ, dra slutsatser och hitta nya lösningar om situationen förändras. Samtidigt lär de sig ta itu med uppgifter på ett företagsamt sätt, att förutse eventuella svårigheter i arbetet, att bedöma och ta kontrollerade risker, att hantera misslyckanden och besvikelser samt att målmedvetet slutföra arbetet. På det viset får eleverna möjligheter att genom egna erfarenheter lära sig inse vad arbete, företagsamhet och entreprenörskap betyder i skolgemenskapen och i samhället. Eleverna ska handledas att ta reda på studie- och arbetsmöjligheter och karriäralternativ. De ska uppmuntras att lägga märke till och utveckla sina färdigheter, styrkor och intressen och att göra motiverade förnuftiga val i fråga om studier och arbete samtidigt som de är medvetna om sina egna förutsättningar och den inverkan som traditionella könsroller och övriga rollmodeller har.

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att stärka och fördjupa sitt intresse för gemensamma och samhällsliga frågor och att öva sig att delta som medlemmar i ett demokratiskt samhälle. Att på olika sätt delta i den egna klassgemenskapen, olika undervisningsgrupper, elevkåren och hela skolgemenskapen och därigenom bli hörd och uppskattad, hjälper eleverna att inse och lära sig hur man kan påverka. Eleverna ska få kunskaper och erfarenheter av hur man deltar i samhällsnyttig

verksamhet, till exempel vänelevsverksamhet, miljöaktiviteter eller volontärarbete, eller påverkar via medier, konst, den offentliga sektorn, medborgarorganisationer och politiska partier. Erfarenheterna stödjer elevernas självkänsla och lär dem att ta egna initiativ och våga handla ansvarsfullt. Genom att delta kan eleverna öva sig att uttrycka sina åsikter konstruktivt, att söka lösningar tillsammans med andra och att reflektera över olika handlingsmöten berättigande ur olika perspektiv. De lär sig att förhandla, jämk och lösa konflikter. Samarbetsprojekt och konkreta handlingar till förmån för miljön och andra människor breddar ansvarsområdet. och lär dem att ta egna initiativ och våga handla ansvarsfullt. Genom att delta kan eleverna öva sig att uttrycka sina åsikter konstruktivt, att söka lösningar tillsammans med andra och att reflektera över olika handlingsmöten berättigande ur olika perspektiv. De lär sig att förhandla, jämk och lösa konflikter. Samarbetsprojekt och konkreta handlingar till förmån för miljön och andra människor breddar ansvarsområdet.

Eleverna ska lära sig förstå betydelsen av sina val och handlingar för dem själva, den närmaste omgivningen, samhället och naturen. Man ska tillsammans fundera på sambandet mellan det förflutna, nutid och framtid och olika framtidsalternativ. Eleverna ska få lära sig bedöma såväl sina egna som gruppens och samhällets verksamhetsätt och verksamhetsstruktur och korrigera dem så att de främjar ett hållbart välbefinnande. Eleverna ska under den grundläggande utbildningen bilda sig en uppfattning om varför studier och delaktighet är viktiga, vad en hållbar livsstil betyder och hur kunskaperna som inhämtas i skolan kan användas för att bygga en hållbar framtid.